

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 1.02.01

**Inventaris van het archief van C. van
Heemskerck [levensjaren 1646-1702]:
Gezant te Wenen, te Brussel, te
Madrid, te Altona, te Constantinopel
en te Parijs, 1672-1701**

Versie: 19-12-2024

Th.H.P.M. Thomassen

Nationaal Archief, Den Haag 1994

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	7
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	8
Openbaarheidsbeperkingen.....	8
Beperkingen aan het gebruik.....	8
Materiële beperkingen.....	8
Aanvraaginstructie.....	8
Citeerinstructie.....	8
Archiefvorming.....	9
Geschiedenis van de archiefvormer.....	9
Vrijwilliger op de vloot en bestuurder van Amsterdam.....	9
Eerste gezantschappen: naar de keizer en de hertog van Villa Hermosa 1673 - 1675.....	10
Gezant naar Spanje 1675 - 1676.....	11
De kwestie Naarden 1679.....	12
Opnieuw naar Spanje 1680 - 1686.....	12
Het congres van Altona 1689 - 1690.....	14
Tweede gezantschap naar de keizer (vanaf 1690).....	15
Gezant en 'gevangene' in Turkije 1692 - 1694.....	18
Terug in Wenen 1694 - 1697.....	21
Laatste ambassade: Frankrijk 1698 - 1701.....	22
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	25
Verbaalvorming.....	26
Relatie verbalen-gezantschapsarchieven.....	27
Inventarisaties op het Rijksarchief.....	28
De verwerving van het archief.....	30
Inhoud en structuur van het archief.....	31
Verantwoording van de bewerking.....	31
Van Heemskercks archieven geen legatiearchieven.....	31
Van Heemskercks archieven weer een zelfstandige eenheid.....	31
Reconstructie van minuutverbalen en dossiers.....	32
Driedeling Weens-Turkse Archieven.....	32
Afgedwaalde stukken.....	34
Ordening van het archief.....	35
Herstel functionele indeling.....	35
Doorbreking van de correspondentsgewijze ordening.....	36
De ordening van resoluties en diplomatieke nota's.....	36
Verwant materiaal.....	37
Beschikbaarheid van kopieën.....	37
Afgescheiden archiefmateriaal.....	37
Verwante archieven.....	39
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	41
I. PERIODE VOOR 1690.....	41
II. GEZANTSCHAP NAAR DE DUITSE KEIZER, 1690-1692.....	42
A. Algemeen.....	42
B. Negenjarige Oorlog.....	44
C. Oorlog en de Heilige Liga (Turkenoorlog).....	45

D. Overige internationale betrekkingen.....	46
E. Belangen van particulieren.....	47
F. Andere ambtelijke aangelegenheden.....	48
G. Privé-aangelegenheden.....	49
III. TUSSENTIJD'S GEZANTSCHAP NAAR TURKIJE, 1692-1694.....	50
A. Algemeen.....	50
B. Formele basis en uitgangspunten van de Engels-Nederlandse vredesbemiddeling tussen de keizer en de Turken.....	53
C. Ingediende vredesvoorstellen en gevoerde onderhandelingen in Turkije.....	54
D. Overige zaken met betrekking tot de oorlog van de Heilige Liga en de Engels-Nederlandse vredesbemiddeling.....	55
E. Negenjarige Oorlog.....	56
F. Belangen van particulieren.....	56
G. Andere ambtelijke aangelegenheden.....	57
H. Privé-aangelegenheden en varia.....	57
IV. GEZANTSCHAP NAAR DE DUITSE KEIZER, 1694-1697.....	59
A. Algemeen.....	59
B. Negenjarige Oorlog.....	61
C. Oorlog van de Heilige Liga en Zevenburgse kwestie.....	62
D. Andere internationale betrekkingen.....	63
E. Belangen van particulieren.....	65
F. Andere ambtelijke aangelegenheden.....	67
G. Privé-aangelegenheden.....	68
V. GEZANTSCHAP NAAR FRANKRIJK, 1698-1701.....	70
A. Algemeen.....	70
B. Heen- en terugreis, accreditering, recreditering en ceremonieel.....	72
C. Binnenlandse aangelegenheden en buitenlandse betrekkingen van Frankrijk.....	74
1. Militaire zaken.....	74
2. Politieke betrekkingen met het buitenland.....	74
3. Handelsbetrekkingen met de Republiek.....	75
D. Binnenlandse aangelegenheden en buitenlandse betrekkingen van andere landen.....	75
E. Belangen van particulieren.....	76
1. Algemeen.....	76
2. De uitoefening in Frankrijk van de protestantse godsdienst.....	76
3. Reclamering van krijgsgevangenen, gevangen deserteurs en ingezetenen van de Staat die tot dienstneming in het Franse leger zijn gedwongen.....	78
4. Terugvordering van in de oorlog geconfisceerde bezittingen en erfdelen....	80
5. Terugvordering van buitgemaakte schepen.....	83
6. Vorderingen op de Franse Staat wegens belemmeringen van de Nederlandse handel en visserij.....	85
7. Geschillen over niet-geconfisceerde nalatenschappen.....	86
8. Civiele schuldvorderingen.....	87
9. Andere en niet nader gespecificeerde geschillen.....	89
10. Bescherming en ontvangst in zijn ambtswoningen van particulieren.....	90
11. Afgifte van paspoorten, aanbevelingsbrieven en certificaten.....	91
12. Bemoeienis met andere niet betwiste belangen.....	92
F. Andere ambtelijke aangelegenheden.....	93
G. Privé-aangelegenheden en varia.....	94
VI. INVENTARISATIE VAN HET ARCHIEF.....	96
Bijlagen.....	97

Concordanties.....97

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Coenraad van Heemskerck

Periodisering:

archiefvorming: 1672-1701

oudste stuk - jongste stuk: 1672-1701

Archiefbloknummer:

1284

Omvang:

531 inventarisnummer(s) ; 3,28 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands, Duits, Frans en Spaans.

Soort archiefmateriaal:

Normale gedrukte documenten en stukken geschreven in het gotische cursiefschrift, met name in de oud-Hollandse klerkencursief.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Heemskerck, Coenraas van (1647-1702)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Coenraad van Heemskerck (1646-1702) vervulde van 1673 tot 1701 diverse gezantschappen voor de Staten-Generaal. Hij was gezant te Wenen van 1673 tot 1675, van 1690 tot 1692 en van 1694 tot 1697. De Staten-Generaal zond hem naar Spanje van 1675-1676 en van 1680 tot 1686. Hij speelde een belangrijke rol bij het congres van Altona, 1689-1690 en van 1692 tot 1694 was hij gezant naar Turkije. Zijn laatste ambassade naar Frankrijk van 1698 tot 1701 werd door ziekte beëindigd.

De gezantschapsarchieven bestaan voor een belangrijk deel uit de rapporten (verbalen) voor de Staten-Generaal met de relatieven (de belangrijkste stukken die de gezant had opgemaakt en ontvangen). Daarnaast bevat het archief correspondentie met particulieren met betrekking tot de handel, scheepvaart en confiscaties van goederen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Coenraad van Heemskerck, nummer toegang 1.02.01, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Heemskerck, 1.02.01, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

De diplomatieke carrière en de verdere levensloop van Coenraad van Heemskerck (1646-1702) hebben tot nu toe weinig aandacht gekregen. Dit gebrek aan belangstelling wordt niet gerechtvaardigd door de betekenis van de periode waarin Van Heemskerck zijn ambassades vervulde in de diplomatieke geschiedenis van de Republiek, door het belang van de diplomatieke activiteiten van de gezant zelf of door de hoeveelheid archiefmateriaal die voorhanden is.

In deze periode, die samenvalt met het optreden van stadhouder-koning Willem III, speelden Nederlandse gezanten een hoofdrol in de Europese diplomatie en werd de definitieve inrichting van de diplomatieke dienst van de Republiek bepaald. De 'bravourediplomaat' Van Heemskerck ¹ was één van de topdiplomaten van de anti-Franse coalitie, die veelal met succes, doortastend, zelfstandig en bekwaam de moeilijke taken uitvoerde waar de Staten-Generaal, de koning van Engeland en de politieke gebeurtenissen hem voor stelden. Van Van Heemskerck afkomstig archiefmateriaal is in ruime mate bewaard gebleven, in de archieven van zijn lastgevers, in het familiearchief Teding van Berkhout en in zijn eigen gezantschapsarchieven.

Het schuil gaan van die gezantschapsarchieven eerst in de archieven van de Staten-Generaal en later in verschillende legatiearchieven kan nu ook geen excuus meer zijn voor het gebrek aan aandacht voor deze gezant: in deze inventaris zijn ze voor het eerst als zelfstandige archieven in hun oorspronkelijk verband beschreven. Een vrij uitvoerig overzicht van de diplomatieke loopbaan van Van Heemskerck, dat elders niet te vinden is en van belang lijkt voor een goed begrip van de samenhang van de beschreven stukken, gaat aan de inventaris vooraf. De uitvoerigheid van de hierop volgende beschouwing over de aard van de inventarisaties van de door hem gevormde archieven is het gevolg van hun ingewikkelde structuur, hun belang voor een goed begrip van de inrichting van een gezantschapssecretaris en van de ingrijpende veranderingen die ik in de aangetroffen ordening heb aangebracht.

VRIJWILLIGER OP DE VLOOT EN BESTUURDER VAN AMSTERDAM

Coenraad van Heemskerck werd geboren in 1646 als zoon van de Amsterdamse raadsheer in de Hoge Raad van Holland en Zeeland Jan van Heemskerck en Alida van Beuningen, zus van Coenraad van Beuningen, de bekende gezant en burgemeester van Amsterdam. Na zijn studie in de letteren en de geschiedenis in Leiden ² begon hij zijn carrière in 1672, toen hij als vrijwilliger aan het hoofd van 50 door hem aangeworven matrozen op het schip van luitenant-admiraal Van Gendt de zeeslag bij Solebay meemaakte. ³ Nog in

1 D.J. Roorda, 'De Republiek in de tijd van stadhouder Willem III 1672-1702' in: AGN 8 (Haarlem 1979) 288.

2 Johan E. Elias, *De vroedschap van Amsterdam I* (Haarlem 1903) 76.

3 Gerard Brandt, *Het leven en bedrijf van den Heere Michiel de Ruiter etc.* (Amsterdam 1687)

hetzelfde jaar werd hij secretaris van Amsterdam, een post die hij in 1673 inruilde tegen het pensionarisschap van Gerrit Hooft, voor wie dat ambt te hoog gegrepen bleek. ⁴

EERSTE GEZANTSCHAPPEN: NAAR DE KEIZER EN DE HERTOG VAN VILLA HERMOSA 1673 - 1675

In 1673 werd hij voor het eerst met een diplomatieke missie belast. De Staten-Generaal stuurden hem naar Wenen om het standpunt van de keizer te vernemen over de sluiting van een nieuwe conventie, die door de separate vrede tussen Brandenburg en Frankrijk noodzakelijk was geworden. ⁵ Hij bleef maar een paar dagen in Wenen, bracht rapport uit aan de Staten-Generaal en keerde onmiddellijk weer terug om met de keizer te onderhandelen over een inmiddels door de Staten-Generaal opgesteld ontwerptractaat. ⁶

Tijdens die onderhandelingen die hij voerde in samenwerking met de 30 jaar oudere, maar in rang onder hem geplaatste vaste gezant in Wenen, Gerard Hamel Bruynincx, ontpopte Van Heemskerck zich naar het oordeel van De Pater als een bazige persoonlijkheid, die sterk overtuigd was van zijn eigen kunnen en eigen belangrijkheid en in zijn brieven een nogal heftige toon durfde aanslaan. Hij hechtte veel belang aan het ophouden van zijn waardigheid (en daarmee die van de Republiek) en duldde geen achteruitzetting. Zo daagde hij graaf Von Serau van het keizerlijk hof na een incident om de voorrang in maart 1674 in zijn 'jeugdige onbezonnenheid' eerst uit tot een duel, om uiteindelijk met een openbaar excuus genoeg te nemen. ⁷

Van Heemskercks optreden in Wenen werd politiek gezien een succes. Vooral door zijn doortastendheid kwam al op 30 augustus 1673 het Haags Verbond tot stand en wierpen ook de onderhandelingen over uitbreiding van deze alliantie snel hun vruchten af. ⁸ Op 16 maart 1675, na de toetreding van o.m. Brandenburg en Denemarken, de sluiting van de vrede met Engeland, Munster en Keulen en het openen van de vredesonderhandelingen over een algemene vrede, kreeg hij toestemming om te repatriëren. De Staten-Generaal, die geen acht hadden geslagen op zijn in oktober 1674 geuite klachten, dat een langer verblijf aan het hof hem zou ruïneren ⁹, achtten zijn overkomst nu noodzakelijk omdat zij mede op zijn rapport hun maatregelen m.b.t. de komende militaire campagne moesten afstemmen. ¹⁰

668; Arch. Coenraad van Heemskerck 1.

4 Elias II (Haarlem 1905) 590.

5 Secr. res. SG 11 juni 1673.

6 Arch. Teding van Berkhout inv. nr. 1 pp. 53-57; secr. res. SG 12 en 14 juli 1673.

7 J.C.H. de Pater, 'De eerste gezant der Nederlandsche Republiek te Weenen', Bijdragen voor Vad. Gesch. en Oudheidk. 6e reeks III (1926) 97-100; Van Heemskerck aan Willem III, 15 mrt. 1674, Arch. SG 12584.167 II.

8 De Pater 101.

9 Van Heemskerck aan de Staten-Generaal 18 okt., rec. 9 nov. 1674.

10 Secr. res. SG 18 en 24 dec. 1674; Hamel Bruynincx aan de griffier 21 mrt. rec. 1 apr. 1675.

Voor de opstelling van dit plan de campagne was overleg vereist met de prins van Oranje en de hertog Villa Hermosa, de nieuwe gouverneur van de Spaanse Nederlanden. Zoals voor de hand lag werd Van Heemskerck, die op 30 maart in Den Haag was teruggekeerd, op 20 mei door de Staten-Generaal aangewezen om dit overleg in het hoofdkwartier te velde en aan het hof in Brussel bij te wonen.¹¹ Snelle resultaten werden dit maal niet bereikt. Verschillende keren reisde Van Heemskerck tussen Den Haag, Brussel en het leger te velde heen en weer. Hij voerde besprekingen over de militaire campagne, maar ook over de kwestie van de Oostender kapers die verschillende Nederlandse koopvaarders hadden opgebracht, over betalingen door Spanje aan de Staat voor de zending van een vloot onder De Ruyter naar de Middellandse Zee en over de belangen van de prins in zijn geschil met de gravin van Isenghien.¹² Ook moest hij met de prins overleggen over een eventuele oorlogsverklaring van bondgenoot Denemarken aan Zweden. Een gezantschap naar Denemarken, dat hem op 9 augustus door de Staten-Generaal werd opgedragen, vond echter geen doorgang.¹³

GEZANT NAAR SPANJE 1675 - 1676

Van Heemskerck, die op 7 november 1675 aan de Staten-Generaal rapport uitbracht, kreeg wel een ander gezantschap te vervullen. Op 25 november werd hij aangesteld tot buitengewoon gezant naar Spanje, als opvolger van de op 20 oktober overleden Valckenier.¹⁴ Op 29 november vertrok hij uit Den Haag. Na beleefdheidsbezoeken aan de hertog van Villa Hermosa, bij wie hij nog eens tevergeefs de zaak van de Oostender kapers ter sprake bracht, en aan de Franse regering (!) kwam hij in de functies van extraordinaris envoyé en extraordinaris gedeputeerde van Holland ter Staten-Generaal op 11 januari 1676 in Madrid aan.¹⁵ Daar moest hij vermindering zien te bewerkstelligen van de voor de Republiek ondraaglijk geworden subsidieverplichtingen en onderhandelen over het Spaanse aandeel in de kosten van de zending van De Ruyter. Bovendien moest hij wederom de belangen van Willem III behartigen in diens geschil met de gravin van Isenghien.¹⁶

Op 8 april kon hij de prins melden dat zijn verblijf in Spanje in dit geschil "geen het minste goet" meer kon doen waarbij hij tevens de hoop uitsprak "dat Uwe Hoocheyt, d'andere principale poincten van mijne commissie gebracht zijnde in een staat, dat mijn langer verblijf hier geen verder dienst can doen, des halven niet qualijk zal nemen, dat ik, difficulteyt makende, om hier langer sonder

11 Van Heemskerck aan de griffier 26 mei rec. 28 mei 1675; res. SG 1 mei 1675; secr. ress. SG 20 en 21 mei 1675.

12 Arch. TVB 2, p. 135; Van Heemskerck aan de griffier 26 mei rec. 28 mei en 3 juni, rec. 7 juni 1675, Arch. SG 11673; id. 19 en 28 aug. 1675, Arch. SG 8584; res. SG 4 juni 1675; secr. res. SG 20 juni 1675. Het langlopende geschil met de gravin betrof o.m. de goederen van de prins in de Spaanse Nederlanden. Zie hierover o.a. Abraham de Wicquefort, *Histoire des Provinces Unies des Païs Bas etc.*, III (Amsterdam 1866) 115, 116.

13 Secr. ress. SG 9 en 14 aug. 1675.

14 Res. SG 25 nov. 1675.

15 Verbaal van zijn gezantschap naar de hertog van Villa Hermosa, SG 8584; secr. ress. SG 25 nov. 1675 en 28 feb. 1676.

16 Secr. ress. SG 25 nov. 1675 en 7 jan. 1676; res. Holland 15 juli 1676.

vrucht van Haar Ho. Mo. ende Uwe Hoocheyt tot grote costen van den Staat te verblijven, geresolveert heb, ingevolge van de aan mij daartoe gegeven permissie, weder te keeren".¹⁷ Op 20 juni 1676 bracht hij in de vergadering van de Staten-Generaal uitvoerig mondeling rapport uit, terwijl hij op 23 juli zijn verbalen inleverde van zijn gezantschappen naar Brussel en Madrid.¹⁸

DE KWESTIE NAARDEN 1679

Nu vatte Van Heemskerck, die op 12 juli met Cornelia Pauw in het huwelijk was getreden, weer zijn werkzaamheden op als pensionaris van Amsterdam, in welke functie hij in 1679 met Willem III in aanvaring kwam. Over het voorstel van de prins om Naarden te versterken (door de Amsterdamse regenten als een tegen hun stad gerichte maatregel beschouwd) zou hij hebben gezegd "dat de fortificatie van Naarden maar soude kosten drie hondert duysent guldens, edoch dat den tijdt toch soude kunnen komen dat Amsterdam om drie millioenen wel soude wenschen dat die noyt gemaackt was geweest". Deze uitspraak was aan de prins overgebracht, die vervolgens bij de magistraat genoegdoening eiste. Deze verdedigde zijn "zeker geen staatsgezinde"¹⁹ pensionaris door te wijzen op diens goede opvoeding en de respectvolle wijze waarop hij over het doen en laten van de prins gewend was te spreken. Als Van Heemskerck een dergelijke uitspraak zou hebben gedaan, dan was deze niet tegen de prins gericht geweest. Willem III accepteerde dit als genoegdoening hoewel hij van de onschuld van Van Heemskerck niet was overtuigd.²⁰ Nog hetzelfde jaar werd Van Heemskerck tot gecommiteerde raad benoemd,²¹ wat zijn invloed op het Amsterdamse stadsbestuur niet vergrootte.

OPNIEUW NAAR SPANJE 1680 - 1686

Intussen was in 1678 de vrede van Nijmegen gesloten die de Europese politieke verhoudingen niet werkelijk had gestabiliseerd. De koning van Spanje had afstand gedaan van Franche Comté, maar bleef de graventitel voeren.

Frankrijk wilde geen haast maken met de ontruiming van gebieden in de Spaanse Nederlanden die bij de vrede aan Spanje waren gebleven. Omdat opnieuw een gewapend conflict dreigde, werd Van Heemskerck op 18 mei 1680 door de Staten-Generaal als buitengewoon gezant naar Spanje gestuurd.²² Hij moest de Spaanse koning afhouden van nieuwe oorlogshandelingen en aandringen op maatregelen die nodig waren om de vrede te bewaren. Daarnaast moest hij een regeling treffen inzake de schulden van de Spaanse Kroon aan Willem III en de Admiraliteitscolleges en schadevergoeding verkrijgen voor door Spanje benadeelde particuliere ingezetenen van de Staat.

²³

17 Van Heemskerck aan Willem III, 8 apr. 1676, kopie, verbaal van zijn gezantschap naar de koning van Spanje, SG 8585; relaas, *ibid.*; res. SG 25 nov. 1675.

18 Secr. res. SG 20 mei 1676; res. SG 23 juli 1676.

19 Roorda 288.

20 Res. Amsterdam 8 mrt. 1679 in secr. res. Holland 10 mrt. 1679.

21 Elias I 76.

22 Ress. SG 16 en 18 mei 1680.

23 Instructie, res. SG 18 mei 1680.

Na zijn vertrek uit Den Haag op 28 mei 1680 besprak Van Heemskerck eerst met de hertog van Villa Hermosa in Brussel de Frans-Spaanse geschillen en de noodzaak om de legers in de Zuidelijk Nederlanden op volle sterkte te brengen. Vervolgens stelde hij zich bij de Nederlandse gezanten in Parijs op de hoogte van de politieke stand van zaken in Frankrijk.²⁴ Op 30 juli tenslotte kwam hij aan in Madrid.²⁵

Kort na zijn aankomst kwam de koning van Spanje in conflict met de keurvorst van Brandenburg, die wegens het uitblijven van achterstallige subsidiegelden op de rede van Oostende een Spaans oorlogsschip had laten kapen. Van Heemskerck moest aan het Spaanse hof bemiddelen; de Republiek en Engeland wisten het uitbreken van een oorlog nog net te voorkomen.²⁶

De bemiddeling tussen Spanje en Frankrijk verliep minder succesvol. Frankrijk eiste steeds meer gebieden in de Spaanse Nederlanden op. Ondanks de sluiting door de keizer, Spanje, Zweden en de Republiek van het Viervoudig Verbond in 1681, waarbij o.m. de nakoming van de in 1678 gemaakte afspraken over de Spaanse Nederlanden werd gegarandeerd, bezette Frankrijk een groot deel van deze gebieden. Op 30 november 1683 verklaarde Spanje Frankrijk de oorlog. Formeel tot het zenden van hulptroepen verplicht, volstonden de Staten-Generaal met bemiddelings- en arbitragepogingen. In 1684 werd in Regensburg een wapenstilstand gesloten waarbij Spanje, alle mooie beloften ten spijt, "tijdelijk" afstand moest doen van verscheidene gereünieerde gebieden.

Intussen zat Van Heemskerck in Madrid op hete kolen. In de verwachting dat zijn missie niet langer dan een jaar zou duren, hadden de Staten-Generaal bij zijn vertrek het moment van zijn terugkeer aan zijn eigen oordeel overgelaten.²⁷ Dat jaar was nu al lang voorbij. Van Heemskercks particuliere belangen in Amsterdam (die op dat moment in een hevig conflict was gewikkeld met de stadhouder over troepenvermindering) maakten zijn overkomst wenselijk. Tegelijkertijd maakte de kritieke politieke situatie het hem onmogelijk uit Madrid te vertrekken zonder dat er een opvolger was benoemd. Toen in 1682 en 1683 zijn brieven aan de Staten-Generaal, de griffier, Willem III, de Staten van Holland en Amsterdam over zijn verlangen om vervangen te worden niet het gewenste resultaat opleverden, raakte zijn geduld op. Op 2 september 1683 schreef hij aan raadpensionaris Fagel dat hij na een verblijf van drie jaar in Spanje eindelijk wel eens wilde repatriëren. Wilde men hem hiervoor onverhoopt geen toestemming geven, dan moest men hem het verblijf in Spanje maar draaglijker maken door een verhoging van zijn traktement. "Ik ben capabel", zo schreef hij dreigend, "eer sonder resolutie thuys te komen, daar kome dan van het wil".²⁸ Toch moest hij zich neerleggen bij een weigering van de Staten-Generaal, verpakt in een besliste toestemming om te repatriëren

24 Relas, SG 8616; res. SG 27 mei 1630.

25 Van Heemskerck aan de griffier 7 aug. 1680 in SG 8616, bijl. 13.

26 Res. SG 24 sep. 1680; Jan Wagenaar, *Vaderlandsche Historie*, XV (Amsterdam 1756) 51-53.

27 Res. SG 23 mei 1680.

28 Spaans verbaal, SG 8617 nr. 196; SG 8618 nrs. 78, 85-87, 152-155 en 197.

zodra de politieke situatie dat enigszins mogelijk zou maken.²⁹ Van Heemskerck sputterde nog wat na over het geld, maar op zijn klachten dat hij de dupe werd van de vage en niet op alle gezanten gelijkelijk toegepaste bepalingen van het reglement, werd door de Staten-Generaal niet meer gereageerd.³⁰

In 1685 kreeg Van Heemskerck toestemming om te vertrekken zodra de betalingen door de Spaanse Kroon aan Willem III en de Admiraliteitscolleges zouden zijn geregeld. Op 1 maart 1686 meldde de gezant (na zes jaar lang de chicanes van de Spaanse regering te hebben aangezien) "dat men dienaengaende hier van daen niets goets te wagten heeft".³¹ Op 5 maart stelden de Staten-Generaal Battier aan als zijn opvolger en op 18 juli gaven zij Van Heemskerck opdracht te repatriëren.³² Op 23 september vertrok de gezant uit Madrid. Hij liet, naar eigen zeggen, "weijnige ofte geene saken onafgedaen buyten diegene die om de jegenwoordige schaarsheyt van middelen ende toestant van de monarchie niet hebben kunnen voortgeseth wenden".³³ Op 29 november bracht hij in Den Haag rapport uit.³⁴

HET CONGRES VAN ALTONA 1689 - 1690

Na zich twee en een half jaar weer met het stadsbestuur van Amsterdam en zijn 'particuliere affaires' te hebben beziggehouden, kreeg Van Heemskerck op 28 april 1689 opdracht om als buitengewoon gezant naar Altona te gaan.³⁵ Daar bemiddelden de keizer en de keurvorsten van Saksen en Brandenburg, tot dan toe zonder enig succes, in de geschillen tussen de koning van Denemarken en de nauw met Zweden verbonden hertog van Holstein-Gottorp. De door hen betwiste erfopvolging in Oldenburg en Delmenhorst had hen al een paar keer tegen elkaar in het geweer gebracht en nu dreigde de bezetting door Denemarken van het hertogelijk deel van Sleeswijk in 1684 op een oorlog tussen Denemarken en Zweden uit te lopen. Ook de hertogen van Brunswijk-Lüneburg waren bij de kwestie betrokken. Zij zagen de aanwezigheid van Deense troepen aan hun noordgrenzen als een bedreiging van hun veiligheid en ondersteunden de eisen van de hertog van Holstein-Gottorp.

De Staten-Generaal stelden veel belang in de beëindiging van het conflict. In 1688 was de oorlog tussen Frankrijk, waarmee Denemarken zich had verbonden, en de anti-Franse coalitie waarvan Zweden deel uitmaakte, opnieuw uitgebroken. Zweden had de beloofde troepenleveranties afhankelijk gesteld van het bereiken van een gunstig onderhandelingsresultaat³⁶, de hertogen van Brunswijk-Lüneburg zouden door het uitbreken van een Deens-

29 Res. SG 16 okt. 1683. De op 27 juli 1683 door Holland op een eerder verzoek genomen resolutie, die neerkwam op een afwijzing van zijn revocaties of dismissie was minder diplomatiek geformuleerd.

30 Van Heemskerck aan de Staten-Generaal 11 nov. 1683 in SG 8618 nr. 227.

31 Id. 1 mrt. 1686 in SG 8621 nr. 33.

32 Res. SG 5 mrt. en 18 juli 1686.

33 Van Heemskerck aan de SG 12 sep. 1686, SG 8621 bijl. 166.

34 Res. SG 29 nov. 1686.

35 Res. SG 28 apr. 1689.

36 Van Heemskerck aan de griffier 15 juli 1689 in SG 8627 bijl. LXIII.

Zweedse oorlog wellicht gedwongen worden hun troepen die in dienst waren van de Republiek ter eigen verdediging terug te roepen ³⁷ en Denemarken zou in dat geval de banden met Franrijk wel eens nauwer kunnen aanhalen.

Van Heemskerck kreeg dan ook de opdracht de koning en de hertog tot een minnelijke schikking te bewegen. Mocht dat niet lukken, dan moest hij er in ieder geval voor zorgen dat het conflict niet verder op de spits werd gedreven en dat Zweden zoveel mogelijk werd tegemoetgekomen ³⁸ Die taken voerde hij snel en doeltreffend uit. De koning van Denemarken zag uiteindelijk in dat hij een nieuw gewapend conflict het onderspit zou moeten delven tegen een vijand die op militaire steun kon rekenen van de keizer, Brandenburg en de Republiek ³⁹ en verplichtte zich op 20 juni 1689 bij het traktaat van Altona tot de ontruiming van de gebieden van de hertog van Holstein-Gottorp. Bovendien bleek hij bereid zich "in de goede partij te laten trekken", ⁴⁰ wat leidde tot de sluiting op 3 november 1690 van een traktaat van defensieve alliantie tussen Denemarken, Engeland en de Republiek.

Hoewel het geschil met de sluiting van het traktaat nog niet uit de wereld was (na afloop van de Negenjarige Oorlog zou het weer in volle hevigheid losbarsten), kon Van Heemskerck de afloop van zijn bemiddeling "seer glorieus" noemen; "dat (ik) in het groote deel, dat (ik) in het Holsteynse accommodement heb gehad, aan d'eene syde de con. van Sweden, het huis Lüneburg, ende de hertog van Holstein heb contentement gedaan, sodanig, dat deselve sich ter hoogsten van den con. van Groot Bretagne ende der Staat beloven, ende mijne conduite bij publique officien so in Engeland, als in Den Haag hebben geroemt, en (ik) wederom aan d'andere kant het geluk heb gehad van mij t'eenemaal de bienveillance van den con. van Deenemarken ende de goede wille van desselfs ministers te doen behouden ende vermeerderen". ⁴¹

Op 2 maart 1690 bracht hij rapport uit in Den Haag. ⁴²

TWEEDE GEZANTSCHAP NAAR DE KEIZER (VANAF 1690)

Van Heemskerck had graag ook aan Willem III, inmiddels koning van Engeland, rapport uitgebracht ⁴³, maar al op 23 maart besloten de Staten-Generaal hem als buitengewoon gezant naar de keizer te sturen. Na de repatriëring van Hop, die in 1689 voor de Staten-Generaal met de keizer het Groot Verbond van Wenen had gesloten, wilden zij de vriendschappelijke betrekkingen "bij dese conjuncture van tijden ende saecken" met een nieuwe buitengewone bezending cultiveren. ⁴⁴ Gerard Hamel Bruyninx, die men niet meer geschikt achtte voor de gezantschapspost en die men door de zending van Hop al naar

37 Deductie van de Brandenburgse gezant in Altona, Fuchs, in SG 8627 bijl. VI.

38 Instructie Van Heemskerck, secr. res. SG 2 mei 1689.

39 SG 8627 bijl. XXIII en XXVI.

40 Relas Van Heemskerck in SG 8627 p. 21

41 SG 8627, pp. 21 en 22.

42 Res. SG 2 mrt. 1690.

43 Als boven.

44 Res. SG 23 mrt. 1690.

het tweede plan had verwezen, werd hiermee in feite overbodig. Enkele maanden na de aankomst van Van Heemskerck zou hij terugkeren naar Den Haag waar hij een jaar later overleed.⁴⁵

Van Heemskerck vertrok op 3 mei 1690⁴⁶ uit Den Haag en deed op doorreis naar Wenen de hoven van Hannover, Cell, Brunswijk-Wolffenbüttel en Keursaksen aan. Bij de drie hertogen van Brunswijk en de keurvorst van Saksen drong hij aan op steunverlening aan de uit Piemont verdreven Waldenzen die een leger hadden geformeerd om de valleien van Piemont op de Fransen te heroveren. Bovendien besprak hij de kwestie Saksen-Lauenburg dat door het huis Brunswijk-Lüneburg, dat met o.m. Keursaksen de erfopvolging pretendeerde, in bezit was genomen. De regeling van deze kwestie was voor de geallieerden een zaak van groot belang. Als er een gewapend conflict uit zou voortkomen, zouden de Noordse kronen niet afzijdig kunnen blijven en zonder troepen van de betrokken partijen aan de geallieerde strijdmacht worden onttrokken. Engeland en de Republiek, de enige staten die in dit geschil onpartijdig werden geacht, waren welhaast verplicht te bemiddelen.⁴⁷

Op 14 juni 1690 kwam Van Heemskerck in Wenen aan⁴⁸ waar hem een moeilijke en veelomvattende taak wachtte. Hij moest de steun van de keizer inroepen bij het tot stand brengen van een minnelijke schikking in de kwestie Saksen-Lauenburg, bij het doen naleven door alle betrokken partijen van het traktaat van Altona, het voorkomen van nieuwe onlusten in Noord-West Duitsland en het bevorderen van de belangen van de Piemontese Waldenzen.

Hij moest zien te bereiken dat de keizer Zweden en Denemarken zou overhalen de handel op Frankrijk te verbieden, wat de keizer zelf op grond van de conventie met de Republiek van 1689 al had gedaan. Als Hamburg of andere rijkssteden zouden klagen over het opbrengen van hun schepen wegens contrabande, moest hij hen de rechtmatigheid van dergelijke door keizerlijke proclamaties gesanctioneerde maatregelen onder ogen brengen.

Hij moest medewerking van de keizer zien te verkrijgen bij de uitbreiding van het Groot Verbond met Zweden, Denemarken, Spanje en het hele Duitse Rijk. Hij moest de keizer, die ook in een oorlog met de Turken was gewikkeld, houden aan zijn in 1689 gedane toezegging om niet minder dan de helft van zijn legers tegen Frankrijk in te zetten. Het tot stand brengen van een vrede tussen de keizer en het Turkse Rijk had de hoogste prioriteit: eerst dan zou de keizer zijn totale oorlogsinspanning op Frankrijk kunnen richten.⁴⁹

De versterking van de coalitie en de oorlogvoering tegen Frankrijk hadden uiteraard Van Heemskercks grootste aandacht. De toetreding van Spanje tot het Groot Verbond van Wenen leverde weinig problemen op. Zweden liet zich weliswaar tot het verlenen van actieve militaire steun overhalen, maar nam in

45 De Pater 125.

46 SG 8635 I, fo. 1.

47 Secr. res. SG 6 mrt., 10 en 15 mei 1690; SG 8627 bijll. CX en CXI; SG 8635 I bijll. 25-31; Arch. CVH 38 en 69.

48 SG 8635 I bijl. 34.

49 Instructie van Van Heemskerck, secr. res. SG 4 apr. 1690.

de praktijk, mede door Franse machinaties aan het Zweedse hof, een min of meer neutrale positie in. Het wierp zich eind oktober 1690 op als bemiddelaar tussen de keizer en Frankrijk en zou deze rol tot de vrede van Rijswijk blijven spelen. Denemarken wilde niet verder gaan dan de levering van 3000 man hulptroepen. In ruil hiervoor zou de keizer aan de koning het recht van tolheffing op de Elbe bij Glückstadt moeten verlenen. De Staten-Generaal wilden op dit punt, zij het met grote tegenzin, wel concessies doen. Maar het verzet hiertegen van vooral Lüneburg, Zweden en Engeland was te groot om met Denemarken zaken te kunnen doen.⁵⁰ Anderen werden wel in de coalitie opgenomen. De hertog van Savoye sloot op 20 oktober 1690 een traktaat met Engeland en de Republiek. De voordelen die Frankrijk en de paus hem boden als hij zich neutraal zou verklaren waren echter zo groot dat hij vanaf het begin een onzekere factor was in het verbond. Behalve Savoye traden in de periode 1690-1692 ook Beieren, Mainz, Brandenburg, Trier en Hannover tot de alliantie toe.

Van Heemskerck probeerde onophoudelijk Duitse vorstendommen als Hessen-Kassel, Württemberg, Brandenburg, Saksen-Gotha, Keursaksen, Hannover, Cell en Wolffenbüttel ertoe te bewegen met zoveel mogelijk troepen aan de oorlog tegen Frankrijk deel te nemen. Enkele klippen die hij daarbij moest omzeilen zijn al genoemd: de problemen rond de uitvoering van het traktaat van Altona, de erfopvolging in Saksen-Lauenburg en de tolheffing bij Glückstadt.

Daarnaast had de hertog van Hannover, die bij al deze problemen was betrokken en tot de neutrale partij behoorde, zijn zinnen gezet op de keurvorstentitel. Mede op aansporing van een wegens de afgunst van de hertog van Brunswijk-Wolffenbüttel discreet opererende Van Heemskerck, verleende de keizer hem eind 1692 het negende electoraat, o.m. in ruil voor zijn toetreding tot de coalitie. Hierdoor en door bemoeienissen met andere geschillen wist Van Heemskerck de huizen van Brunswijk-Lüneburg en Brunswijk-Wolffenbüttel ook persoonlijk aan zich te verplichten.⁵¹

Het centrale probleem waar Van Heemskerck zich voor gesteld zag was echter de twee-frontenoorlog die de keizer moest voeren en die ernstig afbreuk deed aan de kracht en de effectiviteit van de militaire campagnes tegen Frankrijk. Herhaaldelijk drong de gezant er bij de keizer op aan minder troepen in Hongarije en meer troepen aan de Rijn in te zetten, maar de keizer kwam zijn toezeggingen niet altijd of niet steeds op tijd na. Ook de door Engeland en de Republiek aan de hoven van Wenen en Constantinopel ondernomen bemiddelingspogingen hadden weinig succes. De keizer beschouwde Engeland en de Republiek aanvankelijk niet als officiële bemiddelaars.

Nadat hem in 1690 was gemeld dat Frankrijk en de Porte een of- en defensief traktaat hadden gesloten, waarbij zou zijn bepaald dat de een niet zonder de ander vrede zou sluiten met de keizer, besloot hij bovendien de sultan geen vredesvoorstellen meer te doen, omdat dit in deze omstandigheden als een teken van zwakte zou kunnen worden uitgelegd. Ook nu gaf hij de zaak niet in

50 Van Heemskerck aan de griffier 16 juli 1690, SG 8635 I nr. 58; secr. res. SG 4 aug. 1690.

51 Van Heemskerck aan de griffier, 4 feb. 1692, SG 8635 III nr. 30; Arch. CVH 230-232.

handen van Nederlandse ambassadeurs in Wenen en Constantinopel, wat Van Heemskerck zo graag had gewild. Pas op 30 december 1691 aanvaardde hij officieel de Engels-Nederlandse bemiddeling.⁵²

GEZANT EN 'GEVANGENE' IN TURKIJE 1692 - 1694

Toen de Engelse bemiddelaar Harbord op 10 augustus 1692 in navolging van zijn voorganger Hussey in Turkije was overleden, kreeg Van Heemskerck van de Staten-Generaal en van Willem III als koning van Engeland opdracht zich naar Belgrado te begeven. Daar moest hij tot de komst van Harbords opvolger, Paget, en de Nederlandse gezant in Constantinopel, Colyer, de vredesbemiddeling voortzetten.⁵³

Op 26 september 1692 vertrok Van Heemskerck uit Wenen.⁵⁴ Zijn opdracht moet hij als een grote eer hebben ervaren, temeer omdat de keizer zelf op zijn aanstelling had aangedrongen.⁵⁵ Toch aanvaardde hij de reis niet zonder reserves als we mogen afgaan op de verzen van Vergilius die hij kopieerde op de achterkant van een kopiebrief van de grootvizier aan Colyer en die betrekking hadden op de tocht van Aeneas naar de onderwereld.⁵⁶

Optimistisch daarentegen waren zijn lastgevers en hijzelf over de duur van de missie. De Staten-Generaal verwachtten hem zo snel in Wenen terug dat ze het niet nodig vonden gezantschapssecretaris Jacob van Hamel Bruyninx (de zoon van de vroegere gezant), die tijdens de afwezigheid van Van Heemskerck in Wenen op de winkel zou passen, van instructies en credentialen te voorzien.⁵⁷ Van Heemskerck rekende erop binnen een half jaar in Wenen op zijn "posto ordinario" terug te zijn.⁵⁸ Al op 13 oktober 1692, twee dagen na zijn aankomst in Belgrado overhandigde hij aan de dragoman van de Porte, Maurocordato, de ontwerptractaten tussen Turkije enerzijds en de keizer en zijn geallieerden Polen en Venetië anderzijds, die hij onderweg had opgesteld. Hij hoopte het

52 Van Heemskerck aan de griffier 25 juni 1690, SG 8635 I bijl. 41; Von Stratmann aan Van Heemskerck, 30 dec. 1691, bij Van Heemskerck aan de griffier 30 dec. 1691, rec. 11 jan. 1692; Arch. SG 11690.

53 Secr. res. SG 1 sep. 1692 en 16 apr. 1693; credentialen van de SG en Willem III, 1 en 4 sep. 1692, Arch. CVH 96, nrs. 36 en 2. De onderhandelingen zijn hieronder niet zoals gebruikelijk vanuit de Engelse of de Turkse visie beschreven (verg. Joseph von Hammer, *Geschichte des Osmanischen Reiches*, VI 1656-1699, Pest 1830, 1571-573 en 587), maar vanuit het Nederlandse gezichtspunt.

54 Turks verbaal, Arch. CVH 94, p. 10.

55 G. von Antal en J.C.H. de Pater, *Weensche gezantschapsberichten van 1670 tot 1720*, I ('s-Gravenhage 1929) 521.

56 Arch. CVH 61. De eerste vier verzen luiden: "hic locus est, parteis ubi se via findit in ambas; dextera, quae ditis magni sub moenia tendit hac iter elysium nobis; at laeva malorum exercet poenas et ad impia Tartara mittit" (Vergilius, *Aeneis* VI 540-543). Van Heemskerck zag zich uiteraard linksaf slaan.

57 Secr. res. SG 16 apr. 1693. Von Antal en De Pater I, XXVIII.

58 Van Heemskerck aan Beintema, 18 jan. 1693, Arch. CVH 133; Van Heemskerck aan de grootvizier, 7 juni 1693, Arch. CVH 94, eerste katern p. 12; Van Heemskerck aan de SG, 8 okt., rec. 29 okt. 1692, Arch. SG 11198.

antwoord van de grootvizier, dat hij in ieder geval voor diens vertrek naar Adrianopel dacht te ontvangen, binnen korte tijd aan de keizer te kunnen overbrengen.⁵⁹

Maar de Turken hadden geen haast. Zij wachtten liever met het openen van de onderhandelingen tot Paget, die naar hun verwachting gunstiger voorwaarden te bieden had, in Turkije aangekomen was. Evenmin kreeg Van Heemskerck na de ontvangst van het bericht dat Paget op doorreis naar Belgrado in Wenen was aangekomen, toestemming naar Wenen terug te keren. Integendeel, de grootvizier gaf hem opdracht naar Adrianopel te komen: het was in Turkije niet gebruikelijk een gezant met de staat en de functie van Van Heemskerck met lege handen weg te sturen en bovendien was Paget nog niet op de plaats van de onderhandelingen gearriveerd. Van Heemskerck zag in dat het weinig zin had tegen dit 'irregulier gedrag' te protesteren. In de overtuiging dat men in ieder geval tot vrede genegen was vertrok hij op 3 november 1692 naar Adrianopel, waar hij op 4 december aankwam.⁶⁰

De Turkse vredeswil viel echter tegen. De grootvizier hield Van Heemskerck in Turkije vast om het bij de hand te hebben als de vredesparij de overhand kreeg en om hem tegen Paget uit te spelen. In feite kon Van Heemskerck, toen hem een audiëntie met de grootvizier was geweigerd, toen hem alle briefwisseling was verboden en toen hij ook na de aankomst in Adrianopel van Colyer en Paget op resp. 16 januari en 10 februari 1693 geen toestemming kreeg om te vertrekken, zich als gevangene van de Porte beschouwen.⁶¹

Op 24 maart 1693 kregen de drie ambassadeurs gezamenlijk eindelijk hun officiële audiëntie bij de grootvizier, waar de door Van Heemskerck ingediende vredesvoorwaarden als onaanvaardbaar van de hand werden gewezen. Paget deed hierop onverwachts, zonder overleg met Colyer en Van Heemskerck (die in de onderhandelingen vooralsnog alle mogelijkheden open wilde houden), aan de grootvizier het voorstel vrede te sluiten op basis van een absoluut uti possidetis, ook m.b.t. Kaminiëk, dat tegen de uitdrukkelijke wil van de keizer aan Turken zou blijven. De grootvizier kreeg overigens niet de gelegenheid op dit voorstel te antwoorden: drie dagen later kwam hij ten val.⁶²

De aanvaring van Van Heemskerck en Paget, die van het eigenmachtig optreden van de laatste het gevolg was, vormde slechts een hoogtepunt in een reeks van conflicten tussen beide ambassadeurs. Paget was te trots om te dulden dat de Nederlanders in de onderhandelingen de hoofdrol speelden; Van Heemskerck was te fier om de provocaties van Paget over zijn kant te laten

59 Turks verbaal, Arch. CVH 94, eerste katern p. 12; Van Heemskerck aan de SG, 8 okt., rec. 29 okto. 1692.

60 Arch. CVH 122; Van Heemskerck aan Willem III, 23 mrt. 1693, Arch. CVH 96 nr. 141; aan de griffier, 2 nov. 1692, *ibid.* nr. 69; aan de grootvizier, 1 nov. 1692, *ibid.* nr. 63; *ibid.* nr. 64; Turks verbaal, Arch. CVH 94, eerste katern pp. 20, 21, 24, 25.

61 Turks verbaal, Arch. CVH 94, 1e katern pp. 28, 29, 31; J.H. Hora Siccama, 'De vrede van Carlowitz en wat daaraan voorafging', *Bijdr. Vad. Gesch.* 4e reeks VIII, 104-106.

62 Van Heemskerck aan Willem III en de griffier, 23 mrt. 1693, Arch. CVH 96 nrs. 141 en 142; aan de griffier, 12 apr. 1693, *ibid.* nr. 146; Arch. CVH 126.

gaan.⁶³ Paget maakte Van Heemskerck verdacht bij de keizer en Van Heemskerck verdedigde zich daartegen; Van Heemskerck stelde Paget voor, gezamenlijk bij de grootvizier op een snel antwoord aan te dringen, waarop Paget liet weten dat hij geen haast had.⁶⁴ De ambassadeurs, zo schreef Colyer aan Cuper, "verstaen malkanderen gants niet"; hun wederzijdse antipathie neemt "dagelijx overhand nogh soodaenigh toe ..., dat alle bemiddelingen vruchteloos uijtvalen".⁶⁵

De voortdurende verzoeken van Van Heemskerck om het te laten gaan bleven zonder succes. De op 16 april 1693 door de Staten-Generaal opgestelde brieven van rappel, de door de Staten-Generaal aan de sultan en de grootvizier geschreven brieven waarin in diplomatieke termen van schending van het volkenrecht werd gesproken en besprekingen met de grootvizier en andere hoogwaardigheidsbekleders konden de grootvizier, die Van Heemskerck inmiddels als afgezant en spion van de keizer was gaan beschouwen, niet tot een andere houding bewegen. Van Heemskerck moest na het vertrek uit Adrianopel van Paget, Colyer en de grootvizier lijdelijk afwachten tot de militaire campagne van 1693 zou zijn beëindigd.⁶⁶ "Men is hier in een land", schreef hij op 4 juni, "daer het gemeene spreekwoord is, dat men weet wanneer men komt, maer niet wanneer men gaet, en sij sijn in possessie van doorgaens te doen wat hun goed dunkt".⁶⁷

Op 19 december 1693 kreeg Van Heemskerck van de grootvizier drie weken na diens terugkeer van het front, de toezegging dat er maatregelen zouden worden genomen om hem, met het Turkse antwoord op de vredesvoorstellen van de keizer naar Wenen terug te laten gaan.⁶⁸ Terzelfder tijd deden zich echter nieuwe diplomatieke ontwikkelingen voor. De Franse gezant D'Avaux had de geallieerden via het Zweedse hof een vredesvoorstel gedaan, terwijl Polen in Adrianopel over een afzonderlijke vrede kwam onderhandelen. Om contacten tussen de Poolse gezant en Van Heemskerck onmogelijk te maken werd het huis van Van Heemskerck op 21 januari 1694 onder bewaking gesteld.⁶⁹

Op 1 maart 1694 kreeg Van Heemskerck eindelijk zijn afscheidsaudiëntie bij de grootvizier, waar hem zijn recREDENTIALen en het negatieve antwoord op de vredesvoorstellen werden overhandigd.⁷⁰

63 P. Bosscha, De geschiedenis van oostelijk en noordelijk Europa gedurende het merkwaardige tijdvak 1687-1716, (Zaltbommel 1860) 29.

64 Als boven, 358-359; Arch. CVH 126.

65 Colyer aan Cuper, 27 mrt. en 15 juni 1693, bij Bosscha 25 en 29.

66 Secr. ress. SG 16 apr. en 3 sep. 1693; brieven van rappel, Arch. CVH 96 nrs. 220 en 221; SG aan sultan en grootvizier, 16 juli 1693, *ibid.* nr. 198; Van Heemskerck aan de griffier, 17 okt. 1693, *ibid.* nr. 203; Turks verbaal, *ibid.* 94 2e katern pp. 10-13, 15, 16, 21, 22, 25, 29; Hora Siccama 109.

67 Van Heemskerck aan de griffier, 4 juni 1693; Arch. CVH 96 nr. 168.

68 Turks verbaal, Arch. CVH 94 2e katern pp. 31 en 32; Van Heemskerck aan de griffier, 30 dec. 1693, *ibid.* 96 nr. 224.

69 Turks verbaal, als boven 94 2e katern pp. 33 en 38. Ondanks dit huisarrest kwam Van Heemskerck toch met de Pool in contact; *ibid.* p. 39.

70 Als boven pp. 46, 47.

Hij vertrok op 12 maart uit Adrianopel en kwam op 7 april in Belgrado aan.⁷¹ Daar werd hij opnieuw vastgehouden. Onder voorwendsel dat de nieuwe grootvizier (de oude was in ongenade gevallen) de vredesvoorwaarden nog eens met hem wilde bespreken, kreeg Van Heemskerck huisarrest en werd hij van elk contact met de buitenwereld afgesloten. Na een hernieuwde gevangenhouding van ruim negen maanden, kreeg hij pas half november 1694, toen het de Turken duidelijk was geworden dat hij ondanks de druk van zijn gevangenschap geen diplomatieke concessies zou doen, de gelegenheid naar Wenen te vertrekken, waar hij op 12 december aankwam.⁷² De schamele resultaten van zijn missie baarden in Europa heel wat minder opzien dan zijn smadelijke behandeling die men zag als een poging van de Turken om zijn rapportage aan zijn lastgevers over de militaire en politieke situatie in Turkije zo lang mogelijk uit te stellen en als een represaille voor het vasthouden van het Turkse gezantschap in Oostenrijk in de jaren 1689-1692.⁷³

TERUG IN WENEN 1694 - 1697

Van Heemskerck besteedde de eerste weken na zijn terugkomst in Wenen aan zijn rapportage van de Staten-Generaal, Willem III en de keizer, en nam op 12 januari 1695 de taken van zijn 'ordinaris commissie' weer op zich. Vanaf het begin werkte hij hierbij nauw samen met de Engelse gezant Lexington die tijdens zijn afwezigheid zijn diplomatieke taken had waargenomen en met wie hij het zeer goed kon vinden.⁷⁴

Ook nu bleef hij zich beijveren voor de beëindiging van de Turkenoorlog in het algemeen en de regeling van de Zevenburgse kwestie in het bijzonder. De Nederlandse gezanten in Wenen hadden voor de Zevenburgse protestanten, die door de keizer om hun geloof werden vervolgd, regelmatig bij de keizer geïntervenieerd. Hamel Bruyninx had er zelfs zijn positie aan het hof voor in de waagschaal gesteld.⁷⁵ Van Heemskerck probeerde de keizer met wat meer takt te verzoenen met zijn opstandige onderdanen, die zich met de Turken hadden verbonden, en hem o.m. tot teruggave van geconfisceerde kerken en scholen te bewegen.⁷⁶

Maar de oorlog met Frankrijk kreeg van de Nederlandse gezant nu weer de meeste aandacht. Hierbij ging het deels zoals voorheen om de coördinatie van de militaire operaties en het opvoeren van de militaire en financiële inspanningen van de keizer en de Duitse vorsten, waartoe o.m. het Groot Verbond van 1689 werd vernieuwd.⁷⁷ Maar voor een steeds belangrijker deel

71 Van Heemskerck aan Paget, 12 apr. 1694; als boven 138.

72 Als boven, 138 en 139.

73 Hora Siccama 116-117; Von Hammer VI 570. Inderdaad berichtte Van Heemskerck aan Willem III dat Turkije zo zwak was geworden dat de keizer het gemakkelijk in bedwang kon houden zonder noemenswaardige afbreuk te doen aan de geallieerde krijgsmacht in het westen, Arch. CVH 99.

74 Van Heemskerck aan de raadpensionaris, 8 jan. 1695, Arch. CVH 169; aan de SG 15 dec. 1694, en aan de griffier, 22 dec. 1694, Arch. CVH 139.

75 De Pater 124, 125.

76 Arch. CVH 224-228.

77 Als boven, 197-213.

richtten de inspanningen van de Nederlandse diplomatie zich nu op het tot stand brengen van een algemene vrede. In 1694 had D'Avaux in Zweden de Franse voorwaarden bekend gemaakt, op 9 augustus 1696 sloot Savoye met Frankrijk een afzonderlijke vrede, op 4 januari 1697 aanvaardden de geallieerden Zweden als bemiddelaar en op 9 mei 1697 werden de onderhandelingen in Rijswijk geopend. De pogingen van Van Heemskerck en Lexington om de keizer in die onderhandelingen op één lijn te krijgen met de Republiek en Engeland waren niet erg succesvol. Tussen de zeemogendheden en Frankrijk werd op 20 september 1697 de vrede getekend; de keizer, in de steek gelaten door zijn bondgenoten, trad pas eind oktober toe.⁷⁸

LAATSTE AMBASSADE: FRANKRIJK 1698 - 1701

In het vooruitzicht van het sluiten van de vrede en daarmee van zijn vertrek uit Wenen liet Van Heemskerck, die zich inmiddels beschouwde "als een vergetene ende bynae een vreemdeling in mijn eijgen vaderland", aan Heinsius, zijn "protecteur ende vriend", weten dat hij in aanmerking wilde komen voor "de ordinaris ambassade in Frankrijk voor drie jaren, mits dat ik de eere had van vooraf in de extraordinaris ambassade gebruijckt te werden ende daertoe van hier werde thujs geroepen". Hij vroeg de raadpensionaris bij de eerste gelegenheid de koning hierover te onderhouden omdat hij het ervan zag komen "dat ijmand uijt Gelderland het hoeft van voirs. extraordinaris ambassade wel mocht sijn ende dat er uijt Holland sig kunnen opdoen die meer appuy ende credit hebben als ik".⁷⁹ Heinsius deed wat van het werd gevraagd. Op 26 november 1697 schreef hij Van Heemskerck dat hij zo spoedig mogelijk naar de Republiek moest terugkeren; op 7 december antwoordde de gezant dat hij binnen 14 dagen zou vertrekken en zó snel naar Den Haag zou reizen als zijn lichaam, dat in zijn leven "vrij wat fatigues gedaan ende gehad heeft", het zou toelaten.⁸⁰ Een paar dagen later nam hij afscheid van de keizer, die hem zijn met diamanten bezet portret aanbood en hem (op 12 december) in de rijksgravenstand verhief.⁸¹ Nadat Holland op 17 december had besloten hem ter generaliteit als ambassadeur naar Frankrijk voor te dragen, stelden de Staten-Generaal hem tenslotte op 28 december met Van Nassau-Odijk in die functie aan en gelastten ze hem ten overvloede zo vlug mogelijk uit Wenen af te reizen.⁸²

Van Heemskerck vertrok kort voor de jaarwisseling uit Wenen, kwam op 25 januari 1698 in Den Haag aan en bracht door een "opgekoomen sieckte" pas op 12 februari repport uit. Op 3 maart kreeg hij voor Holland zitting in de Staten-

78 Arch. CVH 216-218; Von Antal en De Prater I, XXVIII.

79 Van Heemskerck aan Heinsius 14 aug. 1697, Arch. Heinsius, inv. nr. 513. In een Gelders-Hollands gezantschap zou de gezant uit Gelderland en niet Van Heemskerck de eerste in rang zijn.

80 Id., 7 dec. 1697, als boven.

81 Elias I 76; res. SG 12 feb. 1698.

82 Res. Holland 17 dec. 1697; res. SG 28 dec. 1697. Een typische illustratie van de feitelijke besluitvorming in de Republiek.

Generaal, op 8 maart nam hij met Van Odijk (die door Zeeland was genomineerd en Van Heemskerck dus de voorrang moest geven) afscheid en op 24 maart vertrok hij, opgehouden door het slechte weer, uit Den Haag.⁸³

De door Holland voor het gezantschap ontworpen instructie werd op 21 maart door de Staten-Generaal vastgesteld. In de eerste plaats moesten de gezanten aan Lodewijk XIV de dank en de gelukwensen van de Staten-Generaal overbrengen vanwege zijn bereidheid de vriendschappelijke betrekkingen met de Republiek te herstellen. Vervolgens moesten zij met de Franse regering overleggen over daadwerkelijk herstel van die vriendschappelijk betrekkingen, met name die op handelsgebied. De vaststelling van een nieuw tarief van inkomende en uitgaande rechten, waarover de Nederlandse commissarissen Nieuwpoort en Van Rosmalen in Parijs onderhandelden, was hierbij van het grootste belang. Voorts moesten zij de publikatie in Frankrijk bespoedigen van de in Rijswijk gesloten traktaten, protesteren tegen iedere inbreuk op de hierin vervatte bepalingen en genoegdoening verkrijgen voor door overtreding van die bepalingen benadeelde onderdanen van de staat. Tenslotte moesten zij in overleg met de ambassadeur van Engeland (Portland) en de andere geallieerden er alles aan doen om de generale vrede in Europa te handhaven.

⁸⁴

Bij de voorbereiding van hun officiële intrede in Parijs spaarden de ambassadeurs kosten noch tijd. Met de pracht en praal die van hun gevolg en hun karossen moest afstralen wilden zij diepe indruk maken op de Parijzenaars en zelfs de schitterende intrede van Portland in de schaduw stellen. Hoewel zij al in april 1698 in Parijs waren aangekomen en op 6 mei hun eerste audiëntie hadden gehad, duurde het dan ook tot 24 augustus voor zij hun intrede konden doen.⁸⁵

De Parijse bevolking, die en masse naar het spektakel was komen kijken, moet inderdaad zeer enthousiast zij geweest. Bij de aanblik van het eerste Nederlandse gezantschap sinds tien jaar schijnen sommigen zelfs hun ogen niet droog hebben kunnen houden. Nederlandse waarnemers waren van mening dat de magnifieke entree die van Portland verre te boven ging, maar madame De la Bazinière schreef aan Marlot: "les ambassadeurs d'Hollande ont à la fin fait leurs entrées; les carrosses estoient magnifique, mais le reste n'aprochoit point de celle de Milord".⁸⁶

Toen Van Odijk, wiens aanwezigheid in Parijs voornamelijk een ceremoniële betekenis had, een maand na de intrede alweer afscheid van de koning had genomen⁸⁷, moest de extraordinaris ambassade van Van Heemskerck op zijn

⁸³ Arch. TVB 2, pp. 383, 385, 386, 421; res. SG 25 jan., 12 feb., 8 en 21 mrt. 1698.

⁸⁴ Res. Holl. 19 mrt. 1698; secr. res. SG 21 mrt. 1698.

⁸⁵ Arch. TVB 2, p. 443; Van Heemskerck aan de griffier, 2 mei 1698, Arch. CVH 285 en 337-340.

⁸⁶ Van Heemskerck aan de SG, 29 aug. 1698, Arch. CVH 342; De Veneroni, Entrée de leurs excellences, Messieurs Heemskerck et D'Odijk enz., Arch. TVB 12; Europeische Mercurius 1698, 148 vlg; Madame De la Bazinière aan Marlot, 3 sep. 1698, in: Willem III en Portland, N. Japikse ed., 1e ged. II, RGP kl. serie 24 ('s-Gravenhage 1928) 691.

⁸⁷ Arch. TVB 2, p. 464.

wens in een ordinaris worden omgezet. Maar over "het werck van den intrede ende gelijck tractement met de ambassadeurs van Savoyen en Venetien" kon met de Franse regering geen overeenstemming worden bereikt.

Van Heemskerck werd op 27 december 1698 voorlopig in zijn post gecontinueerd als extraordinaris ambassadeur en zou in 1701 in dezelfde rang uit Frankrijk vertrekken.⁸⁸

De taken van Van Heemskerck als ambassadeur in Parijs hadden een ander karakter dan zijn eerdere taken in Wenen. Daar in het centrum van de internationale politiek vroegen vooral zaken van oorlog en vrede zoals de versterking van de coalitie de opvoering en coördinatie van de oorlogsinspanning en de voorbereiding van het vredescongres zijn aandacht. Hier stond het herstel van de politieke en commerciële betrekkingen tussen twee landen voorop en moest hij de belangen behartigen van al die ingezetenen van de staat die door de oorlog waren benadeeld.

De uitvoering van de in Rijswijk gesloten vredes- en handelstraktaten hield de vaststelling in van een nieuw douanetarief, de afschaffing van aan Nederlandse kooplieden opgelegde discriminerende belastingen, de teruggave van in de oorlog geconfiscieerde bezittingen van Hugenootse refugiés en van door Frankrijk opgebrachte koopvaardijsschepen en de vrijlating van krijgsgevangenen op de Franse galeien. Bovendien had de vrede veel Nederlandse onderdanen nieuwe hoop gegeven op de afdoening van hun civiele vorderingen op Franse burgers.

Maar terwijl Van Heemskerck en zijn secretarie hun handen vol hadden aan de publieke en particuliere gevolgen van de voorbije oorlog,⁸⁹ kondigde de nieuwe zich al aan. In strijd met de afspraken over de verdeling van de Spaanse erfenis, die door Frankrijk, Engeland en de Republiek op 25 maart 1700 bij het traktaat van partage waren gemaakt, aanvaardde Lodewijk XIV het testament van de op 1 november 1700 kinderloos overleden koning van Spanje die zijn kleinzoon, de hertog van Anjou, tot troonopvolger had benoemd. De Republiek liet bij monde van Van Heemskerck nog wel een formeel protest horen, maar erkende Anjou uiteindelijk toch als koning van Spanje, in de hoop dat hij wilde afzien van zijn aanspraken op de Franse troon. Toen conferenties hierover in Den Haag waren mislukt en Frankrijk in september en oktober 1701 enkele redemptiedorpen, die tot het grondgebied van de Republiek hoorden, had bezet, was duidelijk dat de oorlog opnieuw op uitbreken stond. Op 7 september 1701 sloten Engeland, de Republiek en de keizer het Haags Verbond en in mei 1702 verklaarden Engeland en de Republiek Frankrijk de oorlog.⁹⁰

Intussen was Van Heemskerck al weer lang en breed in de Republiek teruggekeerd. Al in juni 1699 had hij een conceptbrief aan Willem III geschreven waarin hij terugblikte op een diplomatieke loopbaan van 28 jaar, bekroond met de belangrijkste ambassade die de Republiek te vergeven had.

88 Van Heemskerck aan de griffier, 26 mrt. 1700, arch. CVH 287; res. SG 27 dec. 1698.

89 Arch. TVB 2, p. 458.

90 Arch. CVH 359.

Hij vroeg de koning naar de Republiek te mogen worden teruggeroepen als hij die post drie jaar zou hebben bekleed, "pour vivre le peu de jours qui me restent dans une honnête oisiveté".⁹¹ Maar nog voor die drie jaren om waren begon het hem niet alleen aan ambitie, maar ook aan fysieke kracht te ontbreken. Door een slepende ziekte getroffen moest hij zich steeds vaker door secretaris Vroesen en de Engelse gezant Manchester laten vervangen. Al in februari 1701 liet hij "op apparentie en hoop van vertrek" in het ambassadegebouw die dingen inpakken die het minst nodig waren⁹² en toen een diplomatieke breuk met Frankrijk nog uitbleef, vroeg hij de Staten-Generaal op 26 september toestemming van Parijs naar Holland te mogen terugkeren. De "doodelijke kranckheijt" en de "quijnende sieckte" waardoor hij na dertig jaar staatsdienst "zoo in de militie als in de politie, in verscheijde Besendingen, en drie extraordinaris ambassades" sinds enige tijd werd bezocht, hadden het hem onmogelijk gemaakt zijn aanzienlijke post naar behoren waar te nemen.⁹³ Nadat de Staten-Generaal hem op 10 oktober 1701 toestemming hadden gegeven om te repatriëren en zijn vrouw op 20 november haar afscheidsaudiëntie bij de koning had gekregen, vertrok hij op 24 november uit Parijs. Secretaris Jan Vroesen bleef als zaakgelastigde in Parijs tot het uitbreken van de oorlog. Na een zware reis kwam Van Heemskerck half december in Den Haag aan. Door zijn ziekte was hij niet in staat rapport uit te brengen aan de Staten-Generaal. Op 56-jarige leeftijd overleed hij in Den Haag op 23 juli 1702.⁹⁴

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Vorm in inhoud van de gezantschapsarchieven van Van Heemskerck zijn bepaald door zijn onderscheiden taken als gezant. Van Heemskerck had zoals de meeste van zijn collega's te maken met aangelegenheden van de staat en aangelegenheden van particulieren. De 'publieke' taak en daarmee het voeren van de politieke correspondentie was bij uitstek zijn eigen terrein. Aangelegenheden van particulieren daarentegen, delegeerde hij grotendeels aan de gezantschapssecretarissen die het contact met de Nederlandse consuls onderhielden,⁹⁵ veelal ook de overige correspondentie in 'particuliere zaken' deden en het desbetreffende deel van het gezantschapsarchief vormden.

De aard en duur van het gezantschap waren bepalend voor de relatieve omvang van het publieke en het particuliere deel van het gezantschapsarchief. In het archief van zijn Turkse gezantschap, dat een kortstondige bemiddeling tussen de keizer en de sultan tot doel had, hebben maar weinig stukken op de belangen van particulieren betrekking. Het archief van zijn gezantschap naar Frankrijk, waar de behartiging van de belangen van door de voorbije oorlog benadeelde onderdanen van de staat blijktens zijn instructie tot zijn belangrijkste taken behoorde, bestaat daarentegen voor tweederde uit dit soort stukken.

91 Van Heemskerck aan Willem III, juni 1699, concept, Arch. CVH 347.

92 Arch. TVB 2, p. 700.

93 Res. SG 10 okt. 1701.

94 Ress. SG 10 okt. en 19 dec. 1701; Arch. TVB 2, pp. 704, 711, 727, 728; Elias I 76.

95 Verg. Arch. SG 8620 nr. 136.

Naast stukken betreffende publieke en particuliere zaken treft men in zijn gezantschapsarchieven ook stukken aan die op andere ambtelijke aangelegenheden en met name op de personele en financiële zaken van het gezantschap betrekking hebben alsmede stukken met een zuiver privé-karakter.

VERBAALVORMING

Na beëindiging van hun gezantschap moesten de Nederlandse gezanten een verbaal, d.w.z. het rapport van hun missie, met de relatieven, d.w.z. de belangrijkste stukken die zij bij de uitoefening van hun taken hadden opgemaakt en ontvangen, aan de Staten-Generaal overleveren.⁹⁶ Het rapport (het verbaal in engere zin, ook wel relaas genoemd) was meestal niet veel meer dan een repertorium op de relatieven. De relatieven of bijlagen waren chronologisch geordend en doorlopend genummerd. Van Heemskerck leverde zoals veel van zijn collega's geen minuten en originelen in, maar afschriften. Van hem zijn dan ook uit kopieën bestaande geëxhibeerde netverbalen bewaard in de archieven van de Staten-Generaal en uit minuten en originelen bestaande 'minuutverbalen' in zijn gezantschapsarchieven.⁹⁷

De meeste stukken die de gezanten bij de samenstelling van hun verbalen als relatieven uit hun archieven selecteerden waren van publieke aard: akten van commissie, instructie (eventueel met retroacta), credentie en appel; de diplomatieke correspondentie met lastgevers, voornamelijk bestaande uit brieven aan en resoluties van de Staten-Generaal; stukken die als bijlage hierbij hadden gediend, zoals nota's van en aan de regering van de staat waarbij zij waren geaccrediteerd.⁹⁸

Uit dossiers over 'particuliere zaken' werden bij het samenstellen van het verbaal hoogstens de belangrijkste stukken gelicht, zoals bij de gezant zelf ingekomen 'brieven van voorschrijven' (aanbevelingsbrieven) van de Staten-Generaal en regeringsnota's. Van de stukken over de financiële zaken van het gezantschap (waaronder zaken met betrekking tot het personeel dat door de gezant zelf werd betaald) werden hoogstens de resoluties van de Staten-Generaal waarbij het doen van bijzondere uitgaven werd toegestaan, als relatieven in het verbaal opgenomen. Andere onkosten werden door de gezant gewoontegetrouw of krachtens het reglement op de buitenlandse ambassades zonder voorafgaande toestemming bij de Staten-Generaal gedeclareerd of uit het traktement bestreden. Stukken die op deze uitgaven betrekking hebben, zoals de halfjaarlijkse declaraties en de door de gezant meestal vasthoudend

96 Res. SG 16 dec. 1656.

97 Verg. Arch. SG 8635 en Arch. CVH 5-7. De term 'verbaal' gebruikte men niet allen voor het eigenlijke rapport, maar ook voor het rapport met de bijlagen of (als geen rapport werd bijgevoegd) voor de bijlagen alleen. Waar in het vervolg van verbaal sprake is, wordt verbaal in de ruimste zin bedoeld. Onder minuutverbaal worden bijgevolg meestal nog in het net te schrijven relatieven verstaan. Hiermee wordt de verwarrende term 'minuutrelatieven' vermeden.

98 De term 'nota', die niet in de archivalische terminologie is opgenomen, verdient de voorkeur boven de destijds gebruikte, maar nu enigszins vage en verwarrende term 'memorie'.

en enthousiast gevoerde correspondentie over hierin door de Rekenkamer geroyeerde posten, werden, evenals de privé-papieren, niet in het verbaal, maar in het persoonlijk archief van de gezant opgenomen.⁹⁹

RELATIE VERBALEN-GEZANTSCHAPSARCHIEVEN

Van Heemskerck heeft over een aantal van zijn gezantschappen een verbaal ingeleverd bij de Staten-Generaal. Een verbaal over zijn eerste gezantschap naar de keizer (1673-1675) ontbreekt. Wel is onder de Van Heemskerck afkomstige stukken in het familiearchief Teding van Berkhout een kopieregister van in 1674 bij Hamel Bruyninx en Van Heemskerck in Wenen ingekomen brieven bewaard gebleven waarvan het origineel zich in het archief van Hamel Bruyninx bevindt.¹⁰⁰

Aan de voltooiing van zijn verbalen over de jaren 1690-1701 is Van Heemskerck niet meer toegekomen. Bij de Staten-Generaal leverde hij alleen de kopierelatieven in over de jaren 1690-1692.¹⁰¹ De bouwstoffen van nog te voltooien verbalen over die periode heeft hij kennelijk tot zijn dood met zich meegesleept. Het archief van zijn Turkse missie (die hij tijdens zijn gezantschap naar de keizer vervulde) nam hij in 1694 mee naar Wenen, waar hij, vooruitlopend op de indiening van een verbaal, zijn voorlopige rapporten schreef.¹⁰² Vermoedelijk bracht hij zijn Weens-Turkse archieven in 1698 uit Wenen, waar de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging na zijn vertrek aanvankelijk - tot teleurstelling van Weense regeringskringen - niet werd gecontinueerd, over naar Parijs.¹⁰³ Van zijn gezantschappen naar Wenen en Turkije kwamen de minuutverbalen nog wel gereed, maar van zijn Franse ambassade heeft hij waarschijnlijk geen minuutverbaal meer samengesteld.¹⁰⁴

In 1701 toen de oorlog met Frankrijk al op uitbreken stond, moet Van Heemskerck zijn Franse archief (waarin latere stukken van zijn als zaakgelastigde achtergebleven secretaris Vroesen ontbreken) met zijn Weens-Turkse gezantschapspapieren hebben meegenomen naar Den Haag. Kennelijk zijn al deze bouwstoffen van verbalen die nooit gereed kwamen door zijn nabestaanden ter griffie van de Staten-Generaal gedeponerd.¹⁰⁵

99 Die van Van Heemskerck in Arch. TVB 2.

100 Resp. Arch. TVB 1 en Arch. Gerard Hamel Bruyninx 2. Een overzicht van de geëxhibeerde verbalen in aanhangsel 2, p. 80.

101 Arch. SG 8635. Het hierin opgenomen incomplete relaas hoort m.i. bij de relatieven in het gezantschapsarchief.

102 Van Heemskerck aan de SG, 12 jan. 1695, Arch. CVH 98.

103 Over die teleurstelling Consbruck aan Van Heemskerck, 31 mei 1698, als boven 322. Op de overbrenging naar Parijs wijzen de herkomst van Arch. CVH 317 en 318 en de beschrijving van inv. nr. 1275 van het vroegere 'Legatiearchief vervolg supplement', alsmede de brief van Colyer van 15 juli 1697 (Arch. CVH 337), die door Van Heemskerck op 15 augustus van dat jaar in Wenen werd ontvangen (brief van Colyer, 17 aug. 1697, Arch. CVH 180) en waarop hij in 1698 in Parijs aantekeningen maakte m.b.t. zijn intrede aan het Franse hof.

104 In zijn brief aan de SG van 29 aug. 1698 (Arch. CVH 285) meldt Van Heemskerck nog optimistisch: "wij doen 't zelve na vragen ende sullen dat nevens 't geheele ceremonieel op zijn plaats in het verbaal insereren".

105 Over een dergelijke overdracht heb ik geen resolutie gevonden. De archieven worden, in tegenstelling tot die van D'Ancillon (inmiddels spoorloos), Schonenberg en Van Kinschot

INVENTARISATIES OP HET RIJKSARCHIEF

De gezantschapsarchieven van Van Heemskerck moeten met de archieven van de Staten-Generaal aan het Rijksarchief zijn overgedragen, al wordt het enige bewijs dat ze zich daar bevonden vóór de verhuizing naar het Plein in 1854 geleverd door de registratietekens die op sommige van de Weense en Parijse gezantschapspapieren zijn gesteld.¹⁰⁶

Die tekens lijken er overigens ook op te wijzen dat de verschillende gezantschapsarchieven van Van Heemskerck in de eerste helft van de 19e eeuw nog niet van elkaar waren gescheiden.¹⁰⁷ Maar aan deze situatie kwam in 1856 een einde. In dat jaar verenigde De Jonge de in 1854 door Buitenlandse Zaken overgedragen legatiearchieven met stukken uit de archieven van de Staten-Generaal, de archieven van de Staten van Holland en verschillende particuliere collecties en losse aanwinsten die op de buitenlandse betrekkingen van de Republiek betrekking hadden in een collectie die de misleidende naam 'Legatiearchieven' kreeg en die (met uitzondering van de diplomatieke congresstukken) volgens de standplaatsen van de gezanten was geordend. De archieven van Van Heemskerck werden hierbij opgesplitst in een Weens, een Turks en een Frans gedeelte en geplaatst tussen de verbalen, gezantschapspapieren en legatiearchieven van andere Nederlandse gezant in Wenen, Turkije en Frankrijk.

Rond de eeuwwisseling werd deze collectie door Hingman en Telting geherinventariseerd. In 1897 splitste Hingman het door Van Heemskerck in Wenen gevormde archief verder uit naar correspondent. Ook de minuutverbalen vielen aan deze correspondentsgewijze herordening ten prooi. In 1900 en 1901 voltooide Telting de herinventarisatie van de afdelingen Frankrijk en Turkije. Zijn beschrijvingen van de van Van Heemskerck afkomstige stukken weken van die van De Jonge niet wezenlijk af.¹⁰⁸

Nadat een aantal stukken uit de verspreide collecties in de archieven van Van Heemskerck was ingevoegd,¹⁰⁹ bracht Bijlsma rond 1925 een aantal andere uit deze archieven van afgedwaalde stukken onder in 'legatiearchief vervolg supplement'.¹¹⁰

niet genoemd in de inventarissen van de archieven van de SG van Van Goor uit 1765 en Nieuwenhuizen uit 1793 (Arch. Fagel inv. nr. 605), die overigens ook de overgedragen archieven van Rumpf en Van der Meer niet vermelden. Wel meldt Bakhuizen in 1858 dat ze destijds naar de griffie van de SG werden overgebracht (R.C. Bakhuizen van den Brink, Conceptverslag 1858, R. Fruin ed., VROA 1926 I, 80).

106 Het gaat om de volgende aanduidingen: 'zolder 8, 10980' (Arch. CVH 497); '8' (526); 'zolder 10, 10982' (312); 'zolder 15' (126); 'zolder 16, 10988' (498); 'zolder 24.1, 10996' (313) en 'zolder 24.2a' (472). 'Zolder' duidt op de bergplaats in het oude gebouw; de hoge nummers zijn verhuisnummers.

107 'Zolder 15' heeft betrekking op de Turkse ambassade; de overige nummers op de ambassade naar Frankrijk.

108 Inventaris Hingman/Telting 98-109 (Wenen), 644-648 (Frankrijk) en 1070-1071 (Turkije).

109 De akte van garantie uit Kamer 3 nr. 88 kk, nu Arch. CVH 297; decreten van de koning van Frankrijk uit Kamer 14, 1e lijst nr. 14, nu Arch. CVH 433; kladverslag van een conferentie van 15 sep. 1696 uit Kamer 43 nr. 25, nu Arch. CVH 199.

110 Stukken betreffende het geheime verdrag tussen Frankrijk en Savoye uit Arch. SG vervolg

Japikse, die met zijn in 1953 begonnen herinventarisatie een poging deed de gezantschapspapieren niet als een collectie, maar als een fonds van secretarie-archieven te ordenen, liet de Franse en Turkse archieven van Van Heemskerck buiten de inventarisatie. Het in Wenen gevormde archief,¹¹¹ nam hij op in het zgn. 'legatiearchief Duitse Keizer', waarvan hij de inventarisatie in 1956 voltooide.¹¹² Het onderscheid tussen de perioden 1690-1692 en 1694-1697 (resp. de jaren vóór en na het Turkse intermezzo) kwam in zijn inventaris door de samenvoeging van stukken uit beide perioden te vervallen.

Van Zoeren voegde bij de door hem rond 1959 gedeeltelijk uitgevoerde doornummering van de inventaris van Japikse de portefeuilles met het door Van Heemskerck in Frankrijk gevormde archief weer in het legatiearchief Frankrijk,¹¹³ zonder aan de chronologische ordening van Telting veel te veranderen. Later deed hij hetzelfde met stukken die door Bijlsma naar Legatiearchief vervolg supplement waren overgebracht¹¹⁴ en met enkele stukken uit Arch. SG vervolg.¹¹⁵ In het legatiearchief Duitse Keizer voegde hij tenslotte beide portefeuilles betreffende Van Heemskercks Turkse gezantschap in.¹¹⁶

Het geëhibeerde verbaal van het gezantschap van Van Heemskerck naar de keizer over de periode 1690-1692 dat destijds door commies-chartermeester De Zwaan "op den zolder onder de pannen" was gevonden en door De Jonge ten onrechte aan het gezantschapsarchief was toegevoegd,¹¹⁷ werd in 1963 door Japikse naar de archieven van de Staten-Generaal teruggebracht.¹¹⁸

Bij zijn herinventarisatie van 1967 splitste Schutte ook de Turkse stukken uit naar correspondent waarbij hij niet met Van Heemskerck corresponderende auteurs als correspondent behandelde. Voortgaande op de door Japikse ingeslagen weg voegde hij die stukken uit de Weense en Turkse bestanddelen van het archief bij elkaar die door of aan dezelfde correspondent geschreven waren, met uitzondering van de stukken in het Turkse verbaal en een aantal dossiers. Het grootste deel van het Weens-Turkse archief van Van Heemskerck kreeg zo het aanzien van een alfabetisch op naam van de correspondent

22, alsmede stukken betreffende de ambassade naar Turkije uit Arch. SG vervolg 164 naar inv. nr. 1236; een stuk betreffende het congres van Altona (wsch. uit Arch. SG vervolg) naar inv. nr. 1259; particuliere correspondentie over de jaren 1690-1700 uit Verspr. Coll. Kamer 43 nr. 62 naar inv. nr. 1275.

111 Inclusief de hierboven genoemde stukken betreffende Savoye (leg. 1236).

112 Inventaris Japikse nrs. 4-60 en 196-207.

113 Onder de inv. nrs. 534-539.

114 Leg. vervolg supplement inv. nr. 1259 werd Japikse/Van Zoeren 540A, terwijl inv. nr. 1275 over verschillende nummers werd verdeeld. Zie noot 112.

115 Stukken m.b.t. de zaak Van Stralen uit Arch. SG vervolg 274; werd inv. Japikse/Van Zoeren nr. 540B.

116 Inv. Japikse/Van Zoeren nrs. 124A en 124B.

117 Als boven, nrs. 121-124.

118 Arch. SG inv. nr. 8635.

geordende brievenverzameling. Overigens voegde ook hij enkele losse stukken in.¹¹⁹ Vervolgens ging hij op dezelfde manier het Franse archief van Van Heemskerck te lijf dat tot dan toe nog nauwelijks was geïnventariseerd.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is bij Koninklijk Besluit of ministeriële beschikking overgebracht.

119 Een brief van Apafi (Aanw. 1880 A XV 5) onder inv. nr. 4671 en een cijfercode (Arch. SG vervolg 70) onder inv. nr. 4164.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

VAN HEEMSKERCKS ARCHIEVEN GEEN LEGATIEARCHIEVEN

Bij de door mij in 1981 begonnen herinventarisatie van het legatiearchief Duitse Keizer kwam al gauw aan het licht dat de door Van Heemskerck in Wenen en Turkije gevormde archieven niet tot dit legatiearchief konden worden gerekend, maar verband hielden met zijn Franse gezantschapsarchief, dat (eveneens ten onrechte) aan het legatiearchief Frankrijk was toegevoegd. Legatiearchieven immers zijn 'standplaatsarchieven' en meestal ook secretariearchieven. Ze ontstonden in de 18e eeuw in enkele landen waar de Staten-Generaal een vaste diplomatieke vertegenwoordiging hadden. Als een gezant overleed of naar een andere standplaats vertrok, droeg de gezantschapssecretaris, die meestal als zaakgelastigde ad interim achterbleef, het archief over aan zijn opvolger. Nood brak wet en bovendien had men bij de afhandeling van lopende zaken behoefte aan retroacta, een behoefte die bij een toenemende diplomatieke continuïteit steeds sterker werd gevoeld. Zo ontstonden er in sommige hoofdsteden depots van gezantschapsarchieven.

Van Heemskerck kon zijn gezantschapsarchieven niet aan opvolgers overdragen, omdat hij in Turkije, Wenen en Parijs geen directe opvolgers had. Zoals al eerder is uiteengezet, nam hij zijn archieven zelf mee naar huis. Vóór de overdracht door Buitenlandse Zaken van de legatiearchieven in 1854 bevonden ze zich al op het Rijksarchief en in de inventaris die bij die overdracht werd opgemaakt worden ze dan ook niet vermeld. Evenmin komen stukken van Van Heemskerck voor in de in 1810 vervaardigde inventaris van het legatiearchief Duitse Keizer.

De archieven van Van Heemskerck zijn ook geen secretariearchieven. Gezantschapssecretaris Jacob Jan Hamel Bruyninx bleef tijdens Van Heemskercks verblijf in Turkije en Wenen zijn normale werkzaamheden verrichten, maar het archief dat hij daarbij vormde maakt van de hier beschreven archieven geen deel uit. Hetzelfde geldt voor het archief dat secretaris Vroesen na het vertrek van Van Heemskerck uit Parijs als zaakgelastigde moet hebben gevormd.

VAN HEEMSKERCKS ARCHIEVEN WEER EEN ZELFSTANDIGE EENHEID

De gezantschapsarchieven van Van Heemskerck die zich in de legatiearchieven Duitse Keizer en Frankrijk bevonden, moesten daarvan dus worden afgescheiden en als een zelfstandige eenheid beschreven worden. De van hem afkomstige diplomatieke stukken uit het voormalige familiearchief Teding van Berkhout werden bij deze herinventarisatie niet betrokken. Zij zijn door Van Heemskerck kennelijk in zijn persoonlijk archief opgenomen en tot de overdracht aan het Rijksarchief in 1889 in het bezit van de familie gebleven. Wel is een lijst van deze stukken aan de inventaris toegevoegd.¹²⁰ Evenmin zijn

120 Zie p. 58.

bij de herinventarisatie de stukken betrokken die afkomstig zijn van Gerard Hamel Bruyninx, gezant in Duitsland van 1670 tot 1690, en die tot voor kort eveneens ten onrechte in het legatiearchief Duitse Keizer waren opgenomen. Deze stukken hebben voor een deel betrekking op de diplomatieke missie die Van Heemskerck in de jaren 1673-1675 samen met Hamel Bruyninx in Wenen vervulde (waarvan hij geen verbaal inleverde bij de Staten-Generaal) en voor een ander deel op zaken waarvan de afhandeling na het vertrek van Hamel Bruyninx uit Wenen in september 1690 door Van Heemskerck werd overgenomen. Vermoedelijk zijn ze door Van Heemskerck gelicht uit het archief van zijn collega, dat gezien de registratuurtekens oorspronkelijk veel meer moet hebben bevat dan de stukken waar hier om gaat, maar waarvan verder niets bewaard is gebleven. Als dit juist is, zullen ze door de nabestaanden van Van Heemskerck met diens archieven aan de Staten-Generaal zijn overgedragen. Enige steun aan deze hypothese geeft het feit dat een uit het archief van Hamel Bruyninx afkomstig kopiedecreet in de archieven van Van Heemskerck werd aangetroffen.¹²¹ Al deze papieren van Hamel Bruyninx zijn nu in een aparte inventaris beschreven:¹²² niemand zal verwachten ze als 'gedeponeerd archief' onder de archieven van Van Heemskerck aan te treffen.

RECONSTRUCTIE VAN MINUUTVERBALEN EN DOSSIERS

De herinventarisatie was voor een deel gericht op de reconstructie van de minuutverbalen en het herstel van de dossiers. Bij eerdere inventarisatie waren de minuutverbalen over de perioden 1690-1692 en 1694-1697 gesloopt. De stukken waren, evenals veel brieven die uit de dossiers afkomstig waren, over de algemene correspondentie verspreid. Het minuutverbaal over de jaren 1690-1692 kon ik zonder veel problemen reconstrueren doordat de stukken genummerd waren en zich in de archieven van de Staten-Generaal een geëxhibeerd exemplaar bevond. Bij gebrek aan deze hulpmiddelen bleek een reconstructie van het minuutverbaal over de jaren 1694-1697 niet mogelijk. Wel is over deze jaren weer een soort rompverbaal ontstaan doordat veel brieven uit deze periode, aan verschillende lastgevers en collega's gezamenlijk gericht, werden samengevoegd. Op dezelfde manier is ook in het Franse gezantschapsarchief een dergelijk rompverbaal tot stand gekomen. Het minuutverbaal van het Turkse gezantschapsarchief was nog ongerept. De brieven die blijkens aard, inhoud, nummering, dorsale aantekeningen enz. tot de dossiers hebben behoord, werden zo mogelijk naar hun oorspronkelijke plaats teruggebracht.

DRIEDELING WEENS-TURKSE ARCHIEVEN

De Weens-Turkse gezantschapsarchieven heb ik weer zoals vanouds¹²³ over drie afdelingen verdeeld: Wenen 1690-1692 (in de inventaris afdeling II), Turkije 1692-1694 (afdeling III) en Wenen 1694-1697 (afdeling IV).

121 Nu Arch. GHB 8.

122 Theo Thomassen, Inventaris van stukken afkomstig van Gerard Hamel Bruyninx, gezant in Duitsland 1659-1690. Xerokopie, Den Haag 1982.

123 Zie de inventarissen van De Jonge en Hingman.

De Turkse gezantschapspapieren vormen inhoudelijk en archivistisch gezien een afzonderlijke eenheid, ook al bevinden zich onder die papieren brieven van en aan personen met wie Van Heemskerck ook in Wenen heeft gecorrespondeerd. De plaatsing van het Turkse minuutverbaal en enkele dossiers uit de jaren 1692-1694 in een afzonderlijke rubriek en de verspreiding van de overige, door Van Heemskerck niet voor zijn Turkse minuutverbaal geselecteerde stukken over de algemene correspondentie over de jaren 1690-1697,¹²⁴ betekenden een ongerechtvaardigde verbreking van het verband in het Turkse gezantschapsarchief.

Samenvoeging van stukken uit de perioden 1690-1692 en 1694-1697 (gezantschap naar Wenen) suggereerden een continuïteit in de diplomatieke werkzaamheden en de archiefvorming die in werkelijkheid niet heeft bestaan. Van Heemskercks gezantschap naar Turkije veroorzaakte in zijn Weense archief een chronologische en inhoudelijke breuk. Een chronologische breuk omdat het archief in zijn afwezigheid door secretaris Jacob Jan Hamel Bruyninx niet werd aangevuld. Een inhoudelijke breuk omdat de activiteiten van de gezant in de periode 1690-1692 voornamelijk gericht waren op de politieke en materiële versterking van de anti-franse coalitie en in de periode 1695-1697, waarin hij veel nauwer samenwerkte met de Engelse gezant, voor een belangrijk deel op het voorbereiden van een Europese vrede. Een archivistische breuk was het logisch gevolg.

Deze archivistische breuk, door Japikse en Schutte naadloos gelijmd, kwam door de samenbrenging van de Turkse gezantschapspapieren, de reconstructie van de minuutverbalen en de overbrenging van brieven uit de algemene correspondentie naar de dossiers waardoor de in een aantal briefwisselingen geconstrueerde continuïteit werd doorbroken, weer duidelijk aan het licht. Bovendien bleken de briefwisselingen met bepaalde correspondenten in de periode 1690-1692 een ander karakter te hebben dan de briefwisselingen met dezelfde correspondenten uit de periode 1695-1697. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de correspondentie met lastgevers, het Weense hof en het Engelse gezantschap.

Van Heemskerck voerde die correspondentie in de jaren 1690-1692 uitsluitend onder zijn eigen naam. In de jaren 1695-1697 daarentegen werkte hij nauw samen met de Engelse gezant Lexington en werden veel uitgaande stukken door beide gezanten ondertekend, terwijl veel ingekomen stukken aan beide gezanten waren gericht. Verslagen van diplomatieke conferenties (die overigens over de periode 1690-1692 ontbreken), waren vaak een uitvloeisel van gezamenlijke nota's en werden onder beider verantwoordelijkheid opgesteld. Ook bezorgden Van Heemskerck en Lexington afschriften van stukken die de gemeenschappelijke zaak betroffen.

Jacob Colyer, de Nederlandse gezant in Turkije was, naast de hierboven genoemde correspondentie eigenlijk de enige met wie Van Heemskerck een regelmatige, door zijn gezantschap naar Turkije niet onderbroken correspondentie onderhield.

124 Zie de inventarissen van Schutte.

Ook de dossiers bestrijken in het algemeen niet meer dan één van de beide perioden. Hierop zijn slechts twee uitzonderingen: de stukken met betrekking tot de Zevenburgse kwestie en het dossier inzake de erfopvolging in Bentheim.¹²⁵

Het lag voor de hand als scheidingsdata van de drie genoemde afdelingen de data van het vertrek van Van Heemskerck naar Turkije (26 september 1692) en van zijn terugkomst in Wenen (12 december 1694) aan te houden. Slechts in een paar gevallen ben ik hiervan afgeweken. In afdeling III (Turkije) heb ik ook opgenomen de retroacta die in afschrift ook in het Turkse minuutverbaal voorkomen,¹²⁶ de stukken met betrekking tot het Turkse gezantschap die Van Heemskerck heeft geschreven tussen 12 december 1694 en 12 januari 1695 (de dag waarop hij zijn voorlopig rapport aan de Staten-Generaal voltooide en de taken die tot zijn 'ordinaris commissie' behoorden, weer tot zich nam) en de resolutie tot zijn decharge die door de Staten-Generaal op 26 januari 1695 op dat rapport werd genomen.¹²⁷ In afdeling IV (Wenen) tenslotte heb ik een aantal stukken opgenomen die door Van Heemskerck waarschijnlijk in Turkije zijn ontvangen of geschreven. Stukken met betrekking tot de Zevenburgse kwestie heb ik toegevoegd aan de daar beschreven dossiers over dat onderwerp en correspondentie met het Hannoverse hof aan de daar beschreven correspondentie.¹²⁸

AFGEDWAALDE STUKKEN

In de archieven van Van Heemskerck werd tenslotte nog een aantal afgedwaalde stukken ingevoegd, terwijl twee stukken die er niet in thuishoorden naar hun plaats van herkomst werden teruggebracht.

De brief van Gabriel Florisz. uit Collectie 1902 inv. nr. 199¹²⁹ werd ingevoegd in inv. nr. 297. Stukken met betrekking tot de zaak Van Stralen uit Verspreide Collecties 1e afdeling inv. nr. 51¹³⁰ werden ingevoegd in inv. nr. 413. De onder inv. nr. 13 beschreven brief werd gelicht uit Leg. diversen doos 1. De brieven van Van Heemskerck met hun bijlagen, die bij de inventarisatie van het legatiearchief Zweden al terzijde waren gelegd, werden nu verdeeld over de inv. nrs. 160, 164 en 252. Het verslag van de zeeslag bij Solebay (inv. nr. 1) werd aangetroffen in de collectie Staten-Generaal dubbelen volgnummer 241. Uit het geëxhibeerde verbaal van Van Heemskerck in Arch. Staten-Generaal inv. nr. 8635II werd de minuutbrief van 20 september 1691 nr. 145, die daarin ook in kopie aanwezig was, naar het minuutverbaal (inv. nr. 6) overgebracht.

125 Opgenomen in afd. IV, resp. onder de inv. nrs. 230-233 en 234. In de andere afdelingen zijn verwijzingen geplaatst.

126 Zie onderafdeling III B.

127 Inv. nr. 98.

128 Zie resp. de inv. nrs. 224-228 en 230-233. In afdeling III wordt naar deze nummers verwezen.

129 Voordien Verspr. Coll. Kamer 3 nr. 88 kk.

130 Voordien Verspr. Coll. uitbouw Kamer 43 nr. 5.

In de loketkas van de Staten-Generaal bevond zich onder inv. nr. 12574.142.2. een rapport over het ceremonieel bij de intrede van Portland in Parijs in 1698. Het was daarin ingevoegd door Japikse na de opheffing van de collectie Staten-Generaal vervolg waarin het onder inv. nr.23 was opgenomen geweest. In de oude inventaris van de loketkas komt het stuk echter niet voor; bovendien ontbreken de registratuurkenmerken van de griffie van de Staten-Generaal. In het griffiersarchief van de Fagels bevindt zich al een exemplaar van het verslag.¹³¹ De grote belangstelling van Van Heemskerck voor het ceremonieel bij de intrede van Portland (hij wilde hem in pracht en praal overtreffen, een indicatie hebben van de hoogte van de fooien en in het algemeen een indruk van de Franse gebruiken) en de omstandigheid dat de aan dit verslag voorafgaande stukken in SG vervolg (inv. nr. 22) ook van Van Heemskerck afkomstig waren,¹³² hebben mij tot de conclusie gebracht dat dit rapport tot de archieven van Van Heemskerck heeft behoord. Ik heb het opgenomen onder de stukken die het ceremonieel met Frankrijk betreffen.¹³³

De kopiebrief van Apafi uit 1698, door Schutte onder inv. nr. 4671 uit Aanw. 1880 A XV 5 naar het legatiearchief Frankrijk overgebracht, behoort blijkens kanttekeningen tot het archief van Jacob Hop, en wel, gezien de nummering ('N.18') tot een van zijn verbalen. Het is weer ingevoegd in Coll. Pabst van Bingerden inv. nr. 11B. Onder de retroacta met betrekking tot de Zevenburgse kwestie bevond zich een kopiedecreet van Ferdinand III uit 1646 (inv. Schutte nr. 124.22). Dit stuke is afkomstig van Gerard Hamel Bruyninx en onder inv. nr. 8 in diens archief opgenomen.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

HERSTEL FUNCTIONELE INDELING

De onderscheiden taakonderdelen van de gezant kwamen tot uitdrukking in de vorming van het gezantschapsarchief. Het kostte niet veel moeite dit onderscheid in de ordening van de stukken weer tot uitdrukking te brengen, als is tussen publieke en particuliere zaken geen exacte scheidslijn te trekken. In publieke zaken speelt de politiek en dus de gezant zelf de hoofdrol. Particuliere zaken zijn politiek van minder belang en grotendeels aan de gezantschapssecretaris toevertrouwd. Het publiek - dan wel privaatrechtelijke karakter levert geen bruikbaar ordeningscriterium op. Zaken die men tegenwoordig tot de publieke sector rekent, werden destijds als civiele zaken behandeld.¹³⁴ Overigens zijn de secretarissen en de echtgenote van Van Heemskerck waar zij gezantschapstaken vervullen niet en waar zij als privépersoon optreden wel als afzonderlijke archiefvormers beschouwd.

131 Arch. Fagel 1269.

132 Deze stukken werden al eerder in de gezantschapsarchieven van Van Heemskerck ingevoegd.

133 Inv. nr. 340.

134 Verg. de plaatsing van de dossiers inzake nalatenschappen in de inv. nrs. 234, 237, 240 en 243 enerzijds en 399-432 anderzijds.

DOORBREKING VAN DE CORRESPONDENTSGEWIJZE ORDENING

Zoals al eerder is opgemerkt werd de met name in de briefwisselingen geconstrueerde continuïteit doorbroken door de samenbrenging van de Turkse gezantschapspapieren, de reconstructie van de minuutverbalen en de overbrenging van brieven uit de algemene correspondentie naar de dossiers. Het aanbrenge van een functionele onderverdeling en de verwijdering van kopiebrieven en -nota's die door hun auteurs niet in de hoedanigheid van correspondent waren geschreven, hadden soortgelijke gevolgen. Voor een groot aantal losse brieven en uit de correspondentie afgescheiden stukken uit de Weense, Turkse en Franse gezantschapsarchieven moest een andere ordening worden gevonden. Vooral bij stukken over particuliere belangen lag een zaaks- of onderwerpsgewijze ordening voor de hand. Bij het aanbrenge van deze ordening is rekening gehouden met dorsale aantekeningen en de samenstelling van ongerepte dossiers. De term dossier is overigens alleen gebruikt wanneer de stukken zaaksgewijs geordend werden aangetroffen of wanneer kon worden vastgesteld dat de stukken oorspronkelijk zaaksgewijs geordend waren geweest.

DE ORDENING VAN RESOLUTIES EN DIPLOMATIEKE NOTA'S

De ordening in deze inventaris van de ingekomen resoluties van de Staten-Generaal en de met de verschillende regeringen gewisselde nota's is niet helemaal consequent. Deels is dit te wijten aan de omstandigheid dat elke secretaris er zijn eigen ordeningsprincipes op nahield. Dit geldt met name voor het Franse archief. De oorspronkelijke ordening hiervan is voornamelijk bepaald door de laatste secretaris, Vroesen, die het onder zijn voorgangers gevormde archief herordende, maar daarbij uiteraard niet de afgelegde dossiers betrok. Voor een ander deel zijn deze inconsequenties het gevolg van de omstandigheid dat de minuutverbalen over de jaren 1694-1697 en 1698-1701 respectievelijk niet kon worden gereconstrueerd en niet kon worden gevormd.

In het algemeen bevinden de resoluties zich in de minuutverbalen en in de dossiers en bundels. In afdeling IV zijn de meeste resoluties in een afzonderlijke serie samengebracht, ¹³⁵ omdat niet is vast te stellen welke wel en welke niet tot het minuutverbaal hebben behoord. In afdeling V bevinden de resoluties, die bij Vroesen uitgangspunt zijn van de zaaksgewijze ordening, zich in de dossiers en de bundels, met uitzondering van de resoluties die zaken betreffen waarover geen andere stukken werden aangetroffen en die werden samengevoegd. ¹³⁶

T.a.v. de nota's geldt in grote lijnen hetzelfde. Vroesen voegde de nota's bij zijn dossiers; in het Franse archief heb ik me door zijn ordening laten leiden. De weinige met de Franse regering gewisselde nota's die op meer dan één zaak betrekking hebben, heb ik tot een afzonderlijke serie verenigd. ¹³⁷

135 Inv. nr. 172.

136 Inv. nr. 289.

137 Inv. nr. 312.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCHIEDEN ARCHIEFMATERIAAL

Een aantal persoonlijke stukken van Van Heemskerck bevindt zich in de Collectie Teding van Berkhout, 1633-1701 (toegang 1.10.79).

Stukken afkomstig van Van Heemskerck in het archief Teding van Berkhout (aanw. 1889 36 ii)

Beschrijving	Datering	Fysieke vorm
Afschriften van resoluties, correspondentie en instructies van de Staten-Generaal betreffende mr. Coenraad van Heemskerck	1673-1674	1 deel
Declaraties wegens de commissies door mr. Coenraad van Heemskerck ten dienste van de Staten-Generaal bekleed	1673-1701	1 band
Commissie van de Staten-Generaal voor mr. Coenraad van Heemskerck en Gerard Hamel Bruyninx om samen met de keizer van Duitsland en de koning van Spanje een tractaat van alliantie en defensie aan te gaan met de koning van Denemarken, de keurvorst van Brandenburg en de vorst van Lüneburg	1674 april 7	1 stuk
Instructie van de Staten-Generaal voor mr. Coenraad van Heemskerck als extraordinaris gedeputeerde naar de hertog van Villa Hermosa, gouverneur der Spaanse Nederlanden	1675 mei 21	1 stuk
Extractresolutie van de Staten-Generaal betreffende het afscheid van mr. Coenraad van Heemskerck bij zijn vertrek als extraordinaris envoyé naar de koning van Spanje	1680 mei 23	1 stuk
Extractresolutie van de Staten-Generaal betreffende het rapport van mr. Coenraad van Heemskerck als ambassadeur naar Spanje	1686 november 29	1 stuk
Paspoort van de Staten-Generaal voor mr. Coenraad van Heemskerck voor een reis naar Hamburg of Altena tot bijwoning van de conferenties over het bijleggen van de geschillen tussen de koning van Denemarken	1689 april 28	1 stuk

Beschrijving	Datering	Fysieke vorm
en de hertog van Holstein		
Paspoort van de Staten-Generaal voor mr. Coenraad van Heemskerck voor een reis naar de keizer van Duitsland als extraordinaris envoyé	1690 april 4	1 stuk
Extractresolutie van de Staten-Generaal betreffende het tractement van mr. Coenraad van Heemskerck als extraordinaris envoyé naar de keizer van Duitsland	1690 april 15	1 stuk
Commissie van de Staten-Generaal voor mr. Coenraad van Heemskerck als ambassadeur extraordinaris en plenipotentiaris aan het Turkse hof om als bemiddelaar op te treden tussen de keizer van Duitsland en Turkije	1694 juni 21	1 charter
Brief van C. Honsbruch te Wenen (aan mr. Coenraad van Heemskerck?)	1697 januari 4	1 stuk
Beschrijving van de intocht van mr. Coenraad van Heemskerck en Willem Hadriaan graaf van Nassau, heer van Odijk als ambassadeurs extraordinaris van de Staten-Generaal te Parijs, door De Veneroni	1698 augustus 24	1 katern

Een aantal stukken Van Heemskerck bevindt zich in het archief van de Staten-Generaal (toegang 1.01.02).

Verbalen van Van Heemskerck in het archief van de Staten-Generaal

Beschrijving	Datering	Fysieke vorm
Brievenboek van de extraordinaris envoyé Coenraedt van Heemskerck, dienende als verbaal van zijn zending naar Brussel in verband met de onderhandelingen over de voortzetting van de oorlog tegen Frankrijk en de kaapvaart van Oostende. (Exh. St.-Gen. 23 juli 1676).	1675 juli 25 - 1675 december 10	1 deel
Verbaal van de extraordinaris envoyé Coenraedt van Heemskerck wegens zijn zending naar Spanje in verband met onderhandelingen over de voortzetting van de oorlog tegen Frankrijk, de handel en scheepvaart op de Spaanse landen en de prins van Isenghien (Exh. St.-Gen. 23 juli 1676).	1675 november 29 - 1676 april	1 deel

Beschrijving	Datering	Fysieke vorm
Verbaal van de extraordinaris ambassadeur Coenraad van Heemskerck wegens zijn zending naar Spanje in verband met nakoming van de vrede tussen en Spanje en Frankrijk en in het bijzonder handhaving ervan in de Spaanse Nederlanden	1680 mei 23 - 1686 november 29	6 delen
Verbaal van de extraordinaris envoyé Coenraad van Heemskerck wegens zijn zending naar Hamburg en het congres van Altona in verband met bemiddeling in de geschillen tussen de koning van Denemarken en de hertog van Holstein (Exh. St.-Gen. 29 april 1690).	1689 mei 6 - 1690 februari 6	1 deel
Verbaal van de extraordinaris envoyé Coenraad van Heemskerck wegens zijn zending naar de Duitse keizer in verband met zijn verrichtingen als gezant met vaste standplaats in Wenen (Exh. St.-Gen. 12 februari 1698).	1690 april 29 - 1692 september 17	-

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor stukken over het Weense gezantschap uit de periode 1673-1690 zie ook de Inventaris van het archief van Gerard Hamel Bruijninx, 1616-1691 (toegang 1.02.02).

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

I. PERIODE VOOR 1690

- 1** Verslag door Van Heemskerck van de zeeslag bij Solebay in 1672, fragment.
Van Heemskerck maakte de zeeslag mee als vrijwilliger aan het hoofd van 50 op eigen kosten uitgeruste matrozen op het schip van luitenant-admiraal Van Gendt. Achterop staat in het hs. van zijn vrouw Cornelia Pauw: "Mijn mans bijwooning van de zeë."
- 2** Resolutie van de Staten-Generaal waarbij aan Van Heemskerck toestemming wordt verleend na afloop van zijn zending naar de hertog van Villa Hermosa met de prins van Oranje terug te keren zonder nadere dispositie af te wachten. Afschrift.
1675 1 stuk
- 3** Lijst van portokosten en onkosten van de secretarie gemaakt door Van Heemskerck tijdens zijn zending naar het congres van Altona, (1689) 1 katern

II. GEZANTSCHAP NAAR DE DUITSE KEIZER, 1690-1692

A. ALGEMEEN

- 4** Tekst van de toespraak van Van Heemskerck tot de keizer ter gelegenheid van zijn eerste audiëntie, (1690). Twee niet geheel gelijklopende concepten. 2 stukken
- 5-7** Minuutverbalen, 1690-1692 3 pakken
- 5** 1690
Genummerd 1-191.
- 6** 1691
Genummerd 1-198.
- 7** 1692
Genummerd 1-196.
- 8-13** Ingekomen stukken van en minuten van uitgaande stukken aan lastgevers en hun gemachtigden, 1690-1692
- 8** Aan Willem III, koning van Engeland, 1691 en 1692, 1 omslag
- 9** Van en aan de raadpensionaris, 1690-1692, 1 omslag
- 10** Aan de griffier, 1692 sep. 20, 1 stuk
- 11** Van de Staten-Generaal. Gedrukte publikaties en geschreven nouvelles, 1690 en 1692, 1 omslag
- 12** Van Johannes van der Waeyen in Franeker, 1690 en 1691, 2 stukken
- 13** Van een correspondent in Leiden, belast met het doorzenden van brieven van de Staten-Generaal, 1690, 1 stuk
Fragment.
- 14-23** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigers, 1690-1692
- 14** Van Giacomo Calckberner in Livorno, 1691-1692, 3 stukken
- 15** Van Jacob Colyer in Turkije, met afschriften van door hem gewisselde brieven met Coke, Hussey, Kinsky, Massigly en Veterani en sleutel voor code. 1690-1692, 1 pak
- 16** Aan Jacob Colyer in Turkije, 1690-1692, 1 pak
- 17** Van Walraven van Heeckeren in Keursaksen, 1692, 1 omslag
- 18** Van en aan Daniël Jean de Hochepped in Smyrna, 1691-1692, 1 omslag
- 19** Van Gerard Kuijsten in Hamburg, met afschriften van

- brieven van Kuijsten aan de Staten-Generaal en de griffier en een brief van Kuijsten aan Gabriël Florisz., secretaris van Kuijsten, 1690, 1 omslag
- 20** Van Godert Adriaan van Reede van Amerongen in Denemarken, met afschriften van brieven van Van Reede aan de griffier, 1690-1691, 1 omslag
- 21** Van Christiaan Constantijn Rumpf in Zweden, 1690, 1 stuk
- 22** Van en aan Petrus Valckenier in Zwitserland, met afschriften van brieven van Valckenier aan de Staten-Generaal en de magistraat van Amsterdam, 1692, 1 omslag
- 23** Van Everhard van Weede van Dijkvelt in de Spaanse Nederlanden, 1691, 2 stukken
- 24-25** Afschriften van brieven van andere Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigers aan de Staten-Generaal en de griffier, 1690 en 1692
Zie ook inv. nrs. 11, 19, 20 en 22.
- 24** Van Johann Ludwig Fabrice in Zwitserland, 1690, 2 stukken
- 25** Van Albert van der Meer in Savoye, 1692, 1 omslag
- 26** Ingekomen brieven van de prins van Waldeck, veldmaarschalk van de Republiek. Met bijlagen.
1690-1692 1 pak
- 27-28** Ingekomen brieven van Engelse staatsdienaren, 1692
Tijdens de afwezigheid van de Engelse gezant in Wenen, Paget, nam Van Heemskerck diens diplomatieke taken waar.
- 27** Van William Blathwayt, staatssecretaris van oorlog, expeditie en afschriften., 3 stukken
- 28** Van William Paget, Engels gezant in Wenen, uit Leipzig en Londen., 2 stukken
- 29** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan hofkanselier Von Stratmann,
1690-1692 1 omslag
- 30** Ingekomen brieven van Ernst August van Brunswijk-Lüneburg, hertogkeurvorst van Hannover,
1691 en 1692 2 stukken
- 31** Ingekomen brieven van en minuut van een uitgaande brief aan Carlo Emanuele d'Este, Spaans ambassadeur in Wenen,
1690-1692 1 omslag
- 32** Nieuwsberichten. Gedrukt.

1690 2 stukken

B. NEGENJARIGE OORLOG

- 33** Stukken betreffende de te volgen militaire strategie in en de voorbereiding van de campagnes van 1690, 1691 en 1692. 1 omslag
- 34** Lijsten van geallieerde troepen, ev. met hun commandanten, legerplaatsen en bestemming, 1690-1692 1 omslag
- 35** Stukken betreffende veldslagen en troepenbewegingen, 1690-1692 1 omslag
- 36** Stukken betreffende zeeslagen, 1690-1692 1 omslag
- 37** Stukken betreffende het aandeel van de keizer in de strijd tegen Frankrijk, in het bijzonder wat betreft de grootte van de door hem in te zetten troepenmacht en door hem te nemen maatregelen om voor de oorlogvoering schadelijke handel en scheepvaart tegen te gaan, 1690-1692 1 omslag
- 38-40** Stukken betreffende de betrokkenheid van de afzonderlijke Duitse vorstendommen bij de oorlog, 1690-1692 3 omslagen
- 38** Van Keursaksen, 1690-1692
- 39** Van Württemberg, 1691
- 40** Van Hannover, Cell en Wolffenbüttel. 1691, 1692 en z.d
- 41** Stukken betreffende voorstellen van paus Alexander VIII om voor Italië een neutraliteitsverdrag met Frankrijk te sluiten, 1690 1 omslag
- 42** Nota van de keizer aan graaf Tarini over de klachten van de hertog van Savoye over de militaire onbekwaamheid van de gouverneur van Milaan en onvoldoende steun van de geallieerden. Afschrift. 1690 1 stuk
In tweevoud.
- 43** Voorstel (van de Zweedse ambassadeur in Wenen) aan de keizer over maatregelen om moeilijkheden bij de doortocht van Zweedse hulptroepen door Duitse steden en vorstendommen in het vervolg te voorkomen. Afschrift. z.d 1 stuk
- 44** Stukken betreffende pogingen van Zweden om een vrede te

bevorderen,
1690 en 1691 2 stukken

45 Ontwerpcapitulatie met generaal Budiani wegens de overname van
1000 huzaren door de Republiek,
1692 1 stuk
"Den 25 Jan. aen Waldeck gesonden".

46 Brieven van de keizer aan de keurvorst van Saksen inzake de
gevangenhouding van veldmaarschalk Von Schöning. Afschriften.
1692 2 stukken

47 Stukken betreffende de werving van troepen in de Zwitserse
protestantse kantons en mislukte pogingen om Genève aan de
zijde van de geallieerden te krijgen.
1692, z.d. 3 stukken

48 Brief van De Grandvall uit het kamp bij Halle aan mevr. Juré in
Parijs met het verzoek om hulp nu hij door het opvolgen van de
order van De Barbesieux, minister van Oorlog van Frankrijk, in
levensgevaar verkeert. Afschrift.
1692 aug. 13 1 stuk

C. OORLOG EN DE HEILIGE LIGA (TURKENOORLOG)

Zie ook inv. nrs. 116-121.

49 Drievoudig Verbond tussen de keizer, Polen en Venetië. Afschrift.
(1648) 1 stuk

50 Ingekomen resoluties van de Staten-Generaal over de Engels-
Nederlandse bemiddeling,
1691-1692 1 omslag

51-54 Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan het
Britse gezantschap in Turkije,
1691-1692

51 Van en aan William Hussey, gezant, 1691, 1 omslag

52 Van Luigi Ferdinand Marsigli, secretaris van wijlen
Hussey, 1692, 1 stuk

53 Van en aan William Harbord, gezant, 1692, 1 omslag

54 Van James Vernon, secretaris van wijlen Harbord, 1692,
1 stuk

55-56 Afschriften van brieven van en aan het Britse gezantschap in
Turkije,
1691

55 Brieven van de keizer en Kinsky aan Hussey, 1691, 2
stukken

56 Brief van Hussey en Marsigli aan generaal

Starhemberg, commandant van het keizerlijk leger in
Essek, 1691, 1 stuk

- 57** Ingekomen brieven van Kinsky, kanselier van Bohemen,
1691-1692 3 stukken
- 58-59** Minuten van uitgaande brieven aan commandanten van het
keizerlijke leger,
1691-1692 2 stukken
- 58** Aan veldmaarschalk [...], 1692, 1 stuk
- 59** Aan veldmaarschalk Von Düneward, 1691, 1 stuk
- 60** Stukken betreffende de zending door Van Heemskerck van
legatiesecretaris Jacomo Focanus als koerier naar Turkije,
1691 1 omslag
- 61** Brief van de grootvizier aan Colyer n.a.v. de komst van Harbord als
bemiddelaar naar Turkije. Vertaling in het Italiaans, met enige
verzen van Vergilius.
1692 1 stuk
- 62** Verslag van de audiëntie van Colyer bij de grootvizier over de
inhoud van zijn koning Willem III van Engeland afkomstige
geloofsbrieven,
1692 1 stuk
- 63** Brief van Colyer aan Thomas Coke, Engels zaakgelastigde ad
interim in Constantinopel, met orders i.v.m. de komst van Harbord,
en antwoordbrief van Coke waarin deze meedeelt die orders niet
op te zullen volgen. Afschriften.
1692 2 stukken
Door Van Heemskerck op 11 augustus 1692 aan Harbord toegestuurd. Verg. inv.
nr. 53.
- 64** Verslag van de slag bij Salankamen door Dolney,
1691 1 stuk

D. OVERIGE INTERNATIONALE BETREKKINGEN

- 65** Dossier inzake de sluiting van een handelsverdrag tussen de keizer
en de Republiek,
1692 1 omslag
- 66** Memorie van de keizer aan de koning van Denemarken over de
tolheffing bij Glückstadt. Afschrift.
1690 1 stuk
- 234** Stukken betreffende het geschil tussen de jonge graven van
Bentheim en de graaf van Steinfurt inzake de erfopvolging in

Bentheim,
1690-1692

- 67** Memorie namens de vorstin van Oost-Friesland aan de Rijksdag over haar geschil met de keurvorsten van Brandenburg inzake de vergoeding van oorlogsschade. Gedrukt.
1688 1 katern
- 68** Stukken betreffende het geschil tussen Juliane Louise en Sophie Wilhelmina prinsessen van Oost-Friesland enerzijds en de vorst van Oost-Friesland anderzijds inzake achterstallige alimentatiegelden,
1690 1 omslag
- 69** Stukken betreffende het geschil tussen de keurvorst van Saksen en de hertogen van Brunswijk-Lüneburg inzake de erfopvolging in het hertogdom Saksen-Lauenburg,
1691 en z.d. 2 stukken
Zie ook inv. nr. 38.

E. BELANGEN VAN PARTICULIEREN

- 70** Ingekomen rekest van Johan Heinrich Meijer om genoegdoening te krijgen voor hem door twee lakeien van het hof toegebrachte verwondingen,
(1690) 1 stuk
- 71** Ingekomen aanbevelingsbrief van de magistraat van Amsterdam voor Sadok Salomons in Amsterdam, zaakwaarnemer van Abraham Traey, Elias Oppenheim en familie, kooplieden in Frankfurt, en in die functie aanzienlijk benadeeld door hun debiteuren Samuel zu Roost en zijn zoon Jokel,
1690 1 stuk
- 72** Stukken betreffende de door Amsterdamse kooplieden verzochte stremming van de invoer van Franse manufakturen in het Duitse Rijk,
1690 2 stukken
- 73** Resolutie van de Staten-Generaal waarbij Van Heemskerck wordt opgedragen aan het keizerlijk hof de belangen te verdedigen van Nicolaas Lastdrager, sequester over de buiten Holland gelegen goederen uit de boedel van Mathenesse, met betrekking tot de door hem verlangde openbare verkoping van in Oost-Friesland gelegen landen,
1690 1 stuk
- 74** Stukken betreffende de vordering van Tromer, ontvanger en secretaris van Portland, op veldmaarschalk Von Düneward,

-
	1690-1691	1 omslag
75	Resolutie van de Staten-Generaal waarbij Van Heemskerck wordt opgedragen de grootmeester van de Duitse Orde te verzoeken Hendrik van Wassenaer te eligeren tot landcommandeur van de Ouden-Biezen. Met bijlage.
1690	2 stukken
76	Ingekomen aanbevelingsbrief van Willem III voor Joost Willem Frederick van Hasselt, heer tot Hasselraat, luitenant-kolonel in het Staatse leger, i.v.m. diens proces voor de Rijkshofraad tegen Frans Everhart van Hetzgen en de licentiaat Mijlius over de goederen van zijn halfbroer,
1691	1 stuk
77	Stukken betreffende financiële ondersteuning van de in Belgrado gevangen zittende kapiteinsergeant-majoor Gieronimo Runckell en zijn kameraden,
1691-1692	1 omslag
78	Stukken betreffende klachten van de graaf Van Aspremont over pogingen van zijn schoonvader om zijn huwelijk te verhinderen,
1691	2 stukken
79	Ingekomen aanbevelingsbrief van de magistraat van Amsterdam voor Isaac Engels in Amsterdam, i.v.m. een door hem in Schwartzenburg gevoerd proces,
1692	1 stuk
80	Aanbevelingsbrief van Van Heemskerck door Johannes Ignatius Worp van Peyma, baron van Beintema, raad en lijfarts van de keizer en arts van Van Heemskerck. Concept.
1692	1 stuk
<i>F. ANDERE AMBTELIJKE AANGELEGENHEDEN</i>		
81	Reisroute van Den Haag naar Wenen.
z.d	1 stuk
82	Ingekomen brief van abt Eccaro, gezant van Savoye in Wenen, over een met Van Heemskerck te houden conferentie met Alessandro Zen, de nieuwe ambassadeur van Venetië in Wenen,
(1692)	1 stuk
83	Briefwisseling met Portland over de uitvinding van een gifgasgranaat,
1692	1 stuk

-
- 84** Agenda, vnl. betreffende de postbehandeling tijdens de afwezigheid van de Engelse gezant in Wenen William Paget, (1692) 1 stuk
- 85** Brief van de graaf van Ulffeldt over de verkoop van juwelen van wijlen koningin Christina van Zweden, 1692 1 stuk
- 86** Stukken betreffende traktement en onkosten, 1690 en 1692 1 omslag
- 87** Brief aan Willem III met het verzoek in Hannover zijn vrouw te mogen afhalen, met geleidebrief aan de raadpensionaris. Minuten. 1692 2 stukken
- 88** Staat van in het jaar 1691 in Wenen overleden personen. Gedrukt. (1692) 1 stuk
- 89** Oude dossieromslagen. z.d 2 stukken
- G. PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN***
- 90** Stukken betreffende de invoer in het Duitse Rijk door Van Heemskerck van vier vaten Rijn- en Moezelwijn, 1691 en 1692 2 stukken
- 91** Agenda met betrekking tot zijn particuliere financiën. z.d 1 stuk
- 92** Brief aan graaf van Lemberg over het huren van diens tuin. Minuut. 1690 1 stuk
- 93** Stukken betreffende de sollicitatie van Van Heemskerck naar het heemraadschap van Delfland, 1690-1691 1 omslag

III. TUSSENTIJD'S GEZANTSCHAP NAAR TURKIJE, 1692-1694

A. ALGEMEEN

- 94** Minuutverbaal,
1692-1693 jan. en 1693 apr. 19 - 1694 mrt. 2 1 omslag
- 95** Kladderbaal,
1693 mrt. 25 - mei 21 en juni 15 1 omslag
O.m. bewaard met het oog op in het minuutverbaal niet opgenomen inserties.
- 96** Bijlagen in het verbaal,
1692-1694 1 pak

INDEX OP DE NAMEN VAN CORRESPONDENTEN VOORKOMEND IN INV.NR. 96.
Vervaardigd door O. Schutte in 1967. Verwezen wordt naar de nummers van de bijlagen.

Staten-Generaal en griffier der Staten-Generaal, mr. François Fagel	23, 28, 38, 39, 47, 50, 62, 69, 74, 76, 77, 102, 109, 115-122, 142, 146, 153, 158, 163, 166-168, 173, 179-182, 192-198, 201-203, 214-224, 246-248, 250
Ali Pascha, grootvizier van Turkije	4, 24, 26, 29, 33, 63, 83, 84, 131, 169, 172, 178, 198, 206, 241
Johannes Ignatius Worp van Peyma baron van Beintema, keizerlijke raad en lijfarts	72, 75
William Blathwayt, Brits secretaris van Oorlog	25, 103, 125, 126, 157, 175, 191, 205, 213, 226, 245
Sigismun J. Borofsky	246
Jacob Jan Hamel Bruynincx, legatiesecretaris en zaakgelastigde te Wenen	207, 229, 231
Thomas Coke, Brits kanselier en zaakgelastigde te Constantinopel	42
Jacobus Colyer, ambassadeur in Turkije	41, 89
Charles-Eugène hertog de Croy, prins der H.R. Rijks, keizerlijk veldmaarschalk-luitenant	59
Leopold I, keizer van Duitsland	3, 52, 71, 147, 154, 159, 176
Don Carlo Emanuele d'Este, markies de Borgomanejo, Spaans gewoon ambassadeur bij de keizer	53, 111, 127, 149
Christoph Ignaz edele von Guarient und Rall, Oostenrijks hofkrijgsraad	46
Ernst August I, keurvorst van Hannover	211
William Harbord, Brits ambassadeur in Turkije	21
Daniël Jan de Hochepeid, consul te	41, 192

Smyrna	
Luigi Fedrico graaf Marsigli, keizerlijk gezant in Turkije	10, 12
Alessander Maurocordatos de Scarlatti, Turks hoofddragoman	37, 40, 43-46, 55, 60, 61, 64, 80-82, 85-88, 91, 130, 133, 135, 151, 170, 227, 228
Daniel Finch graaf van Nottingham, Brits staatssecretaris	123, 124
Willem III prins van Oranje en Nassau, koning van Engeland	49, 51, 65, 70, 73, 108, 132, 141, 145, 148, 152, 156, 174, 183, 190, 204, 212, 225, 230, 239, 240, 243, 244, 249
William baron Paget, Brits buitengewoon gezant in Turkije	90, 94-101, 104-107, 112-114, 134, 136-139, 143, 155
Samuel Proskim	54, 129
Roland te Marseille	185
Rzewuski, Woywoda van Chelmsky, Pools ambassadeur	234, 235
Ernst Rüdiger graaf von Starhemberg, keizerlijk veldmaarschalk en president Oostenrijkse Hofkrijgsraad	22
Theodor Athletus Heinrich graaf von Stratmann, Oostenrijks hofkanselier	110, 148
Talman, dragoman in keizerlijke(?) dienst	140
de Kaymakam van Turkije	187
Alessandri ridder Zeno, Venetiaans ambassadeur bij de keizer	54, 128, 150, 160, 199, 200

- 97** `Dagregister Belgrado 1694'. Journaal.
1694 apr. 20 - nov. 11 1 omslag
- 98** Rapport van Van Heemskerck aan de Staten-Generaal over zijn Turkse ambassade, minuut, met resolutie van de Staten-Generaal hierop tot zijn décharge,
1695 1 omslag
- 99** Rapport van Van Heemskerck aan Willem III over de militaire en politieke situatie in het Turkse Rijk in de vorm van drie brieven, met geleidebrief aan de raadpensionaris. Minuten.
1694 1 omslag
- 100** Brief aan de magistraat van Amsterdam, 1693 aug. 31. Afschrift. Met duplicaatbrief van 1693 juli 18.
1693 2 stukken
- 101** Ingekomen brieven van gezantschapssecretaris Jacob Jan Hamel Bruyninx in Wenen,

-
	1693 en 1694	2 stukken
102	Ingekomen brieven van Jacobus Colyer, Nederlands ambassadeur in Turkije. Met bijlagen.
1692-1694	1 omslag
103	Minuten van uitgaande brieven aan Jacobus Colyer, Nederlands ambassadeur in Turkije,
1693-1694	1 omslag
104-105	Afschriften van bij Colyer ingekomen brieven,
1693	
104	Van gezantschapssecretaris Jacob Jan Hamel Bruynincx in Wenen., 2 stukken	
105	Van Gijsbert Cuper, gedeputeerde ter Staten-Generaal voor Overijssel., 1 stuk	
106	Ingekomen brieven van Guglielmo Theyls, kanselier en eerste dragoman van de Nederlandse ambassade in Turkije,
1694	2 stukken
107	Ingekomen nouvelles van J. Hulft in Brussel,
1692	2 stukken
108	Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan Daniël Jean de Hoche pied, Nederlands consul in Smyrna,
1693-1694	1 omslag
109	Ingekomen brieven van en minuten en afschriften van uitgaande brieven aan William Paget, Engels gezant in Wenen,
1693-1694	1 omslag
110	Ingekomen brief van en minuten van uitgaande brieven aan Alexander Maurocordato, dragoman van de Porte,
1692 en 1694	3 stukken
111	Brief aan mevrouw N.N. ('V.A.S.'). Minuut.
1694	1 stuk
230-231	Ingekomen brieven van het Hannoverse hof,
1694	
230	Ingekomen brieven	
231	Minuten van uitgaande stukken	
112	Sleutel van een cijfercode.
z.d	2 stukken
113	Kranteknipsels, geschreven nouvelles en andere nieuwsberichten,
1692 en 1693	2 stukken

B. FORMELE BASIS EN UITGANGSPUTEN VAN DE ENGELS-NEDERLANDSE VREDESBEMIDDELING TUSSEN DE KEIZER EN DE TURKEN

- 114** Geloofsbrieven van Willem III aan de sultan en de grootvizier voor Van Heemskerck, 1692, vertalingen in het Frans, met hun schriftelijke reacties, (1693), vertalingen in het Italiaans. 1 omslag
- 115** Akte van garantie of borgtocht van de Staten-Generaal voor Van Heemskerck en Colyer tot zekerheid voor het Turkse hof over nakoming van een eventuele overeenkomst i.v.m. het ontbreken van enige volmacht van de keizer en zijn bondgenoten in de Turkenoorlog, met begeleidende resolutie van de Staten-Generaal, 1693, authentiek afschrift door Colyer, 1694, alsmede een nota ter zake, z.d. 1 omslag
- 116-117** Instructies van koning Willem III van Engeland voor zijn bemiddelaars aan het Turkse hof. Met bijlagen, afschriften. 1691 en 1692 2 omslagen
Instructies en bijlagen werden in eerste instantie door Van Heemskerck in Wenen aan Colyer in Constantinopel toegezonden. Tijdens zijn missie naar Turkije gebruikte Van Heemskerck de afschriften ter eigen informatie over de standpunten van de verschillende partijen. Ze zijn dan ook in zijn Turkse verbaal opgenomen. Een aantal retroacta bij de instructie voor Harbord waren gelijkloidend aan die bij de instructie voor Hussey en Colyer zodat ze bij de afschriften ontbreken.
- 116** Voor William Hussey en Jacobus Colyer, 1691, met retroacta, 1688-1691
- 117** Voor William Harbord, 1692, met retroacta en de originele omslag. 1688-1692
- 118** Brief van de sultan aan koning Willem III van Engeland in antwoord op diens geloofsbrief voor Colyer als diens bemiddelaar. Afschrift. 1692 1 stuk
- 119** Brief (aan Willem III) waarin N.N. verklaart dat hij in het belang van een vrede met de Turken afziet van zijn particuliere aanspraken. Afschrift. z.d. 1 stuk
- 224, 227** Ingekomen brief van Stephanus Szukulyai in Wenen over de door de protestanten in Zevenburgen bij een vrede verlangde garanties. Met retroacta. 1692
- 224** Ingekomen brief van Stephanus Szukulyai in Wenen over de door de protestanten in Zevenburgen bij een vrede verlangde garanties.

227 Retroacta

- 120** Stukken betreffende de politieke status en de buitenlandse betrekkingen van de republiek Ragusa (Dubrovnik), 1692 1 omslag
- 121** Aantekeningen betreffende tussen 1605 en 1664 door de keizer en de Turken gesloten verdragen. z.d. 1 stuk

C. INGEDIENDE VREDESVOORSTELLEN EN GEVOERDE ONDERHANDELINGEN IN TURKIJE

- 122** Stukken betreffende vergeefse pogingen van Van Heemskerck om de onderhandelingen vóór de komst van William Paget, opvolger van wijlen Hussey, als Engels bemiddelaar te beginnen, 1692-1693 1 omslag
- 123** Stukken betreffende voorstellen van de Britse en Nederlandse gezanten inzake een vredesverdrag op basis van uti possidetis, 1692-1693 en z.d. 1 omslag
- 124** Stukken betreffende vergeefse pogingen van de ambassadeurs om antwoord te krijgen op door hen ingediende voorstellen, 1693 en z.d. 1 omslag
- 125** Stukken betreffende door de ambassadeurs met het Turkse hof te bespreken voorstellen tot een algemene vrede van de Franse gezant in Zweden, graaf D'Avaux, 1693 en 1694 1 omslag
Het vredesvoorstel zelf in inv. nr. 216.
- 126** Stukken betreffende het conflict van de Nederlandse ambassadeurs met Paget n.a.v. diens eigenmachtig optreden bij de indiening van het uti possidetisvoorstel, 1693 1 omslag
- 127** Stukken betreffende het conflict met Theyls wegens het eigenmachtig door hem van de grootvizier geëiste antwoord op de vredesvoorstellen, 1694 1 omslag
- 128** Stukken betreffende de vredesonderhandelingen tussen de ambassadeur van Polen en de Khan van de Krim (Tatar Chan) in Adrianopel en tussen Polen en Turkije in Strij, 1693 en 1694 1 omslag
- 129** Stukken betreffende zijn uiteindelijke recredientie en zijn afscheidsaudiëntie,

1693-1694 1 omslag

- 130** Memorie inzake nieuwe meningsverschillen tussen Paget en de Nederlandse ambassadeurs over de aanpak van de bemiddeling, (1694) 1 stuk

D. OVERIGE ZAKEN MET BETREKKING TOT DE OORLOG VAN DE HEILIGE LIGA EN DE ENGELS-NEDERLANDSE VREDESBEMIDDELING

- 131** Aantekeningen betreffende Turkse hoogwaardigheidsbekleders. z.d. 3 stukken

- 132** Stukken betreffende de reis van Van Heemskerck naar Belgrado, 1692 2 stukken

- 133** Stukken betreffende door de keizer via Van Heemskerck aan Colyer beschikbaar gestelde smeergelden, 1692-1693 1 omslag
"Als men hier te landen met leege handen een droge mond bij de ministers comt (vindt men) d'ooren gesloten. (...) De wagen (moet) altijd gesmeert (...) wordē. Colyer aan Van Heemskerck, 28 januari 1693.

- 134** Stukken betreffende de komst, de huisvesting en het afscheid van Paget en diens relatie met de onbetrouwbaar geachte L(ucla) B(arca), agent van Ragusa in Turkije, 1692 en 1693 3 stukken

- 135** Punt 14 uit een verslag van een gesprek van Theyls met de Reïs Effendi over de verdenking bij sommige Turken als zou Van Heemskerck een onderdaan van de keizer zijn, (1693) 1 stuk

- 136** Recueil van onderschepte brieven van en aan Franse diplomaten in Turkije en Polen over de Engels-Nederlandse bemiddeling en m.n. over de mogelijke gevolgen hiervan voor Polen en andere vorstendommen, 1693 1 katern

- 137** Stukken betreffende militaire operaties rond Belgrado, 1693-1694 3 stukken

- 138** Stukken betreffende zijn huisarrest in Belgrado en zijn terugreis naar Wenen, 1694 1 omslag

- 139** Minuten van uitgaande brieven aan de Staten-Generaal, de griffier, Willem III en de keizer over de beëindiging van zijn ambassade naar Turkije en de hervatting van zijn werkzaamheden in Wenen,

1694 1 omslag

- 140** Afschrift van stukken betreffende de reis van een Engelse koerier van Wenen naar Turkije.
z.d. 1 stuk
- 141** Gefingeerde brief van N.N. aan de keizer over een vrede met Turkije.
z.d. 1 stuk

E. NEGENJARIGE OORLOG

- 142** Stukken betreffende de overwinning van de Fransen op de geallieerden bij Neerhespen en de vernietiging door hen van het Engels-Nederlandse convooi bij Kaap Vincent, toegestuurd door de Staten-Generaal i.v.m. de Franse propaganda hierover aan het Turkse hof,
1693 1 omslag
- 143** Ordonnantie van de koning van Frankrijk op het vervoer van Engelse en Nederlandse goederen door Franse schepen naar de Levant. Afschrift.
1693 1 stuk
- 144** Brief van Albert van der Meer, Nederlands commissaris in Savoye, aan de Staten-Generaal over de overwinning van de Fransen bij Marseille. Afschrift.
1693 1 stuk
- 145** Tekst van de toespraken van koning Willem III van Engeland tot beide huizen van het parlement over versterking van leger en vloot,
1693 1 stuk
- 146** Afschrift van de briefwisseling van (de commandant van de Engels-Nederlandse vloot tot ontzetting van Barcelona van de Fransen) admiraal Edward Russel met de Dei en Divan van Algiers over de vriendschappelijke betrekkingen tussen Engeland en Algiers,
1694 1 stuk
- 147** Stukken betreffende de samenstelling en de bewapening van het Engelse leger en de Engelse vloot,
1694 2 stukken

F. BELANGEN VAN PARTICULIEREN

- 148** Aanbevelingsbrief van Van Heemskerck aan de raadpensionaris, de burgemeester van Enkhuizen, Van Vossen, en de bewindhebber

van de VOC, Salomon de Blocquery, ten behoeve van Guglielmo Theyls, 1693, minuut, met ingekomen dankbrief van Theyls, 1693 2 stukken

149 Ontwerpreksten ten behoeve van Joodse, Griekse en andere kooplieden in Turkije die in hun handel op de Republiek en Engeland worden geschaad door de Fransen, 1693 2 stukken

150 Briefwisseling met lady Mary Hussey, weduwe van wijlen de Britse gezant, over haar terugreis `naar Christenland' onder begeleiding van Van Heemskerck, 1693-1694 3 stukken

151 Briefwisseling met de hertogin van Holstein-Wiessenburg inzake haar pensioenaanvraag aan de Staten-Generaal en koning Willem III van Engeland, z.d. 2 stukken

G. ANDERE AMBTELIJKE AANGELEGENHEDEN

152 Aantekeningen over een verzoek van de Aga der Janitsaren tot uitlevering van een slaaf die zijn toevlucht zou hebben genomen tot het huis van Van Heemskerck. z.d. 1 stuk

153 Brief aan de griffier over het gebruik door Van Heemskerck van `Staten van Holland' i.p.v. `Staten-Generaal' in zijn eerste toespraak tot de grootvizier. Afschrift. 1693 1 stuk

154 Ingekomen brief van P(iet)ro Croesen ter bevestiging van de ontvangst van brieven van Van Heemskerck aan Colyer, 1694 1 stuk

155 Aantekeningen over gemaakte onkosten, 1694 1 stuk

H. PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN EN VARIA

156-159 Ingekomen brieven, 1692-1694

156 Van G.E. Mortaigne de Roussillon in Voorburg, met het verzoek bijgaande brieven voor hem door te sturen, 1692, 1 stuk

157 Van zijn vrouw Cornelia Pauw in Den Haag, 1693, 1 omslag

158 Van Isaak Rombouts, zwager en medewerker van Colyer in Pera bij Constantinopel, 1694, 1 stuk

-
- 159** Van de gravin van Platen, aan het hof van de keurvorst van Hannover, 1694, 1 stuk
- 160** Stukken betreffende financiële aangelegenheden, 1693 en z.d. 1 omslag
- 161** Carga van tien in Amsterdam aangekomen VOC-schepen. Afschrift. 1693 1 stuk
- 162** Stukken betreffende zijn paarden, 1693 en z.d. 1 omslag
- 163** Aantekeningen uit een boedelinventaris. z.d. 1 stuk
- 164** Lijst met door een vizier bestelde levensmiddelen. z.d. 1 stuk
- 165** Aantekeningen over voor Maurocordato in Wenen te verrichten werkzaamheden. z.d. 1 stuk
- 166** Aantekeningen over de afmetingen van een lap stof. z.d. 1 stuk
- 167** Plattegrond van een landhuis `van christen en Turxe architecture onder een gemengt'. z.d. 2 stukken
- 168** Satirisch sonnet van Bellati aan het hof van de keurvorst van Hannover over Turkije. Afschrift. 1694 1 stuk

IV. GEZANTSCHAP NAAR DE DUITSE KEIZER, 1694-1697

Terug in Wenen werkte Van Heemskerck nauw samen met de Engelse gezant Robert Sutton lord Lexington die de eind 1694 naar Turkije vertrokken Paget als gezant in Wenen was komen vervangen en tot Van Heemskercks terugkomst ook de Nederlandse belangen in Wenen had behartigd. Een deel van hun correspondentie met hun lastgevers en het keizerlijk hof voerden zij gemeenschappelijk.

A. ALGEMEEN

- 169-171** Minuten van uitgaande brieven van Van Heemskerck aan de Staten-Generaal, de griffier, de raadpensionaris, de Staten van Holland en de magistraat van Amsterdam; van Van Heemskerck en Lexington aan de griffier, de Britse staatssecretaris van Oorlog William Blathwayt en aan de raadpensionaris en Blathwayt. Met enkele bijlagen.
1695-1697 3 pakken
- 169** 1695
De brief van 9 maart ook aan Johan Ham, Nederlands gezant in Brandenburg.
- 170** 1696
Zie ook inv. nr. 198.
- 171** 1697
De brieven van 26 januari en 6 juli ook aan Walraven baron van Heeckeren, Nederlands gezant in Zweden. De brief van 5 juli ook aan Petrus Valckenier, Nederlands gezant bij de Zwitserse kantons, en aan Jacob Hop, Nederlands gezant naar de conferentie in Pinnenburg (Denemarken).
- 172** Ingekomen resoluties van de Staten-Generaal,
1695-1697 1 pak
- 173** Brieven van de raadpensionaris aan Van Heemskerck, 1695-1697, aan Van Heemskerck en Lexington, 1696 mei 22, en aan Lexington, 1694 dec. 6, afschrift.
1694-1697 1 pak
- 174** Ingekomen brieven van William Blathwayt, Engels staatssecretaris van Oorlog,
1694 en 1695 2 stukken
- 175** Brieven van Lexington aan Blathwayt; brieven aan Lexington van Blathwayt en van William Trumbull, Engels staatssecretaris. Afschriften.
1695-1697 1 omslag
- 176** Brieven van Portland aan Van Heemskerck; brieven aan Portland van Van Heemskerck en Lexington, minuten,
1694 en 1695 1 omslag

- 177** Brieven van Kinsky, kanselier van Bohemen, aan Van Heemskerck en aan Van Heemskerck en Lexington; brieven aan Kinsky van Van Heemskerck en van Van Heemskerck en Lexington, minuten; brieven van Kinsky aan Lexington en aan Kinsky van Lexington, afschriften, 1695-1697 1 omslag
- div.nrs.** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan Nederlandse gezanten in het buitenland, 1695-1697
- 178** Van Hendrik van Bilderbeek in Keur-Keulen, 1696, 2 stukken
- 179** Aan Aernout van Citters in Spanje, 1696, 1 stuk
- 180** Aan Jacobus Colyer in Turkije, 1695-1697, met bijlage, 1 omslag
Twee brieven ongenummerd; de overige genummerd 3-17. De brief van 2 april 1695 ook aan Paget. Voor de brief van 15 juli 1697: zie inv. nr. 337.
- 181** Van Jacobus Colyer in Turkije. Met bijlagen. 1695-1697, 1 omslag
- 169** Aan Johan Ham in Brandenburg, 1695
- 182** Van Walraven van Heeckeren in Zweden, 1695-1697, 1 pak
- 183** Van Jacob Hop in Hannover, 1697 mei 1, met afschriften van brieven van Hop aan de Staten-Generaal en de griffier, 1696-1697, 1 omslag
Voor van Heemskerck aan Hop: zie inv. nr. 171.
- 171** Aan Pieter Valckenier bij de Zwitserse kantons, 1697
- 184** Brieven van de Nederlandse gezant in Hamburg, Gerard Kuijsten, aan de Staten-Generaal. Afschrift. 1696 1 stuk
- 180, 185-186** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan buitenlandse diplomaten, 1695-1697
- 180** Aan William Paget, Engels gezant in Turkije, 1695
- 185** Van Carlo Ruzzini, Venetiaans ambassadeur in Wenen, 1696, 1 stuk
- 186** Van en aan de bisschop van Solsona, Spaans ambassadeur in Wenen, 1697, 1 omslag
- 187-190** Overige ingekomen en minuten van uitgaande brieven, 1696-1697
- 187** Van zijn secretaris Jacob Jan Hamel Bruyninx in Venetië, 1696, 3 stukken
- 188** Van F. Hertogh in Londen, 1696, 1 stuk
- 189** Van en aan zijn neef Johannes Hudde, burgemeester

- 190 van Amsterdam, 1696 en 1697, 3 stukken
Aan de bisschop van Raab, 1697, 1 stuk
- 191-193** Overige afschriften van door Lexington ontvangen brieven, 1695-1697
- 191 Van William Paget, Engels gezant in Turkije, 1695 en 1697, 3 stukken
- 192 Van Henry Gallway, Engels opperbevelhebber in Savoy, 1696, 1 stuk
- 193 Van Edward Villiers, Engels gezant in de Republiek, 1697, 1 omslag
- 194-196** Instructies van Willem III voor Engelse gezanten in het Duitse Rijk. Afschriften. 1693-1695
- 194 Voor Johan von Görtz in Wenen, 1693, met als bijlagen afschriften van diens correspondentie met de raadpensionaris, 1693, 1 omslag
- 195 Voor Lexington in Wenen. Met bijlagen. 1694, 1 omslag
- 196 Voor George Stepney in Keursaksen en Hessen, 1695, 1 stuk

B. NEGENJARIGE OORLOG

- 197 Traktaat van vernieuwing van de alliantie van 1689 tussen de keizer en de Republiek. Afschrift. 1695 1 stuk
- 198 Minuutverslagen van Van Heemskerck en Lexington aan de raadpensionaris over conferenties aan het keizerlijk hof inzake oorlog en vrede, 1695-1696 1 pak
Niet raadpleegbaar
- 199 Kladverslagen als boven, 1695-1697 1 omslag
- 200-202** Stukken betreffende de militaire strategie, 1695-1697
- 200 In de campagne van 1695, 1695, 3 stukken
- 201 In de campagne van 1696, 1695-1696, 1 omslag
- 202 In de campagne van 1697, 1696-1697, 1 omslag
- 203 Stukken betreffende militaire operaties, en lijsten van geallieerde troepen, 1695 en z.d. 1 omslag
- 204 Stukken betreffende het financiële en militaire aandeel van de keizer in de oorlog,

-
	1695	3 stukken
205-213	Stukken betreffende de betrokkenheid van afzonderlijke Duitse vorstendommen en Kreitsen bij de oorlog, 1695-1697	
	205 Keursaksen, 1695-1696, 1 omslag	
	206 Saksen-Gotha. z.d, 1 stuk	
	207 Brandenburg, 1695, 2 stukken	
	208 Hannover, (1696), 1 stuk	
	209 Bisdom Munster, 1695 en 1697, 1 omslag	
	210 Keurrijnse Kreits, 1697, 1 stuk	
	211 Opperrijnse Kreits, 1695 en 1696, 3 stukken	
	212 Zwabische en Frankische Kreitsen, 1695 en 1696, 2 stukken	
	213 Beieren, 1696, 2 stukken	
214	Lijst van door Italiaanse steden te betalen contributies voor het jaar 1695.	1 stuk
215	Memorie over geheime pogingen van de keurvorst van de Palts om een afzonderlijke vrede met Frankrijk te sluiten, 1695	1 stuk
216	Stukken betreffende het houden van een vredescongres onder Zweedse bemiddeling, de vaststelling van de preliminieren en de plaats van het congres, 1694-1697	1 pak
217	Stukken betreffende het neutraliteitsverdrag tussen Frankrijk en Savoye en de aanvaarding van de neutraliteit van Italië door de geallieerden, 1696	1 omslag
218	Stukken betreffende de vredesonderhandelingen in Rijswijk, 1697	1 omslag
<i>C. OORLOG VAN DE HEILIGE LIGA EN ZEVENBURGSE KWESTIE</i>		
219	Nieuwsbrieven, 1695 en 1697	3 stukken
220	Stukken betreffende militaire zaken, 1695, 1696 en z.d	1 omslag
221	Voorstellen en voorwaarden van de keurvorst van Saksen inzake de levering van 4000 man troepen voor het keizerlijk leger. Afschrift. (1695)	1 stuk

- 222** Conceptbrief aan Maurocordato over een vrede tussen de keizer en de Porte, z.d. 1 stuk
Niet verzonden.
- 223** Uittreksel uit een brief (van Van der Meer?) over de op een conferentie aan het Weense hof n.a.v. de gang van zaken bij de vredesonderhandelingen door de Spaanse ambassadeur geuite beschuldigingen aan het adres van de ambassadeur van Savoye in Wenen, De Prié. 1 stuk
z.d.
- 224-228** Stukken betreffende de vervolging van de Hongaarse protestanten en door hen bij een vredesregeling tussen de keizer en de Turken voor Zevenburgen verlangde garanties. Met retroacta. 1692-1697
- 224** Brief van Stephanus Szukulyai in Wenen aan Van Heemskerck in Adrianopel, 1692, 1 stuk
- 225** Brieven van Stephanus Debreczeni en Stephanus Szalontai aan Colyer, 1695 en z.d, 3 stukken
- 226** Recueil van stukken inzake door Hongaarse vluchtelingen in Turkije aan Colyer gevraagde steun en voorspraak, opgemaakt door Stephanus Szalontai t.b.v. Colyer, (1695), 1 omslag
- 227** Retroacta, 1690-1692 en z.d, 1 omslag
- 228** Stukken betreffende de verlangde restitutie van de in 1696 van de protestanten afgenomen kerk en school van Kosice. Met retroacta. 1697 en z.d, 1 omslag
Zie inv. nr. 244.
- 229** Aantekeningen van in het Turkse Rijk in ballingschap levende Hongaarse protestanten over politieke en militaire gebeurtenissen, 1696 2 stukken

D. ANDERE INTERNATIONALE BETREKKINGEN

- 230-233** Stukken betreffende het zeker stellen van het negende electoraat voor de hertog van Brunswijk-Lüneburg, hertogkeurvorst van Hannover, en de hiermee verband houdende deels diplomatieke, deels particuliere relaties van Van Heemskerck met de huizen Brunswijk-Wolffenbüttel en Brunswijk-Lüneburg, 1694-1697
In 1692 verleende de keizer de hertog van Brunswijk-Lüneburg de keurvorstelijke waardigheid in ruil voor toetreding tot de alliantie van 1689. Tegen dit besluit bestond in het Duitse Rijk jarenlang veel oppositie, ook van de hertog van Brunswijk-Wolffenbüttel. Van Heemskerck bracht in 1696 een verzoening tussen beide huizen tot stand.
- 230** Ingekomen brieven van het Hannoverse hof, 1694-1695, 1 omslag

-
- 231** Minuten van uitgaande stukken aan het Hannoverse hof, 1694-1697, 1 omslag
- 232** Brieven van Anton Ulrich hertog van Brunswijk-Lüneburg aan Van Heemskerck en zijn vrouw Cornelia Pauw, 1696, 2 stukken
- 233** Notawisseling met de keizer, 1696, 2 stukken
- 234** Stukken betreffende het geschil tussen de jonge graven van Bentheim en de graaf van Steinfurt over de erfopvolging in Bentheim, 1695-1696, met retroacta, 1689-1692. 1 pak
- 235** Stukken betreffende geschillen tussen Denemarken en Sleeswijk-Holstein over de uitvoering van het door hen in 1689 gesloten traktaat van Altona, met griffieafschrift van het traktaat, 1695-1697 en z.d. 1 omslag
- 236** Brief van Nesselraad (Johan Bartholomeus baron van Nesselrod, kanunnik van Luik?) aan Kinsky over een hecht front tegen de niet-katholieken. Afschrift. 1695 1 stuk
- 237** Stukken betreffende het geschil tussen de paltsgraven van Sulzbach en Birkenfeld enerzijds en de keurvorst van de Palts anderzijds over de erfopvolging in LützelsteinVeldentz, 1695 en z.d. 1 omslag
- 238** Ingekomen nota van hofmaarschalk Van Waldstein over de gebeurtenissen rond de van doodslag verdachte ambassadeur van Portugal in Wenen, 1696 1 stuk
- 239** Ingekomen brieven van Constantijn Huygens, secretaris van Willem III, en de weduwe van Hendrik, graaf van Nassau-Siegen, inzake het geschil tussen laatstgenoemde en haar neef Jean François van Nassau, gouverneur van Spaans Gelre, over de erfopvolging in een baljuwschap in Nassau-Siegen, 1695 2 stukken
- 240** Stukken betreffende het geschil tussen Adolf Friedrich II hertog van Mecklenburg-Strelitz en Friedrich Wilhelm hertog van Mecklenburg-Schwerin over de erfopvolging in het hertogdom Mecklenburg-Güstrow en de regeling van het hieruit ontstane diplomatieke conflict tussen de koning van Zweden en de keizer, 1697 1 omslag
- 241** Nota van Van Heemskerck aan de keizer inzake door deze in 1688 door Engeland en de Republiek gefouneerde gelden tot verkiezing

van Clemens van Beieren als keurvorst van Keulen. Afschrift.
1697 1 stuk

242 Minuten van uitgaande brieven aan Frederik August I, koning van Polen en keurvorst van Saksen over zijn verkiezing tot koning en zijn verzoek aan de Staten-Generaal om financiële steun, 1697 2 stukken

243 Stukken betreffende het geschil tussen de graven van Solms-Rödelheim en Solms-Sonnenwalde over de heerlijkheid Laubach, 1697 en z.d. 3 stukken

244 Correspondentie inzake het geschil tussen Oost-Friesland en de stad Groningen over de aanleg van een nieuwe trekvaart tussen Groningen en Aurich. De ingekomen brief van L.A. de Numens deels ook over de plundering van de kerk en school van de protestantse Hongaren in Kosice door de katholieken, 1697 3 stukken

E. BELANGEN VAN PARTICULIEREN

245 Afschriften van keizerlijke beschikkingen inzake voor Frankrijk bestemde en in Waltshutt opgebrachte gelden en goederen van de gebroeders Philibert, kooplieden in Amsterdam, 1693-1695 1 omslag

246 Nota van de keizer inzake de inbeslagneming in het Duitse Rijk van koopmansgoederen van Paulus Marcet en Zn. en van Guillaume Franconis, kooplieden in Amsterdam. Minuut en afschrift. 1695 2 stukken

247 Overige stukken betreffende de inbeslagneming in Lindau van koopmansgoederen van Guillaume Franconis, koopman in Amsterdam, 1694-1697 1 omslag

248 Stukken betreffende pogingen van Jan Petit Baptist, ook genoemd Klein Baptista, pruikenmaker in Amsterdam, om in het bezit gesteld te worden van de nalatenschap van zijn in Wenen overleden broer Anthony, 1695 2 stukken

249 Stukken betreffende door de Venetianen tot tien jaar gevangenisstraf veroordeelde bemanning van het onder patent van de keizer varende kaperschip `Leopoldus I', destijds onder bevel van de met drie van zijn officieren terechtgestelde kapitein Adriaen Adriaense, 1695 en 1696 1 omslag

-
- 250** Stukken betreffende in Caïro en Constantinopel in krijgsgevangenschap zittende militairen uit het keizerlijk leger, 1695, 1696 en z.d. 1 omslag
- 251** Ingekomen brieven betreffende pogingen van Antonetta Sophia en Sophia Albertina Roomers in Den Haag om mede namens hun broer Wolfgang Wilhelm en hun nicht de baronesse Van Rusenstijn expeditie van justitie te krijgen in hun voor de Rijkshofraad hangende proces tegen Isaac Romer c.s., 1695 en 1697 2 stukken
- 252** Stukken betreffende het proces voor de Rijkshofraad tussen de weduwe en de kinderen van Casper Friederick baron van Plettenberg, heer van Marhulsens, enerzijds en diens broef Maurits Hendrik baron van Plettenberg, heer van Leenhuysen, anderzijds over de vraag of de kinderen van laatstgenoemde wettig zijn en dus als mede-erfgenamen van Casper Friederick kunnen worden beschouwd, 1695-1697, met retroacta, 1692. 1 omslag
- 253** Bevel tot inhechtenisneming van een in de Elbestraat wonende horlogemaker. Afschrift. 1696 1 stuk
- 254** Stukken betreffende de pogingen van kolonel E. Wilson om te worden belast met het commando van een regiment in het keizerlijke leger in Hongarije, 1696 1 omslag
- 255** Aanbevelingsbrief van Van Heemskerck aan Van Weede van Dijckvelt voor Jean Sacharias de Grape uit Mecklenburg, voorm. kapitein in het keizerlijk regiment van graaf Von Auersberg. Minuut. (c. 1696) 1 stuk
- 256** Stukken betreffende het strafproces tegen de Nederlandse admiraal in keizerlijke dienst Louis van Assenburgh, commandant van het Donau-flottielje, wegens het verlies van vier schepen in de Theiss, 1696-1697 1 omslag
- 257** Uittreksel uit brieven uit Zürich en Schaffhausen over de illegale handel tussen Frankrijk en het Duitse Rijk, 1696 2 stukken
- 258** Ingekomen brief van de magistraat van Amsterdam over de inbeslagneming van door Mattheus en David de Neufville en Cie, Jacobus Spronk en Abraham van Notten, kooplieden in Amsterdam,

-
- aan George Jacob leeb, koopman in Wenen, geleverde koopwaar,
1696 1 stuk
- 259** Rapport van een dienaar van de keurvorst van de Palts over zijn
onderzoek naar de antecedenten van de familie Von Fraesisch (?),
1697 1 stuk
- 260** Stukken betreffende de betaling en de behandeling van
Nederlandse matrozen op de keizerlijke vloot in de Donau onder
admiraal Louis van Assenburgh,
1697 en z.d. 3 stukken
- 261** Stukken betreffende een schuldvordering van Johannes Adolphus
Reems, Adrianus Capelle, Johannes Hasselaer, Cornelius Svalen en
Jacob Livense Cromeveen op graaf Von Berka, voorm. gezant van
de keizer in de Republiek,
1697 2 stukken
- 262** Brief aan Salomon van de Blocquery, bewindhebber van de VOC,
met het verzoek aanbevelingsbrieven toe te sturen voor de
aartsbisschop van Ankara, wegens diens voorgenomen terugreis uit
Indië,
1697 1 stuk
- F. ANDERE AMBTELIJKE AANGELEGENHEDEN***
- 263-269** Ingekomen en minuten van uitgaande brieven,
1695-1697 8 stukken
- 263** Aan de burgemeester van Amsterdam, met
gelukwensen wegens de demping van het
aansprekersoproer, 1696
- 264** Aan de prins van Baden, n.a.v. diens terugkeer aan het
keizerlijk hof, 1696
- 265** Aan graaf Breiner, president van de Kamer van
Financiën in Wenen, over de vrije invoer van zijn
goederen, 1695, met op de achterzijde ingekomen
sollicitatiebrief van N.N., z.d. 1695, z.d
- 266** Van François Fagel, griffier van de Staten-Generaal,
met het verzoek postmeester Carel van Doorn in
Wenen zonodig van geld te voorzien, 1696
- 267** Van David Rutgers in Amsterdam, over een door zijn
nicht Joanna Coerten gemaakt en aan Van Heemskerck
toegestuurd portret van en voor de keizer, 1697
- 268** Aan Willem III en aan Blathwayt, met gelukwensen
wegens de val van Namen, 1695
- 269** Aan Willem III, aan Portland en aan Blathwayt, over zijn
rappel, 1697
- 270** Stukken betreffende de zending van Dirck van Sonneveldt als

koerier naar de Republiek,
1696 1 omslag

271 Stukken betreffende zijn declaraties,
1696 2 stukken

G. PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN

- div.nrs.** Ingekomen en minuten van uitgaande brieven,
1694-1697
- 272** Aan Maximiliaan van Beieren, gouverneur van de
Spaanse Nederlanden, 1696, 1 stuk
- 230-231** Van en aan Ernst August hertog van Brunswijk-
Lüneburg, keurvorst van Hannover, en zijn gezin, 1694-
1697, en van Anton Ulrich, hertog van Brunswijk-
Wolffenbüttel, 1696
- 230** Ingekomen brieven.
- 231** Minuten van uitgaande stukken.
- 273** Van een aan A(lbert) Burgh, franciscanerbroeder in S.
Pietro in Montorio in Rome, zijn achterneef, 1695-1697,
1 omslag
- 274** Van G. van Edelstein in Leopoldstad, 1697, 1 stuk
- 275** Van zijn neef Von Gersdorff in Den Haag, 1697, 1 stuk
- 265** Van N.N.
- 276** Van neefzegger baron Raat van der Voort in Den Haag,
1697, 1 stuk
- 277** Van neefzegger Jan Raye, heer van Breukelerwaard, in
Amsterdam, 1695, 1 stuk
- 278** Van Pieter Rendorp in Amsterdam, 1696, 2 stukken
- 279** Van graaf Schlick uit het kwartier van Gyöngyöls, 1697,
1 stuk
- 280** Van neefzegger Pieter van Zwieten in Den Haag, 1696,
1 stuk
- 281** Ingekomen brieven bij zijn vrouw Cornelia Pauw,
1696 en 1697
- 232** Van Anton Uhlrich, hertog van Brunswijk-Wolffenbüttel,
1696
- 281** Van Bt. Caescoper,
1697 1 stuk
- 282** Lijst van in Holland te bestellen bloemen.
z.d. 1 stuk
- 283** Lijst voor Von Danckelmann, gezant van Brandenburg in Wenen,
bestelde medicamenten.

z.d

1 stuk

V. GEZANTSCHAP NAAR FRANKRIJK, 1698-1701

A. ALGEMEEN

- 284** Agenda van de secretarissen Böhm, 1700 jan. - sep. 8 en Vroesen, 1700 sep. 16-28. 1 katern
- 285-293** Ingekomen stukken van en minuten van uitgaande stukken aan lastgevers, 1697-1701 1 katern
- 285-288** Aan de Staten-Generaal, de griffier, de raadpensionaris en de magistraat van Amsterdam. Met enkele bijlagen. 1698-1701 4 pakken
- 285** 1698 apr.9 - dec
- 286** 1699. Bevat een brief aan Van Essen, gedeputeerde ter Staten-Generaal voor Gelderland, van 3 april.
- 287** 1700. Bevat een brief van Vroesen aan de gebroeders Kisselius van 16 augustus. De brief van 14 oktober ook gericht aan Hulft en Hamel Bruynincx.
- 288** 1701 jan. - nov. 11. De brieven van 7 en 18 februari en 4 maart geschreven door de graaf van Manchester, waarnemend gezant gedurende de ziekte van Van Heemskerck.
- 289-291** Van de Staten-Generaal, 1698-1701
- 289** Brieven, resoluties en bijlagen, 1698 feb. 13 - 1801 okt. 10, 1 pak
- 290** Gedrukte resoluties, 1697 dec. 2-6 en 1698 jan. 2-15, 1 omslag
- 291** Gedrukte nouvelles, 1700 juli 15-19, 1 omslag
- 292** Van de griffier, 1698, 2 stukken
- 293** Van de raadpensionaris, 1698, 1 stuk
- 294-308** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven aan Nederlandse diplomaten, 1697-1701
- 294** Van en aan Jacob van Wassenaer van Obdam in Brandenburg. Onder de minuut van 14 mei een minuutbrief aan Hamel Bruynincx. 1700, 1 omslag
- 295** Van Jacob Jan Hamel Bruynincx, voorm. secretaris van Van Heemskerck, secretaris van Van Wassenaer van Obdam in Brandenburg en gezant bij de Duitse keizer,

- uit Den Haag, Amsterdam, Berlijn en Wenen. Voor een deel gericht aan secretaris L'Escot. 1699-1700, 1 omslag
Zie ook inv. nr. 294.
- 296** Van en aan Jacob Hop, gezant bij de Duitse keizer, 1699-1700, 3 stukken
- 297** Van zijn voorm. secretaris Gabriël Florisz. uit Wenen en Hamburg, 1699 en 1701, 1 omslag
- 298** Van zijn neef Gerard Kuysten in Hamburg. Eén brief gericht aan secretaris L'Escot. 1700. , 1 omslag
- 299** Van Hendrick van Bilderbeeck in Keur-Keulen, 1700, 1 omslag
- 300** Van Robert Goes in Denemarken, 1699, 1 omslag
- 301** Van René l'Hermitage in Engeland, 1698-1700, 1 pak
- 302** Van en aan Adriaan van Borssele van der Hooghe in Engeland, met bijlage., 3 stukken
- 303** Van Jacob Daniël de Famars in Portugal, 1700, 3 stukken
- 304** Van en aan Francisco van Schonenberg in Spanje, 1698-1701, 1 omslag
- 305** Van Johan Hulft en zijn secretaris in de Spaanse Nederlanden, 1698-1700, 1 omslag
- 306** Van Jacob Colyer in Turkije. 1698, 1700-1701, 1 omslag
- 307** Van Isaak Rombouts in Marseille. Eén brief gericht aan secretaris Böhm. 1700, 2 stukken
- 308** Van Walraven van Heeckeren in Zweden, 1697 dec. 11, 1 stuk
- 309-311** Ingekomen brieven van (ex-)ambassadepersoneel, 1700
- 309** Van L'Escot in Den Haag aan Böhm., 3 stukken
- 310** Van Jean Enoch Böhm in Parijs., 1 stuk
- 311** Van D. van Son in Parijs., 3 stukken
- 312-316** Ingekomen brieven van en minuten van uitgaande brieven en nota's aan Franse overheidsdienaren, 1698-1700
- 312** Van en aan De Torcy, Pomponne en De Pontchartrain, 1698-1700 en z.d, 1 omslag
- 313** Lijsten van door bovengenoemden niet of niet bevredigend beantwoorde nota's, 1698-1700 en z.d, 1 omslag
- 314** Van Saintot aan mevr. Van Heemskerck, 1699, 1 stuk
- 315** Van Auvé in Parijs, in dienst van baron Le Breteuil, introducteur des ambassadeurs, 1699, 2 stukken
- 316** Van D'Armenonville in Parijs, intendant van Financiën, 1700 en z.d, 2 stukken
- 317-320** Ingekomen brieven van professionele informanten,

1698-1700

- 317** Van een Nederlandse krantenuitgever, (c. 1698), 1 stuk
318 Van Janisson, over Polen, 1698, 1 omslag
319 Van Hagens les Roses in Versailles, 1698-1700, 1 omslag
320 Van 'Le Nouvelliste' in Parijs, 1699, 1 omslag

321-331 Overige ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven, 1698-1700

- 321** Aan Elisabeth Briot, commissaris Dankerts, prins De Ligne, Suzanna Jacob weduwe Drelincourt, mevr. Van Brakel geb. Pompe en markies De Bougy, 1698-1699, 2 stukken
322 Van Consbruck, keizerlijke hofraad in Wenen, 1698, 1 stuk
323 Van Bouciquault in Parijs, 1698, 1 stuk
324 Van en aan Portland en diens secretaris Matthew Prior in Parijs, 1698, 1 omslag
325 Van Salomon van de Blocquery in Amsterdam, 1698 en 1699, 2 stukken
326 Van De Beringhen aan secretaris L'Escot, 1699, 1 stuk
327 Van Tourton, bankier in Parijs, 1699 en 1700, 2 stukken
328 Van Lexington in Coulston, 1699, 1 stuk
329 Van de Toscaanse diplomaat Lorenzo Magalotti in Florence (en Parijs), 1699, 2 stukken
 De tweede brief is misschien afkomstig van een andere Magalotti: deze wordt door Van Heemskerck namelijk gouverneur van Valenciennes genoemd (Van Heemskerck aan Hulft 2 nov. 1699).
330 Aan Louis van Assenburgh, voorm. admiraal in keizerlijke dienst, 1699, 1 stuk
331 Van Podevels in Toulouse, 1699, 1 stuk

B. HEEN- EN TERUGREIS, ACCREDITERING, RECREDITERING EN CEREMONIEEL

- 332** Geloofsbrieven van de Staten-Generaal aan de Franse koninklijke familie en andere hoogwaardigheidsbekleders voor Van Heemskerck en Van Nassau-Odijk. Afschriften.
 1697 dec. 28 1 omslag
 Genummerd 18-34.
- 333** Frans paspoort voor Van Heemskerck. Afschrift.
 1698 mrt. 6 1 stuk
- 334** Instructie van de Staten-Generaal voor Van Heemskerck en Van Nassau-Odijk,
 1698 mrt. 21 1 stuk
 'Nr. 5'.

- 335** Ingekomen dankbrief van kapiteint Raphaelis in Cambray, die tijdens de doorreis van Van Heemskerck aldaar de wacht voor zijn huis heeft gehad, wegens de hem door VHK aangeboden degens, 1698 (apr. 14) 1 stuk
- 336** Brief aan de graaf van Pontchartrain met het verzoek zijn goederen in de douane te doen vrijgeven. Minuut en afschrift. 1698 apr. 18 2 stukken
- 337-340** Stukken betreffende het ceremonieel met Frankrijk, ontvangen en opgemaakt i.v.m. de officiële intrede op 26 augustus 1698 van Van Heemskerck en Van Nassau-Odijk aan het Franse hof. Met retroacta. 1698
- 337** Stukken betreffende het programma van de intrede. Bevat aantekeningen gesteld op de achterzijde van een brief van Colyer van 15 juli 1697., 1 omslag
- 338** Stukken betreffende de kwestie over het verlenen van voorrang aan de hertogin van Verneuil., 1 omslag
- 339** Ingekomen brieven van Everhard van Weede van Dijkvelt en Cornelis Hop, voorm. secretaris van Jacob Boreel, over het ceremonieel bij de intrede in 1678 van Van Weede en Boreel, met bijlagen, alsmede retroacta over het ceremonieel met Frankrijk van de Staten-Generaal., 1 pak
- 340** Stukken betreffende het ceremonieel bij de intrede van Portland., 1 omslag
- 341** Tekst van de toespraak van Van Heemskerck tot de koning te houden tijdens zijn eerste audiëntie. Concept. 1698 1 stuk
- 342** Brief aan de Staten-Generaal met het verslag van zijn intrede. Afschrift. 1698 aug. 29 1 stuk
De minuut in inv. nr. 285.
- 343** Brief aan Meindert Uytwerf, boekverkoper in Den Haag, met een verzoek om rectificatie van het krantebericht over de intrede. Minuut. 1698 1 stuk
- 344** Particuliere brief aan griffier François Fagel de Oude over de voorrang bij audiënties. Afschrift. (1698) 1 stuk
- 345** Ingekomen brief van Derizzo over het ceremonieel. z.d. 1 stuk

- 346** Stukken betreffende recREDENTIALen en paspoorten voor Van Nassau-Odijk, 1698 nov 2 stukken
- 347** Brief aan Willem III met het verzoek zijn loopbaan te mogen beëindigen als hij drie jaar als gezant in Frankrijk zal hebben gediend. Concept. 1699 juni 1 stuk
- 348** Briefwisseling met De Torcy inzake twee paspoorten voor zijn vrouw, Cornelia Pauw, 1699 2 stukken
- 349** Brief aan baron Le Breteuil, introducteur der ambassadeurs, over het ceremonieel bij zijn aangekondigde afscheidsaudiëntie. Minuut. 1700 mrt. 8 1 stuk
Fragment.
- 350** Brief van secretaris Vroesen aan Lodewijk XIV met de aankondiging van het ontslag van Van Heemskerck i.v.m. diens ziekte. Afschrift. 1701 okt. 24 1 stuk

C. BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN FRANKRIJK

1. MILITAIRE ZAKEN

- 351** Stukken betreffende het Franse leger, 1699 en z.d 3 stukken

2. POLITIEKE BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND

- 352** Stukken betreffende geschillen tussen Frankrijk en de Duitse keizer over de teruggave van de Elzas in het algemeen en Breisach in het bijzonder, 1698-1699 1 omslag
- 353** Dossier inzake de teruggave door Frankrijk aan Willem III van zijn goederen in Oranje, Bourgondië en de Nederlanden, 1698-1699, met retroacta, 1660-1697 1 omslag
- 354** Stukken betreffende de terugvordering door de keurvorst van de Palts van de hem in de oorlog door Frankrijk afgeperste gelden, 1699 en z.d 1 omslag
- 355-357** Stukken betreffende de Franse betrokkenheid bij de politieke geschillen rond de Oostzee,

1699-1700 en z.d

355 Oproer in Dantzig, 1699-1700, 1 omslag

356 Troebelen in Lijfland, 1700, 3 stukken

357 Geheime vrede op instigatie van Frankrijk en Rusland, z.d., 1 stuk

358 Stukken betreffende het diplomatieke incident tussen de markies De Villars, de Franse ambassadeur in Wenen, en de prins van Liechtenstein, 1699 1 omslag

359 Stukken betreffende regelingen inzake de Spaanse Successie, betreffende oorlogsvoorbereidingen van Franse troepen in de Spaanse Nederlanden en betreffende de in Den Haag door Frankrijk, Engeland en de Republiek gehouden conferentie tot het bewaren van de vrede, 1701 1 pak

3. HANDELSBETREKKINGEN MET DE REPUBLIEK

360 Stukken betreffende onderhandelingen tussen Frankrijk en de Republiek over de vaststelling van een nieuw wederkerig tarief van inkomende rechten op alle goederen behalve haring. Met retroacta. 1698-1699 1 pak

361 Stukken betreffende onderhandelingen tussen Frankrijk en de Republiek over de vaststelling van een nieuw wederkerig tarief van inkomende rechten op haring, 1699-1700 1 omslag

D. BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN ANDERE LANDEN

362 Bekendmaking (door koning Karel II van Spanje) van de benoeming van kardinaal Portocarrero, aartsbisschop van Toledo, tot eerste minister. Afschrift. (1680) 1 stuk

363 Postscriptum over het ontwerptractaat van Karlowitz. Afschriften. 1698 2 stukken

364 Nieuwsbericht met de verklaring van de protestantse leden van de Duitse Rijksdag dat zij het komende jaar zullen overgaan op de jaarrekening nieuwe stijl. Afschrift. 1699 1 stuk

365 Stukken betreffende de Duitse legers en de Engelse vloot. 1700, 1701 en z.d 3 stukken

E. BELANGEN VAN PARTICULIEREN**1. ALGEMEEN**

- 366** Losse retroacta betreffende de terugvordering van geconfisceerde bezittingen en buitgemaakte schepen en de reclamering van galeislaven en andere (krijgs)gevangenen. Grotendeels afschriften van nota's van de Nederlandse aan de Franse gezanten op het congres van Rijswijk, (1697) 1 omslag
Verg. Arch. S.G. 8640 no. 108.
- 367** Stukken betreffende door Frankrijk sinds de vrede van Rijswijk bij de Staten-Generaal gerecommandeerde belangen van Franse particulieren. z.d 1 omslag
- 368** Ingekomen brieven van Nicolaus Schorer, predikant in Middelburg, over de gevangenen Pierre de Salvo, de kinderen van wijlen de Nederlandse consul in La Rochelle, Ribault, de galeislaven Pierre Allaart, Jan Stevensen en Eli Louvoy, en de over hernieuwde gevangenschap bedreigde Daniël Perard, 1699 en z.d 2 stukken

2. DE UITOEFENING IN FRANKRIJK VAN DE PROTESTANTSE GODSDIENST.

Zie ook onder de rubrieken betreffende krijgsgevangenen en geconfisceerde nalatenschappen.

- 369-371** Stukken betreffende het verboden transport van gereformeerden naar het buitenland, 1686 en 1699-1700
- 369** Decreet van de koning van Frankrijk waarbij het aan Franse en buitenlandse kapiteins en schippers verboden wordt zonder toestemming gereformeerden of zgn. nieuwe bekeerden naar het buitenland te vervoeren. Afschrift. 1686, 1 stuk
- 370** Dossier inzake de terugvordering door Henry Behn in Amsterdam van zijn schip de `Koning David', in beslag genomen wegens pogingen van de schipper om Franse geloofsvolgers naar de Republiek te transporteren, en inzake het verzoek om vrijlating van de wegens medeplichtigheid gevangen genomen stuurman Arij Cornelisse den Boer uit Schiedam, 1699-1700, 1 omslag
- 371** Ingekomen brieven van Jean Wesenhagen in Parijs en Arnout Laan in La Rochelle van een Iers of Engels schip met Franse réfugiees aan boord, 1699, 2 stukken

-
- 372** Ingekomen brief van ridder De Siegueville met een verzoek om hulp voor een geloofsvervolgde.
z.d 1 stuk
- 373** Stukken betreffende de terugvordering door Albert Reijnen in Rotterdam c.s. van het wegens de invoer in Frankrijk van verboden boeken in beslag genomen schip de `Angelique', alsmede de verlangde vrijlating van de schipper Jonas Walisius uit Rotterdam, 1698 1 omslag
- 374** Nota aan De Torcy en Pomponne met het verzoek te voorkomen dat de Hollandse koopman Jacob Jolle, sinds vier maanden gevestigd in Rouen, gedwongen wordt zijn kind te laten dopen in de R.K. Kerk aldaar. Concept en afschrift.
1698 2 stukken
- 375** Stukken betreffende de verlangde vrijlating van Pierre de Salvo (Salve), predikant in Aardenburg, in 1689 door de Fransen gevangen genomen wegens illegale prediking van de gereformeerde religie,
1698 1 omslag
- 376** Brief van D'Ollon in St. Omer aan Robethon, secretaris van Portland, inzake de in Frankrijk gevangen zittende Amsterdamse kleermaker en réfugiee Daniël Bacquet,
1698 1 stuk
- 377** Dossier inzake de door Françoise l'Evesque in Vlissingen weduwe van Jean Ribault, Nederlands consul in La Rochelle, verlangde vrijlating van haar in 1692 resp. op zes- en op driejarige leeftijd in een klooster aldaar opgenomen dochters,
1698-1700 1 omslag
- 378** Nota van de Franse ambassadeur in de Republiek De Bonrepau inzake de door de gouverneur van Sedan verlangde terugzending door de gouverneur van Maastricht van de kinderen van een Hugenoot in Sedan die deze voor hun opvoeding naar de Republiek had gestuurd. Afschrift.
1698 1 stuk
- 379** Ingekomen brief van de weduwe van Selinde in Leiden i.v.m. een door haar voor het parlement van Parijs gevoerd proces inzake de religie.
1699 1 stuk
- 380** Verklaring van Van Heemskerck inzake gereformeerde Hollanders in Frankrijk onder wie de zoon van de graaf van Noyelle, gouverneur van Bergen op Zoom, die toestemming vragen om tijdens de

vasten vlees te mogen eten,
1699 1 stuk

381 Ingekomen brief van D'Allonne in Hampton Court ten geleide van een memorie van Robethon inzake een gevangen zittende Hugenoot,
1701 1 stuk

3. RECLAMERING VAN KRIJGSGEVANGENEN, GEVANGEN DESERTEURS EN INGEZETENEN VAN DE STAAT DIE TOT DIENSTNEMING IN HET FRANSE LEGER ZIJN GEDWONGEN

Van de sinds 1698 gereclameerde galeislaven was op zijn minst discutabel of ze wel onder de bepalingen van het Tractaat van Rijswijk of binnen de voorwaarden van de door de koning aan deserteurs verleende algemene amnestie vielen. Vrijlating van een aantal van hen werd ook door Van Heemskerck als onverplichte welwillendheid beschouwd. Na de vrijlating van een groep van 21 man werden door Van Heemskerck vrijwel geen galeislaven meer gereclameerd, ondanks verschillende verzoeken hiertoe. Het enige resultaat dat hij van nieuwe verzoeken om vrijlating verwachtte was een verzwakking van zijn positie aan het Franse hof.

382 Lijst van buitenlanders op de Franse galeien.
z.d 1 stuk

383-388 Stukken betreffende Henry du Bourque en Andreas Heylbron en de galeislaven die zijn gereclameerd i.v.m. de toezegging van de Franse koning om 21 man vrij te laten,
1697-1700 6 omslagen

383 Algemeen, 1698

384 Henry du Bourque alias Jolly Coeur uit Amsterdam en Andreas Heylbron uit Niderorckel in de Eiffel, 1698 en z.d

385 Daniël Javel uit Veyne in de Dauphiné, Jean du Buy uit Horegny, Jean l'Epicier uit Heidelberg en Pierre Rive uit Mas d'Azy in Comté de Foy, 1698

386 Nicolas Adam uit Perué in Namen, Jean Richard de Tibante uit Amsterdam, Jean Nicolas de la Chaussée uit St. Léonard in Luik, Henry de Holte uit Pierrehuyse in Luik en Tomas Sauroche uit Esclassis in Luik, 1697-1700

387 Jean Petel, Abraham le Nu, Anthoine Durant en Jean Campion, allen uit Amsterdam, 1698-1699

388 Jacques Poissan(t), Pierre Grimaud, Louis Aubier, Paul Pelletan, Jacques Albert, Elie Riaugeau en Pierre Boureau, allen uit Frankrijk en Pierre Allard de la Tremblade en Jan Stevensz. alias Etienne Jamin, beiden uit Vlissingen, 1698-1699

389 Stukken betreffende André Celier uit Bois de Hen bij Bergen en de gebroeders Marc Antoine, Etienne en Abel d'Amouyn, gereclameerd

als plaatsvervangers van vier galeislaven van wie de toegezegde vrijlating niet is doorgegaan, en Pierre Darmonville, Gaspar Jyong uit Frankfurt en Denys Bazirey alias La Motte, te reclameren als de vrijlating van de gebroeders D'Amouyn niet zou worden toegestaan,
1698-1699 en z.d

1 omslag

390 Stukken betreffende Jan de May uit Gent die men vergeten was te reclameren,
1700

1 omslag

391-395 Stukken betreffende door de Staten-Generaal ondersteunde, maar door Van Heemskerck 'niet practicabel' geachte verzoeken om reclamering,
1699-1700

391 Jacques Gandovin alias Jacobus Wanduyn uit Amsterdam, 1699, 1 omslag

392 Jean Hendrik Heilbron uit Lantzeels in Saksen, 1699, 3 stukken

393 Jan Bonnel uit Amsterdam, 1699-1700, 1 omslag

394 Lorin Batman, 1700, 1 omslag

395 Daniël Borel uit Saillant in de Dauphiné, 1700, 1 omslag

396 Ingekomen door Van Heemskerck niet ingewilligde verzoeken om reclamering van Jacques Verquin(dre) uit Danbour, Jacques Ruland uit Vlissingen, Michel Geyder uit Brandenburg, Nicolas Dubois uit Namen, Jean Doré uit Utrecht en de galeislaven in Marseille in het algemeen, 1699,
1700 en z.d

1 omslag

397 Stukken betreffende de Fransman De Petitval alias D'Imbert, gevangen in de Bastille, met aantekeningen betreffende de galeislaven Pierre Gaspard of Desparés uit Ouaritee in Navarre, Nicolas Adam uit Perué in Namen en Jean Richard de Tibante uit Amsterdam.
z.d

2 stukken

398 Stukken betreffende de reclamering in Tunis van Hendrick Jansz. uit Amsterdam, timmerman op het in 1688 naar Frankrijk opgebrachte schip 'Roode Schuyt', die na zijn gedwongen dienstneming op den Franse kaper door de Barbarijse zeerovers gevangen is genomen en sinds 1690 slaaf is in Tunis,
1698-1699

1 omslag

4. TERUGVORDERING VAN IN DE OORLOG GECONFISCIEERDE BEZITTINGEN EN ERFDELEN

De hieronder beschreven stukken hebben voornamelijk betrekking op bezittingen en erfden van in de Republiek genaturaliseerde Franse réfugiees die tijdens de oorlog door de Franse Staat geconfiscieerd waren en aan Franse onderdanen toegewezen.

- 399** Briefwisseling met baron Von Spanheim, Brandenburgs gezant in Frankrijk over de houding van Brandenburg t.a.v. bezittingen in Frankrijk van réfugiees.
z.d 1 stuk
- 400** Dossier inzake de terugvordering door Pierre de Rogissart in Den Haag namens zijn vrouw Anne du Houx en hun dochter Charlotte van een deel van de nalatenschap van zijn schoonouders Antoine du Houx, heer van 's-Hertogenbosch en Magdalaine de la Fonds. Met retroactum.
1698 1 omslag
- 401** Dossier inzake de terugvordering door Jean Caron, Maria Caron de Villerats, Wensela Caron en Susanna Caron de la Ferté van hun aandeel in de nalatenschap van hun vader François de Caron; en door Susanna Caron bovendien van haar aandeel in de nalatenschap van haar man François de Cville, heer van Rames en La Ferté,
1698-1700 1 omslag
- 402** Ingekomen memorie van Jean Heldewier tot terugvordering van de schuldvordering van de erfgenamen van wijlen Jacobus Heldewier in Maastricht op markies en markiezin D'Estrades,
(1698) 1 stuk
- 403** Dossier inzake de vordering door Henriette de la Basoge in Gouda van de nalatenschap van haar ouders Jean de la Basoge, heer van Chevreuille, en Elisabeth d'Alibert in Rouen,
1698 1 omslag
- 404** Dossier inzake de terugvordering door Pieter Ysarn in Amsterdam van zijn goederen in Frankrijk,
1699 1 omslag
- 405** Dossier inzake de vordering door Stephanus Pelgrom in Amsterdam van het aandeel van Jacob Pelgrom en zijn vrouw, de weduwe van Jean Pigou in Rouen en dochter van Catherine Hebert, in de nalatenschap van Catherine Hebert, op dat moment in bezit van de familie Pigou,
1698-1699 1 omslag

-
- 406** Dossier inzake de vordering door Susanna Jacob, weduwe van prof. Charles Drelincourt in Leiden, van de nalatenschap van haar moeder Magdalena Jacob in Parijs, op dat moment in bezit van Suzanne Croyce, weduwe van Thomas Pinet, 1698-1699 1 omslag
- 407** Dossier inzake de vordering door Coenraat Oosterhout in Utrecht van de nalatenschap van Isaac Claude en Emilie Briot ten behoeve van hun minderjarige kinderen, 1698-1699 1 omslag
- 408** Dossier inzake de terugvordering door Johan Wesenhagen en zijn schoonzus Maria de la Croix alias Crucius, weduwe van Abraham van der Meer in Amsterdam, van hun door de heren van Lagny en Dodun aan hun schoonzus Suzanne van der Meer in Bordeaux gecedeerde goederen. Met retroacta. 1698-1700 1 omslag
- 409** Stukken inzake de terugvordering door Isaac Dusoul van zijn in Fontenay le Comte in Poitou achtergebleven boeken, 1698 2 stukken
- 410** Dossier inzake de terugvordering door Claude Deniset in Leiden van zijn aan zijn schoonzus Marie Libesart toegewezen goederen in Sedan en de opheffing van het hem als represaille toegestane beslag op haar aandeel in de nalatenschap van zijn vrouw Jeanne Libesart, 1698-1699 1 omslag
- 411** Dossier inzake de terugvordering door Pierre de Laet du Fresné in Hulst van zijn aan wijlen Alexander Pieddefer, markies van St. Mars, toegewezen goederen, 1698-1699 1 omslag
- 412** Dossier inzake de terugvordering door Gerard Jan van Galen, heer van Bonenburg, ten behoeve van de kinderen van zijn broer Hieronymus Marcus van Uffelen, heer van Rochers, van de aan de heren van Lagny en Dodun toegewezen heerlijkheid Rochers bij La Rochelle, 1698-1701 1 omslag
- 413** Dossier inzake de terugvordering door de kinderen van wijlen Rutger Huygens van Clarenbeek in Arnhem en Anna Margaretha van Straelen van hun erfrenten op de door Frankrijk veroverde domeinen van Kassel en het bos van Nieppe in Vlaanderen, 1698-1701 1 pak
Hieraan enkele stukken toegevoegd uit de Verspreide Collecties, no. 858.

-
- 414** Dossier inzake de terugvordering door Jan Pucelles in Oostburg van zijn hofstede in Fremelle in Rijssel, 1698 1 omslag
- 415** Dossier inzake de terugvordering door Isaack Massis in Holland en zijn echtgenote Cornelia Brouwer van de in het district Rouen door Cornelis Schockfever, gehuwd geweest met Cornelia Brouwer, aan haar nagelaten goederen, 1698-1701 1 omslag
- 416** Stukken betreffende de terugvordering door de Franse officieren in Staatse dienst Bechevel, D'Abadie en Jean Jacques Reinaud van hun goederen in Frankrijk, 1698-1699 1 omslag
- 417** Conceptnota inzake de terugvordering door een demoiselle van haar goederen in Frankrijk, 1698 1 stuk
- 418** Stukken betreffende de terugvordering door de prins van Baden van de heerlijkheid Rodemacheren in Luxemburg. Met retroacta. 1699 2 stukken
- 419** Dossier inzake de vordering door Anna Margaretha de Viry, vrouwe van Tolhuis in Katendrecht, op de geconfisceerde nalatenschap van mr. Pieter l'Hermite en zijn vrouw Anna Overschie. Met retroactum. 1699 1 omslag
- 420** Stukken betreffende de terugvordering door Antoine Aufrère en zijn zonen van hun goederen in Frankrijk. z.d. 2 stukken
- 421** Dossier inzake de terugvordering door Jacques Papon van de goederen van hem en zijn vader in de Praiela, 1699-1700 1 omslag
- 422** Dossier inzake de terugvordering door Anna le Prince du Plessis van haar goederen en effecten in Bretagne, 1699-1700 1 omslag
- 423** Dossier inzake de terugvordering door Marthe de la Bussière van de goederen van wijlen haar vader Jacques de la Bussière en andere familieleden in Rouen, 1699 1 omslag
- 424** Dossier inzake de terugvordering door Jean de la Fontaine in Amsterdam van door hem aan kooplieden in Abbeville betaalde en door de plaatselijke intendant geconfisceerde gelden,

-
- 1699 1 omslag
- 425** Dossier inzake de terugvordering door Jacob en Isaac du Castel in Rotterdam van de goederen van wijlen hun oom Jacob du Castel, heer van Millefleur, in de omgeving van Calais. Met retroacta.
1700 1 omslag
- 426** Dossier inzake de vordering door Marie van Bullestrate in Rotterdam op de geconfisceerde goederen en effecten van haar man Reynier Tinnebac den Oude in Rotterdam, wegens scheiding van goederen,
1700-1701 1 omslag
- 427** Dossier inzake de vordering door Antoine de Lespaul in Amsterdam van zijn aandeel in de nalatenschap van zijn ouders Jacques de Lespaul en Jeanne del Duque in Roubaix. Met retroacta.
1700 1 omslag
- 428** Dossier inzake de terugvordering door Jan Henrick, Frederick en Jean Conrad Kisselius in resp. Alkmaar, Zaandam en Landau van hun huis in Landau in de Elzas,
1700 1 omslag
- 429** Dossier inzake de terugvordering door Hendrik David de la Croix (Crucius) in Den Haag van zijn goederen in Frankrijk,,
1700 1 omslag
- 430** Ingekomen brieven van raadpensionaris Heinsius en van François Zoete de Laeke van Villers, heer van Potshoek, inzake de terugvordering door François van Aerssen van zijn heerlijkheid Châtillon,
1700 2 stukken
- 431** Dossier inzake de terugvordering door Albert van der Hulst in Amsterdam van de nagelaten goederen van wijlen zijn schoonvader Etienne Dumesnil le Comte in Alençon. Met retroacta.
1700 1 omslag
- 432** Dossier inzake de terugvordering door Saartje Jans van Straalen van haar aandeel in de nalatenschap van haar neef Gerard Pietersz. in Nantes,
1701 3 stukken

5. TERUGVORDERING VAN BUITGEMAAKTE SCHEPEN

De eerste vier inventarisnummers hebben betrekking op schepen die tijdens de oorlog door de vijand werden buitgemaakt. De overige stukken hebben betrekking op schepen die werden buitgemaakt kort na het sluiten van de vrede.

- 433** Decreten van de Staatsraad, de koning en de graaf van Toulouse

waarbij de vrijlating van alle buitgemaakte Nederlandse schepen wordt gelast. , authentieke en eenvoudige afschriften.,
1698 3 charters, 1 stuk
Van de charters ontbreken de zegels.

- 434** Nota aan de koning met het verzoek kom restitutie van de in 1674 na de capitulatie van St. Thomas op de kust van Coromandel door de VOC aan de Fransen uitgeleende schepen `Het Huis van Velzen' en `Rammekens'. Concept.
1698 1 stuk
- 435** Stukken betreffende de terugvordering van in 1677 opgebrachte en in 1685 in beslag genomen Nederlandse koopvaardis-schepen ter voldoening van de eis tot schadeloosstelling door Jacob Lievense in Duinkerken voor door hem ten behoeve van de eigenaars betaalde borgsommen,
1698 1 omslag
- 436** Stukken betreffende de gevraagde opheffing van de bescherming door Frankrijk van de Ierse kapers van de in 1694 naar Portugal opgebrachte Spaanse passaatbark, ten behoeve van de Nederlandse en Engelse belanghebbenden,
1698 1 omslag
- 437** Stukken betreffende de inbeslagneming van de op 3 oktober 1697 door een Franse kaper genomen Vlissingse schepen `De Vliegende Nagtegaal' (eigenaars Jan en Anthoine de Vlaminck) en `De Boneventura',
1698-1699 1 omslag
- 438** Stukken betreffende het op 8 oktober 1697 opgebrachte smakschip `De Liefde' (eigenaars Jacob Popta, Evert Hingst en Joris Jorits, kooplieden in Harlingen),
1698 1 omslag
- 439** Stukken betreffende de terugvordering door Petrus Trezel, koopman in Vlissingen, van de waarde van het door zijn schip de `Sint Anna' op 10 september 1697 veroverde en op 15 oktober t.a.v. door de Franse passagiers hernomen schip de `St. Joseph',
1698 en z.d. 2 stukken
- 440** Stukken betreffende het op 20 oktober 1697 opgebrachte fregatschip `De Salamander' uit Vlissingen, eigendom van Huijbregt Jansse de Hase, c.s.,
1698 1 omslag
- 441** Nota aan Pomponne en De Torcy inzake het op 27 mei 1698 gekaapte fregat `De profeet Daniël'. Minuut.
1698 1 stuk

- 442** Ingekomen aanbevelingsbrief van de magistraat van Amsterdam inzake de koopwaar van Cornelis en Adriaen van Builaert, vervoerd met een in 1697 door de Denen in de Sont buitgemaakt schip. Authentiek afschrift.
1699 1 stuk

6. VORDERINGEN OP DE FRANSE STAAT WEGENS BELEMMERINGEN VAN DE NEDERLANDSE HANDEL EN VISSERIJ

- 443-446** Stukken betreffende de aan ongenaturaliseerde vreemdelingen opgelegde belasting 'La Finance' genaamd, 1698-1699 4 omslagen
- 443** Algemeen, 1698
- 444** Betreffende Jacob van der Sluys, Jan den Baes en Coenraed Struijckman in Nantes, 1698-1699
- 445** Betreffende Jacques Gluc, Adriaan van der Kabel en Engel van der Kabel in Lyon, 1698
- 446** Betreffende Egidius Ruts en Cie. in Marseille, 1698-1699
- 447-448** Stukken betreffende ingekomen en uitgaande rechten, 1698-1700
Over de vaststelling van het nieuwe tarief: zie de inv. nrs. 360 en 361.
- 447** Notariële verklaring van Dirck Blanckert, secretaris en schrijver op 's Lands schip 'Brielle' onder kapitein Gerard Heemskerck over de afgedwongen betaling van uitgaande rechten op victualiën in La Rochelle, 1699, 1 stuk
- 448** Dossier inzake de in 1698 in Bordeaux in afwachting van de vaststelling van een nieuw tarief opgehouden koopmansgoederen van Jacob Meijnershagen in Amsterdam, 1700, 1 omslag
- 449-453** Stukken betreffende verboden handel op Frankrijk, 1698-1700
- 449** Aanbevelingsbrief van de Staten-Generaal aan de commissarissen Nieuwpoort en Van Rosmalen ten behoeve van de Amsterdamse kooplieden Marcus en Le Jolle, wegens de inbeslagneming in 1697 van hun niet aan de Franse eisen beantwoordende manufacturen. Griffieafschrift. 1698, 1 stuk
- 450** Stukken inzake de inbeslagneming van het schip 'De jonge De Ruijter', onder schipper Pieter de Ruijter, eigendom van Barthout de Ruijter, koopman in Rotterdam, wegens overtreding van het verbod op de uitvoer van gemunt geld, 1698, 1 omslag
- 451** Stukken inzake de inbeslagneming van op naam van

- Gio Gosche, Nederlands consul in Alexandrette ingevoerde koopwaar, wegens overtreding van het verbod aan Franse en andere kooplieden zich als dekmantel te laten gebruiken door Joodse en Armeense handelaars, 1699-1700, 1 omslag
- 452** Stukken inzake de inbeslagneming van niet aan de Franse eisen beantwoordende manufacturen van Daniël Bonenfant, koopman in Amsterdam, 1700, 1 omslag
- 453** Stukken betreffende de gevangenhouding in Duinkerken van Johannes Goverts, koopman uit Amsterdam, wegens de uitvoer van zilver- en goudgeld, 1700-1701, 1 omslag
- 454-457** Stukken betreffende verboden handel op de Franse koloniën, 1698-1701 4 omslagen
- 454** Dossier inzake de inbeslagneming in 1687 van wisselbrieven van Pieter van Pantegem, kapitein van het fregat `Agatha', wegens de verkoop van slaven in Cayenne, 1698-1699
- 455** Dossier inzake de inbeslagneming van het schip `De Pieter', wegens handel drijven vanuit Portugees Guinee-Bissau op Franse koloniën, 1699-1700
- 456** Stukken betreffende de inbeslagneming van het schip `De Fortuyn', eigenaar David Ximenes, koopman in Amsterdam, varende voor de Portugese Cie. van Guinea en Indië, wegens handel op Franse koloniën, 1700
- 457** Stukken betreffende de inbeslagneming van twee slavenschepen van Pieter Boucherye, koopman in Vlissingen, wegens het vervoer van slaven van de kust van Guinee naar West-Indië, 1700-1701
- 458** Stukken betreffende de reclamering van de in Duinkerken wegens verboden visvangst gevangen zittende Nederlandse vissers Pieter Meester uit Delfshaven, Arij Claas Voogel en Arij Gerritsen Man uit Maassluis en Gillis Pieterse van de Meer, 1698 1 omslag

7. GESCHILLEN OVER NIET-GECONFISCHEERDE NALATENSCHAPPEN

- 459** Ingekomen verzoekschrift van een Hollander inzake zijn geschil met de broer van zijn zwager over de nalatenschap van zijn zus. z.d 1 stuk
- 460** Memorie inzake een geschil over de nalatenschap van Jean Marchand, officier van graaf D'Avaux, en zijn vrouw Guillemine Heymans.

z.d
In tweevoud. 1 stuk

461 Aantekeningen betreffende de personalia en de inkomst van wijlen de heer Van Timbergs, voorm. raad ter Admiraliteit en directeur in Indië, na een verblijf van 18 tot 20 jaar in Frankrijk aldaar in 1699 overleden.
z.d 1 stuk

462 Brieven van mevr. A.C. van Emmerick, weduwe De Gadellière, in Deventer aan Hamel Bruyninx met verzoeken om inlichtingen in te winnen over mevr. Gilbert, een tante van wijlen haar echtgenoot, omdat zij recht meent te hebben op haar nalatenschap van wijlen de hertog van Pondeveaux,
1698 1 omslag

463 Stukken betreffende de vordering door de graaf van Noyelle, gouverneur van Bergen op Zoom, op de nalatenschap van wijlen de hertog van Pondeveaux,
1698 1 omslag

464 Brieven van Jean Daniël Brunck in Amsterdam aan Hamel Bruyninx over de door zijn schoonvader Charles Flammen in Valenciennes nagelaten goederen,
1699 2 stukken

465 Stukken betreffende het geschil over het aandeel van Philippe Jacques baron van Boetzelaer en Elizabeth Pompe in de nalatenschap van hun tante Elizabeth Marie Musch, weduwe van Henry de Fleury de Culan graaf De Buat, heer van St. Cir,
1699 3 stukken

466 Stukken betreffende het geschil tussen mevr. Amarante d'Aumale, markiezin D'Haucourt in Den Haag en haar broer enerzijds en hun ouders anderzijds, over het beheer van hun goederen tijdens hun minderjarigheid,
1699 en 1700 1 omslag

467 Stukken betreffende de schikking van het geschil tussen Jean Pothoff, burgemeester van Goor, en de nabestaanden in Frankrijk van Unico van Ripperda, heer van Hengelo, over de aanspraken van die nabestaanden op het door Pothoff gekochte deel van de nalatenschap,
1699-1700 1 omslag

8. CIVIELE SCHULDVORDERINGEN

468 Brief aan een onbekende heer met het advies het geschil met diens moeder over een schuldvordering te schikken.

-
- z.d 1 stuk
- 469** Ingekomen verzoekschrift van Drouijn in Parijs met het verzoek om in verband met zijn geldvordering te mogen beschikken over de in het huis van Van Heemskerck gedeponeerde goederen uit de failliete boedel van de kanselier van de prinses van Montbelliard.
z.d 1 stuk
- 470** Stukken betreffende een geldlening in 1684 door La Barre, kapitein in het garderegiment van de Franse koning, aan zijn vriend B. de Grootte in Oegstgeest,
(1698) 3 stukken
- 471** Stukken betreffende de door de prins De Ligne van de prinses van Espinoy geëiste restitutie van de goederen waar hij krachtens de o.m. door de Staten-Generaal gegarandeerde transactie tussen de Huizen De Ligne en Melun recht op zou hebben ,
1698 1 omslag
- 472** Dossier inzake de geldvordering van Frederik Wolffert van Overschie in Delft, echtgenoot van Johanna Elisabeth de Courcelles, op Pierre le Blanc, raadsheer in Sedan, en diens echtgenote Susanne de Morenville,
1698-1700 1 omslag
- 473** Nota aan de Franse staatssecretaris De Barbesieux met het verzoek de uitbetaling van de bij het vredesverdrag vastgestelde drie maanden aan de heer Rhijngaaf in Den Haag te bespoedigen.
Afschrift.
1698 1 stuk
- 474** Dossier inzake de geldvordering van de voorm. commissaris van Oorlog van het Franse Maasleger N. de Chalancourt op Engeland en de Republiek op grond van de overeenkomst inzake de uitwisseling van krijgsgevangenen,
1698-1699 1 omslag
- 475** Ingekomen brieven van A(nna) Ferens, weduwe Van Boetzelaer, inzake haar zoon (Frederik Gideon van Boetzelaer, heer van Langerak) die door een wisselbrief in moeilijkheden is gekomen,
1699 2 stukken
- 476** Brief aan De Torcy met het verzoek de vaststelling te bespoedigen van door de Hollander Pellisy te betalen schadevergoeding aan een door hem bij het afweren van een dolle hond verwonde vrouw.
Minuut.
1699 1 stuk
- 477** Dossier inzake de terugvordering door Marie Durel van door haar in

1672 aan Ernest van Hogenhoudt, heer van Heijmerstrein geleende gelden,
(c. 1700) 1 omslag

478 Stukken betreffende de schuldvordering van Philip Cosson in Amsterdam op Joachim Dithurbide in Bayonne,
1700-1701 1 omslag

479 Stukken betreffende de veroordeling door de Admiraliteit van Rouen van Rinke Altes uit Workum, schipper van de 'Prins Casimir', tot vergoeding van de schade door een storm aan zijn lading toegebracht,
1700 1 omslag

480 Stukken betreffende de schuldvordering van Albert Reijne c.s. in Rotterdam op Aelbert Groene in Bordeaux,
1700 1 omslag

9. ANDERE EN NIET NADER GESPECIFICEERDE GESCHILLEN

481 Verzoekschrift van Didericus Engelbart in Bremen aan de koning van Frankrijk en de gezanten in Frankrijk van Engeland en de Republiek om hun steun te krijgen bij zijn terugvordering van de keizer van zijn op grond van het vonnis van Wetzlar afgenomen bezittingen.
z.d. 1 stuk

482 Persverklaring van de Ordre Militaire du St. Esprit de Montpellier inzake de onrechtmatige inbezitneming van de goederen van De Courson, officier général van deze orde, door zijn vijanden.
z.d. 1 stuk

483 Notitie inzake Pierre Rouet, in Frankrijk gevangen genomen op beschuldiging van spionage voor de Engelsen.
z.d. 1 stuk

484 Dossier inzake de terugvordering door Aernout Laan uit Hoorn van de hem tijdens zijn verblijf in La Rochelle afgedwongen kosten van inkwartiering van een officier van de militie,
1699 1 omslag

485 Stukken betreffende de in Condé in 1699 als represaille gevangen genomen Arnold Tartmans uit Maastricht,
1699 2 stukken

486 Ingekomen brief van P. Duchemin in Rotterdam over het onrecht hem, mede in verband met zijn afkomst, in Rouen aangedaan,
1699 1 stuk

- 487** Brief van Van Heemskerck aan De Torcy inzake de pretenties van de prinses van Isenghien. Minuut.
1700 1 stuk

10. BESCHERMING EN ONTVANGST IN ZIJN AMBTSWONINGEN VAN PARTICULIEREN

- 488** Ingekomen brief van Colleville le Soeur, beschuldigd van ontrouw aan de Franse Staat gedurende de oorlog, over de bescherming door Van Heemskerck van zijn gezin en de verhindering van zijn bezoek aan de gezant door de geheime politie rond het ambassadegebouw,
1699 1 stuk
- 489** Ingekomen brieven van De Moulte in Rouen inzake de asiolverlening van zijn zoon de page Sourdeval,
1699 2 stukken
- 490** Ingekomen aanbevelingsbrieven van Petrus Valckenier, Nederlands gezant in Zwitserland, ten behoeve van Johannes de Bary en Johan Maximilian van Laschener,
1699 en 1700 2 stukken
- 491** Briefwisseling met Arend Lemker, gedeputeerde ter Staten-Generaal voor Overijssel, over de ontvangst in Parijs van zijn broer de ontvanger,
1699 2 stukken
- 492** Ingekomen brieven van Gisbert Cupper in Deventer, gedeputeerde ter Staten-Generaal voor Overijssel, en Frederik Hendrik van Bilderbeeck in Keulen, zoon van de Nederlandse gezant aldaar, inzake de ontvangst van laatstgenoemde door Van Heemskerck,
1700 2 stukken
- 493** Ingekomen dankbrief van baron De Wylich de Diersfordt in Diersfordt wegens diens ontvangst op de ambassade,
1700 1 stuk
- 494** Brief van Jean-Louis Meynard in Marseille aan de heer Vilney die asiel heeft gekregen in de ambassade,
1700 1 stuk
- 495** Ingekomen aanbevelingsbrieven van Van Nassau-Odijk in het Loo, Adriaan van Borssele van der Hooghe, Nederlands gezant in Engeland, in Geldermalsen, Hendrik van Heteren in Den Haag en Godert van Reede van Amerongen in Breda voor de heren Van Golstein, resp. burgemeester van Zutphen en majoor en kapitein

van het regiment van Rechteren,
1700 1 omslag

496 Brief van Van Haren in antwoord op diens dankbrief wegens de
ontvangst in Parijs van de zoon van de heer Van Burmania. Minuut.
1700 1 stuk

497 Ingekomen dankbrief van Diederik Hoeufft in Parijs wegens de
ontvangst door Van Heemskerck in Fontainebleau,
1700 1 stuk

11. AFGIFTE VAN PASPOORTEN, AANBEVELINGSBRIEVEN EN CERTIFICATEN

498 Formulier van een paspoort. Concept.
1698 1 stuk
Zie ook inv. nr. 510.

499 Paspoorten voor Jean Antoine Bodi uit Amsterdam, voorm.
chirurgijn van het geconfisceerde schip de `Sint Anna'; Jacob
Engelenburg, kamerdienaar van Van Heemskerck; Laurens van der
Straten uit Den Haag, onder de naam Dirck Swart in het gevolg van
Van Heemskerck naar Parijs gekomen; Pieter van Heusden uit
Amsterdam, voorm. slaaf in Algiers; Hendrik Fagel, alias de heer
Cunes, commies ter griffie van de Staten-Generaal, in het gevolg
van Van Heemskerck naar Parijs gekomen; de heer De Lorme met
zijn gezin uit Utrecht. Concepten.
1698 1 omslag

500 Dossier inzake het door Gelein Simons in Bordeaux gevraagde
paspoort voor hem, zijn vrouw Rachel Bernoy en hun dochter
Louise,
1699-1700 1 omslag

501 Ingekomen brief van Hunziger, Zwitsers officier, met het verzoek
om een paspoort en om financiële steun,
1700 1 stuk

502 Dossier inzake het door Frederik von Spanheim, commissaris van
de Republiek bij de Rijksdag in Regensburg, gevraagde paspoort
voor zijn vrouw N. la Bachellé,
1700-1701 1 omslag

503 Aanbevelingsbrief voor de Duitser Jacob Bauman, palfrenier van
generaal-majoor De l'Estang, luitenant van de lijfgarde van Willem
III, op doorreis door Frankrijk met voor maarschalk De Choiseuil in
Engeland bestemde paarden. Concept.
z.d 1 stuk

- 504** Ingekomen brief van Marie Gachet met het verzoek om een aanbevelingsbrief voor de raadpensionaris ten behoeve van haar zoon François Sacam, luitenant in het regiment De Brousse.
z.d 1 stuk
- 505** Stukken betreffende door Daniël de Hoche pied in Amsterdam verlangde recommendatie tot het verkrijgen vaneen uitspraak in zijn proces voor de vijfde kamer van het parlement in Parijs, 1698 2 stukken
- 506** Ingekomen brieven inzake de aanbeveling door Van Heemskerck bij graaf Lodewijk van Nassau-Saarbrücken van J.H. von Ahlefeldt, sollicitant naar de post van compagniescommandant, 1699 1 omslag
- 507** Briefwisseling met Carlo Ruzzini in Venetië inzake de aanbeveling door Van Heemskerck van baron Van Rechteren, i.v.m. diens reis naar Italië, 1699 en 1700 2 stukken
- 508** Aanbevelingsbrief aan de keurvorst van Hannover voor de heer Van Mansbergh i.v.m. de door hem begeerde functie aan het hof of in het leger van de keurvorst, 1699 1 stuk
- 509** Brieven inzake de aanbeveling door Van Heemskerck bij Elizabeth van Wassenaer, gehuwd met de markies van Bergen op Zoom, voor zijn voorm. kamerdienaar Jacobus Engelenberg, sollicitant naar de post van secretaris van Wouw in het markiezaat van Bergen op Zoom, 1700 2 stukken
- 510** Certificaten van de personalia van Cornelis van Diemen en Anne Cleinebroek, met formulier van een paspoort, 1700 en z.d 2 stukken
- 511** Akten van autorisatie van vertalingen in het Frans ten behoeve van de heer Rouillon, gemachtigde van Jacob Boullay, en Adriane Hacquart, met formulier. Minuten en afschrift. 1700, 1701 en z.d 3 stukken

12. BEMOEIENIS MET ANDERE NIET BETWISTE BELANGEN

- 512** Ingekomen memorie met het verzoek om door de Staten-Generaal geauthoriseerde afschriften op te vragen van de collaties van Paul Paludanus en Henri Emelbergo, graaf van Vuyte en Albi, resp. in 1689 en 1688 tot kanunnik van St. Servaas.

-
	z.d	1 stuk
513	Ingekomen brief van Gillein in Toulouse met het verzoek om assistentie i.v.m. zijn voorgenomen reis naar de Republiek om een machine te demonstreren die zonder toepassing van vuur zout water zoet kan maken,
1699	1 stuk
514	Ingekomen brief van Van der Hulst in Parijs met het verzoek een pakket papieren te doen toekomen aan de bergers van het in 1696 voor Duinkerken vergane VOC-schip ('Koning William'),
1699	1 stuk
515	Ingekomen brief van De Montalban Robavest met het verzoek om financiële ondersteuning,
1700	1 stuk
516	Ingekomen brief van Pontier in Parijs met het verzoek de publikatie te bevorderen van een advertentie voor het vervolg van zijn boek 'Cabinet des Grands' in twee Franse kranten in Amsterdam,
1700	1 stuk
517	Ingekomen brief van De Saint Olon met het verzoek een dankbrief te schrijven aan de Hollanders in Ispahan wegens hun vriendelijke bejegening van zijn broer, de bisschop van Babylon,
1700	1 stuk
518	Stukken betreffende door Reinier Leers, boekverkoper in Rotterdam, verlangde maatregelen ter voorkoming van het opnieuw roefdrukken in Frankrijk van het door hem uitgegeven 'Dictionaire Universel' van Furetière,
1700	1 omslag
<i>F. ANDERE AMBTELIJKE AANGELEGENHEDEN</i>		
519	Stukken betreffende zijn salaris en voorschotten,
1698-1700	1 omslag
520	Stukken betreffende postzaken,
1698-1700	1 omslag
521	Stukken betreffende de gewelddadigheden door Nicolaas van der Duyn van 's-Gravemoer tegen ambassadepersoneel begaan,
1698	1 omslag
522	Overige stukken betreffende personeel, huisvesting en verblijf buiten Parijs,
1698-1701 en z.d	1 omslag

- 523** Briefwisseling over een geheim rendez-vous met iemand die iets belangrijks mee te delen heeft. Afschrift.
1699 1 stuk

G. PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN EN VARIA

- 524** Ingekomen en minuten van uitgaande brieven over familie zaken,
1698-1700 1 omslag

Correspondenten:
Gerard Backer, neef.
J. Barchman Wuytiers, genealoog.
De Beringhen, ex. test.(?) van Coenraad van Beuningen.
Coenraad Burgh, neef, schepen van Amsterdam.
Cornelis Burgh, neef, raad van Amsterdam.
J. Geelvinck, raad van Amsterdam.
baron Van Gersdorf, Pools gezant in de Republiek, neef.
Pieter van Heemskerck, neef.
Joannes Hudde, neef, burgemeester van Amsterdam.
Van Lockhorst, nichten.
A.P. baron de Raet van de Voort, genealoog, neefzegger.
Storm, nicht.
Wierts, neef, raadsheer van Willem III.

- 525** Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende financiële transacties en de aan- en verkoop van paarden, levensmiddelen en andere goederen,
1698-1700 1 omslag

Correspondenten:
graaf Camillo Balliani, gezant van Mantua in Frankrijk.
Van Beuningen.
Pierre en Pieter Henriques.
Adriaan van Borssele van der Hooghe, Nederlands gezant in Engeland, neef.
Denis Dutry, bankier in Londen.
Emmialardi, Wenen.
Machado y Pereira, Den Haag.
Dirk Mels, Amsterdam.
Obin(?), Parijs.
L. Saldenus, Den Haag.
Theodorus Sonneveldt, zijn page, Parijs.
Snouckaert van Schauburg.

- 526** Aantekeningen inzake op een door Van Heemskerck in 1687 en 1688 gegeven procuraties tot het passeren van borgtocht voor de ontvanger van Amsterdam, David Wilhelm.
z.d. 1 stuk

- 527** Brieven ingekomen bij zijn echtgenote Cornelia Pauw,
1699 2 stukken

Correspondenten:
Daniël de Bary, Amsterdam.
Elisabeth van Wassenaer, Den Haag.

- 528** Minuten van brieven van secretaris L'Escot aan onbekenden, z.d.,

en bij hem ingekomen brief van Lacave,
1699 3 stukken

529 Publikaties van zes stellingen over het erfrecht, Arles. Gedrukt.
z.d 1 stuk

530 Lijst van Romeinse cijfers met hun Franse equivalenten.
z.d 1 stuk

VI. INVENTARISATIE VAN HET ARCHIEF

- Stukken betreffende de inventarisatie
1981-1982 1 omslag
ontbreekt (voorheen bekend onder inv.nr. 531)

BIJLAGEN

CONCORDANTIES

In de eerste concordanties zijn de nummers van de voorlopige (fiches-) inventaris van Schutte (1967) beginpunt. Van deze nummers maakten 127+a - 177.85 en 313 - 324 deel uit van het legatiearchief Duitse Keizer en 534. 1 - 540 B van het legatiearchief Frankrijk. Van de uit vier cijfers bestaande nummers is de herkomst onbekend, met uitzondering van nr. 4164 (voordien Arch. St.-Gen. vervolg 70).

De nummers 124a - 124b, 124a - 124b1, 125 - 174, 313 - 324 en 540 A zijn door Schutte ontleend aan de in 1959 door Van Zoeren doorgenummerde inventaris van Japikse. Onder de nummers 124.1 - 124,49 en 174.1 - 174.85 daarentegen zijn voor het merendeel stukken beschreven die uit andere nummers van inventaris Japikse - Van Zoeren dan de nummers 124 en 174 afkomstig zijn; en van de door Schutte onder de nummers 534. 1 - 535.114 beschreven stukken kan alleen worden vastgesteld dat ze (met uitzondering van 534+.143, voordien 540B) door Japikse - Van Zoeren onder de nummers 534 - 540 beschreven waren.

Gevolg van deze onduidelijkheid is, dat de concordantie niet met een vroegere inventarisatie dan die van 1967 kan beginnen en mede omwille van de overzichtelijkheid tot twee kolommen beperkt is gebleven.

In de concordantie betekent een liggend streepje in de met het jaartal 1982 / 1994 aangeduide kolom dat het ermee corresponderende Schutte-nummer bij deze inventarisatie niet is aangetroffen. In de meeste gevallen kon worden vastgesteld, dat Schutte zelf deze nummers tijdens zijn inventarisatie heeft laten vervallen. 'HB' is een verwijzing naar het archief van de gezant Gerard Hamel Bruyninx en 'SG vv' staat voor Arch. St.-Gen. vervolg.

De toegang van Theo Thomassen uit 1983 is in 1994 met een bewerkte inleiding in boekvorm uitgegeven in: Pennings, J.C.M. en Thomassen, Theo H.P.M. (red): *Archieven van Nederlandse Gezanten en consuls tot 1813, Deel 1. Overgedragen archieven van gezanten en consuls in de christijke wereld*. Den Haag, Algemeen Rijksarchief, 1994.

1967	1982 / 1994
124a	94
-	95
124b	97
	130
124a-124-b1	96
	128

1967	1982 / 1994
124.1	96
	100
	115
	125
	128
	139
	153
142.2	7
	53
124.3	39
124.4	59
124.5	60
	62
	122
	124
	127
	129
	138
124.6	14
124.7	5
	6
	7
	37
	40
	204
124.8	160
124.9	7
	28
124.9	37
	109
	126
	134
	138

1967	1982 / 1994
	176
	191
124.10	276
124.11	138
142.12	5
	6
	7
	29
	37
	133
	217
124.13	92
124.14	126
124.15	157
124.16	54
124.17	-
124.18	158
124.19	106
	127
	148
124.20	110
	122
	129
	165
	222
124.21	60
124.22	224
	225
	226
	227
	228
	229
	HB8

1967	1982 / 1994
124.23	-
124.24	186
124.25	7
	138
	140
124.26	137
124.27	53
	63
	116
	117
124.28	156
124.29	185
124.30	133
124.31	74
	89
	90
	91
	131
	133
	155
	160
	162
	163
	164
	271
	282
124.32	70
124.33	262
124.34	86
124.35	5
124.35	237
124.36	-
124.37	122

1967	1982 / 1994
	127
	138
	162
124.38	19
	183
	184
124.39	5
	24
124.40	68
124.41	159
124.42	154
124.43	7
	10
	11
	38
	50
	87
124.44	161
124.45	7
	65
124.46	6
	39
	50
	73
	234
124.47	115
	123
	125
	126
124.48	-
124.49	5
124.49	11
	38

1967	1982 / 1994
	75
	86
125	5
	6
	7
	37
	66
	124
	133
	139
	200
	201
	202
	205
	216
	217
	233
	238
	241
	245
	246
126	33
	58
	60
	200
	201
	202
	212
	247
	264
127	237
128	-
129	5

1967	1982 / 1994
	30
	230
	231
130	151
131	209
132	239
133	5
	232
134	6
	7
	39
135	5
	6
	57
	72
	171
	177
	202
	216
	217
	218
	219
	234
	236
	254
	260
136	205
137	207
	216
	217
	283
138	213
139	216

1967	1982 / 1994
140	5
140	205
141	279
142	5
	6
	7
	8
	76
	78
	87
	93
	99
	114
	124
	139
	145
	268
	269
143	7
	83
	176
144	243
145	7
	27
	171
	174
	175
146	15
	51
	55
	56
	77
	89

1967	1982 / 1994
146.1	150
147	175
148	193
149	192
150	242
151	5
	6
	7
	31
	41
	133
	200
	216
152	98
	172
152.1	98
	169
153	172
153.1	170
153.2	172
	240
153.3	171
154	251
	266
155	-
156	178
157	205
158	179
159	5
	7
	15
	16
	102

1967	1982 / 1994
	103
	104
	148
	180
	181
	250
160	15
	101
	128
	187
161	7
	17
	125
	182
	216
162	18
	108
163	25
164	20
	235
165	21
166	22
167	23
	213
	255
168	23
	26
	33, 35
	93
	317
	318
169	6
	7

1967	1982 / 1994
	9
170	9
	99
	169
	170
	171
	173
	202
	211
171	71
	72
	79
	93
	169
	170
	171
	248
	258
	263
172	273
	275
172.1	5
	33
173	189
174	280
174.1	77
174.2	82
174.3	86
174.4	7
174.5	7
174.6	36
174.7	7
	52

1967	1982 / 1994
174.8	211
174.9	524
174.10	256
174.11	244
174.12	250
174.13	188
174.14	239
174.15	281
174.16	247
174.17	273
174.18	244
174.19	210
174.20	277
174.21	278
174.22	267
174.23	251
174.24	261
174.25	249
174.26	254
174.27	265
174.28	205
174.29	212
174.30	217
174.31	234
174.32	271
174.33	270
174.34	249
174.35	113
174.36	249
174.37	5
	61
	84
	112

1967	1982 / 1994
	114
	116
	117
	118
	119
	121
	124
	126
	128
	129
	131
174.37	132
	133
	134
	135
	136
	138
	149
	152
	162
	166
	167
	219
	249
	250
	363
174.38	-
174.39	8
	29
	38
	93
	109
	110

1967	1982 / 1994
	111
	127
	138
	173
	240
174.40	40
174.41	133
174.42	207
174.43	-
174.44	37
	44
	125
	216
174.45	-
174.46	-
174.47	38
174.48	215
	237
174.49	208
174.50	243
174.51	120
174.52	209
174.53	190
174.54	-
174.55	33
	171
	198
	199
	202
	216
	217
	218
174.56	256

1967	1982 / 1994
174.57	261
174.58	69
174.59	105
174.60	272
174.61	80
174.62	-
174.63	107
174.64	2
	90
174.65	237
174.66	67
174.67	-
174.68	47
174.69	5
174.70	5
174.71	5
174.72	-
174.73	41
174.74	-
174.75	146
174.76	-
174.77	5
	47
	49
	197
174.78	248
174.79	-
174.80	6
174.81	5
174.82	-
174.83	247
174.84	4
	9

1967	1982 / 1994
174.85	78
	88
	128
	141
	168
	204
	253
	259
313	6
	234
314	5
	7
	32
	34
	35
	99
	137
	203
	204
	209
	220
314.1	5
	6
	35
	64
	142
	144
	203
	220
314.2	36
	113
	142
	143

1967	1982 / 1994
	147
	201
	203
	214
	260
314.3	33
	34
	35
	38
	43
	45
	169
	201
	202
	203
	217
	219
	221
315	-
315.1	216
316	247
317	38
	46
	205
	206
318	5
	7
	32
	33
	41
	42
	203
	217

1967	1982 / 1994
	223
319	270
320	254
321	69
	123
	194
	195
	196
	205
	216
	217
	218
	233
	254
	270
322	252
323	5
	183
	235
324	240
534.1	295
534. 1	322
534.2	-
534.3	501
534.4	359
	522
534.5	298
534.6	316
534. 7	294
534. 8	306
	337
534.9	301
534.10	353

1967	1982 / 1994
	361
	521
534.11	516
534.12	304
534.13	475
534.14	-
534. 15	287
	398
	408
	442
534. 16	299
534.17	307
534.18	524
534.19	372
534.20	430
534.21	336
	370
	387
	437
	443
	444
	455
	458
534.22	-
534.23	-
534.24	308
	409
534.25	300
534.26	515
534.27	-
534.28	522
534.29	525
534.30	473

1967	1982 / 1994
534.31	-
534.32	209
	310
	448
	528
534.33	504
534.34	520
534.35	467
534.36	302
	595
	525
534.37	499
	509
534.38	524
534.39	490
534.40	517
534.41	480
	524
534.42	-
534.43	478
534.44	431
534.45	507
534.46	-
534.47	492
534.48	467
534.49	327
534.50	525
534.51	312
	338
	346
	348
	353
	356

1967	1982 / 1994
	358
	359
	360
	370
	374
	390
	410
	416
	429
	437
	443
	455
	457
	458
	466
	476
	487
534.52	506
534.53	-
534.54	489
534.55	506
534.56	325
534.57	506
534.58	330
534.59	508
534.60	500
534.61	523
534.62	509
534.63	527
534.64	519
534.65	524
534.66	467
534.67	-

1967	1982 / 1994
534.68	421
534.69	522
534.70	-
534.71	525
534.72	520
534.73	519
534.74	491
534.75	-
534.76	326
534.77	527
534.78	-
534.79	315
534.80	444
534.81	-
534.82	297
534.83	-
534.84	525
534.85	-
534.86	328
534.87	486
534.88	379
534.89	-
534.90	525
534.91	522
534.92	-
534.93	415
	458
534.94	513
534.95	488
534.96	335
534.97	343
534.98	375
534.99	463

1967	1982 / 1994
	521
534.100	-
534.101	464
534.102	524
534.103	346
	417
	495
534.104	324
534.105	292
534.106	523
534.107	371
	458
534.108	483
	495
534.109	311
534.11	495
534.111	-
534.112	305
534;113	469
534.114	356
534.115	-
534.116	-
534.117	-
534.118	520
534.119	296
	358
534.120	479
	497
534.121	496
534.122	466
534.123	466
534.124	285
	287

1967	1982 / 1994
	293
	358
	430
534.125	349
	520
	522
534.126	522
534.127	-
534.128	338
	360
	441
	444
534.129	319
534.130	-
534.131	331
534.132	-
534.133	-
534.134	-
534.135	-
534.136	-
534.137	-
534.138	324
	358
	521
534.139	445
534.140	493
534.141	-
534.142	358
534.143	432
534.144	492
534.145	-
534.146	502
534.147	-

1967	1982 / 1994
534.148	-
534.149	360
534.150	345
534.151	520
534.152	455
534.153	380
	463
534.154	522
534.155	-
534.156	381
534.157	387
534.158	303
	436
534.159	-
534.160	341
	347
	350
	354
	359
	360
	361
534.161	-
534.162	-
534.163	332
534.164	332
534.165	-
534.166	376
534.167	329
534.168	519
534.169	525
534.170	289
	290
	338

1967	1982 / 1994
	360
534.170	373
	375
	437
	439
	449
534.171	519
534.171	285
	342
534.172	289
	354
	358
	389
	410
	418
534.173	286
534.174	289
	290
	356
	359
	457
534.175	287
534.176	289
	359
	432
	457
534.177	288
534.178	413
534.179	462
534.180	494
534.181	399
534.182	378
534.183	397

1967	1982 / 1994
534.184	525
534.185	409
534.186	218
535.1	-
535.2	312
	401
535.3	332
	333
	334
535.4	288
535.5	446
535.6	479
535.7	474
535.8	454
535.9	312
	361
	455
535.10	353
535.11	405
535.12	302
	337
	339
	340
	344
535.13	360
	361
	443
535.14	500
535.15	424
	470
	514
	519
	525

1967	1982 / 1994
	526
535.16	371
	484
535.17	284
535.18	412
535.19	425
535.20	426
535.21	429
535.22	312
	410
535.23	453
535.24	471
535.25	377
535.26	408
535.27	456
535.28	370
535.29	420
535.30	407
535.31	404
535.32	472
	478
535.33	411
535.34	423
535.35	352
535.36	444
535.37	415
535.38	422
535.39	435
535.40	427
535.41	480
535.42	452
535.43	448
535.44	431

1967	1982 / 1994
535.45	477
535.46	518
535.47	428
535.48	456
535.49	465
535.50	521
535.51	355
535.51	444
535.52	451
535.53	396
535.54	389
535.55	389
535.56	383
	384
	385
535.57	-
535.58	394
535.59	390
535.60	386
	388
	392
	396
	397
535.61	366
535.62	388
535.63	388
535.64	393
535.65	395
535.66	386
	387
535.67	396
535.68	385
535.69	396

1967	1982 / 1994
535.70	391
535.71	-
535.72	387
535.73	314
	337
	366
	368
	382
	383
	386
535.73	396
	459
535.74	388
535.75	-
535.76	-
535.77	-
535.78	-
535.79	-
535.80	400
535.81	320
535.82	351
	365
535.83	294
	321
	455
	468
	498
	524
535.84	522
535.85	421
535.86	398
535.87	444
535.88	485

1967	1982 / 1994
535.89	505
535.90	502
535.91	443
535.92	413
535.93	312
	313
	367
	401
	443
535.94	433
535.95	354
535.96	416
535.97	436
535.98	467
535.99	359
535.100	403
535.101	440
535.102	438
535.103	414
535.104	450
535.105	366
	402
	443
	478
	511
535.106	419
535.107	366
535.108	366
	434
	437
	439
	455
535.109	499

1967	1982 / 1994
	503
	510
	511
	520
535.11	482
	520
	529
	530
535.111	418
535.112	437
535.113	355
	357
	358
	362
535.113	364
	369
	374
	447
	455
	460
	461
	462
	481
	512
535.114	391
536	-
537	-
538	-
539	-
540	-
540A	3
540B	zie
	534.143

1967	1982 / 1994
3463	85
3464	81
4136	12
4137	48
4164 (was SG vv 70)	7

In onderstaande concordantie betekent 'SG dubb' Archief St.-Gen. dubbelen en 'Div. doos 1' verwijst naar een doos met stukken die bij eerdere inventarisatie uit één van de legatiearchieven werden verwijderd. 'Coll(ectie) 1902' is een verzameling van op het rijksarchief afgedwaalde stukken. Dat geldt ook voor 'V.C.' dat verspreide collecties betekent; het hier vermelde inv. nr. 51 uit deze collectie is afkomstig uit 'kamer 43 uitbouw, uit no. 5'. 'ZW' staat voor legatiearchief Zweden.

Ander oud archief	1982 / 1994
Coll. 1902, 199	297
div. doos 1	13, 35, 220
SG 12574	340
SG 8635II	6
SG. dubb. 241	1
V.C.51	413
ZW.68X	177, 182, 274

Gegevens over de herkomst van door Schutte wél aan Japikse - Van Zoeren ontleende nummers zijn in onderstaande concordantie verwerkt. Met de Schutte-nummers uit onderstaande concordantie kan men concordanties vinden in de eerste concordantie.

Hingman - Telting 1897, 1900, 1901	Japikse (legatiearchief Duitse Keizer) 1956	Japikse - Van Zoeren c. 1959	Schutte 1967
97	4	121	(1963) SG 8635 I
97	5	122	(1963) SG 8635 I
97	6	123	(1963) SG 8635 II
97	7	124	(1963) SG 8635 III
100	39	156	156

Hingman - Telting 1897, 1900, 1901	Japikse (legatiearchief Duitse Keizer) 1956	Japikse - Van Zoeren c. 1959	Schutte 1967
100	40	157	157
100	41	158	158
100	42	159	159
100	45	162	162
100	46	163	163
100	47	164	164
100	48	165	165
100	49	166	166
100,105	44	161	161
100,106	42	159	159.1
100,106	43	159	159.2
101	8	125	125
101	9	126	126
101	13	130	130
101	14	131	131
101	15	132	132
101	16	133	133
101	17	134	134
101	20	137	137
101	21	138	138
101	22	139	139
101	26	143	143
101	32	149	149
102	196	313	313
102	197	314	314
102	197	314	314.1
102	197	314	314.2
102	197	314	314.3
102	205	322	322
103	35	152	152
103	35	152	152.1

Hingman - Telting 1897, 1900, 1901	Japikse (legatiearchief Duitse Keizer) 1956	Japikse - Van Zoeren c. 1959	Schutte 1967
103	36	153	153
103	36	153	153.2
103	36	153	153.3
103	36	153	353.4
103	36	353	153.1
104	38	155	155
105	43	160	160
105	52	169	169
105	53	170	170
106	10	127	127
106	12	129	129
106	18	135	135
106	19	136	136
106	23	140	140
106	24	141	141
106	25	142	142
106	27	144	144
106	28	145	145
106	29	146	146
106	29	146	146.1
106	30	147	147
106	31	148	148
106	33	150	150
106	34	151	151
106	50	167	167
106	198	315	315
106	198	315	315.1
107	51	168	168
107	54	171	171
107	55	172	172
107	55	172	172.1

Hingman - Telting 1897, 1900, 1901	Japikse (legatiearchief Duitse Keizer) 1956	Japikse - Van Zoeren c. 1959	Schutte 1967
107	56	173	173
107	57	174	174
107	199	316	316
107	202	319	319
107	206	323	323
107	207	324	324
107			
107			
107			
107			
107			
108	200	317	317
108	201	318	318
108	204	321	321
109	203	320	320
1070	--	124A	124a-124b en 124a-124b 1
1259	-	540A	540A
-	-	540B	534.143
?	37	154	154